

- 1) INTRODUCCIÓ.**
- 2) CARACTERÍSTIQUES DE L'ALUMNAT.**
 - 2.1) CARACTERÍSTIQUES GENERALS DE L'ETAPA.**
 - 2.2) CARACTERÍSTIQUES ESPECÍFIQUES DE L'AULA.**
- 3) SITUACIONS D'APRENTATGE ADAPTADES A LES CARACTERÍSTIQUES DEL GRUP.**
- 4) OBJECTIUS GENERALS DE L'ETAPA.**
- 5) SABERS.**
 - 5.1) SABERS BÀSICS.**
 - 5.2) SABERS ESPECÍFICS PER ÀREA.**
- 6) COMPETÈNCIES.**
 - 6.1) COMPETÈNCIES CLAU.**
 - 6.2) COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES PER ÀREA.**
- 7) AVALUACIÓ.**
 - 7.1) AVALUACIÓ GENERAL.**
 - 7.2) CRITERIS D'AVALUACIÓ ASSOCIATS A LES SITUACIONS D'APRENTATGE PLANTEJADES.**
- 8) UNITATS DIDÀCTIQUES.**
 - **DISTRIBUCIÓ DEL TEMPS.**
 - **SITUACIONS D'APRENTATGE.**
 - **OBJECTIUS DIDÀCTICS.**
 - **SABERS ESPECÍFICS.**
 - **COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES.**
 - **CRITERIS D'AVALUACIÓ.**
- 9) MESURES D'ATENCIÓ PER A LA RESPOSTA EDUCATIVA PER LA INCLUSIÓ.**
- 10) METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES.**
 - 10.1) METODOLOGIA GENERAL**
 - 10.2) METODOLOGIA ESPECÍFICA.**
 - 10.3) ACTIVITATS I ESTRATÈGIES D'ENSENYAMENT I APRENTATGE.**
- 11) SELECCIÓ I ORGANITZACIÓ DELS RECURSOS I MATERIALS.**
 - 11.1) RECURSOS DIDÀCTICS.**
 - 11.2) RECURSOS ORGANITZATIUS.**
- 12) ORGANITZACIÓ DELS ESPAIS D'APRENTATGE.**

13) UTILITZACIÓ DE LES TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I LA COMUNICACIÓ.

14) FOMENT DE LA LECTURA.

15) INSTRUMENTS DE RECOLLIDA D'INFORMACIÓ I MODELS DE REGISTRE

1- INTRODUCCIÓ

Aquesta programació didàctica està basada en la Llei Orgànica 3/2020 (LOMLOE), de 29 de desembre, per la qual es modifica l'actual Llei Orgànica 2/2006 (LOE), de 3 de maig d'Educació. L'educació primària es regirà per allò disposat al Reial Decret 157/2022, de 1 de març, per la qual cosa s'estableix l'ordenació i les ensenyances mínimes de la Educació Primària.

L'elaboració de la programació didàctica d'aula suposa un procés de reflexió global sobre la realitat educativa i social de l'escola. Per aquesta raó s'elaborarà responenent a una sèrie de qüestions que aniran enfocant el seu contingut i ajustant-lo al context en el qual el centre escolar du a terme la seua tasca.

En l'etapa d'educació primària comença l'escolaritat obligatòria, la qual cosa propicia que hi pugui concorre l'alumnat que hi haja cursat educació infantil juntament amb d'altres que accedeixen a l'educació institucional per primera vegada. Això planteja problemàtiques diferents, que hauran de ser tractades convenientment fins a aconseguir un grup que funciona.

Mentre que els xiquets i les xiquetes amb experiència escolar anterior requereixen continuïtat i coherència en aquesta nova etapa, els de nou accés no tindran més remei que adaptar-se a un entorn diferent del de la llar, amb una disciplina que suposarà un reajustament intern important en el seu comportament habitual. Així mateix, des del principi, hauran de saber que l'objectiu principal de la seua assistència a l'escola no és cap altre que el d'aprendre, la qual cosa els pot crear tensions o obligarà al professorat a emprar estratègies metodològiques d'atenció personalitzada.

D'acord amb aquests paràmetres, l'educació primària aconsegueix la important missió de socialització i compensació, que es correspon amb l'inici de l'adquisició per part de l'alumnat de destreses instrumentals bàsiques (lectura, escriptura i càlcul) i la seua aplicació al medi i a la cultura, i amb el desenvolupament de la seua heteronomia, fins a arribar a l'autonomia personal, espacial i temporal, com també intel·lectual, social i moral.

Durant l'etapa, a poc a poc s'aniran refermant les destreses bàsiques mitjançant tècniques de treball que faciliten l'acostament a l'anàlisi de la realitat d'una manera més racional i objectiva. Les tasques adquiriran una complexitat creixent que es veurà

facilitada per l'aprenentatge cooperatiu, tot iniciant-los en les primeres experiències autònomes. Tot aquest procés requereix una adequada atenció a la diversitat, d'acord amb les diferències individuals i dels diferents ritmes d'aprenentatge.

2 - CARACTERÍSTIQUES DE L'ALUMNAT

2.1 – CARACTERÍSTIQUES GENERALS DE L'ETAPA

Les peculiaritats més rellevants de l'alumnat d'aquesta etapa, les quals condicionaran de manera decisiva la intervenció docent a l'aula, són les següents:

Desenvolupament afectiu

- a) Estabilitzen el control emocional i assenten i milloren els sentiments.
- b) Inicien la seua independència respecte dels referents més significatius, de camí cap a l'autonomia.

Desenvolupament psicomotor

- a) Coneixement i domini de l'esquema corporal.
- b) Coneixement i domini de les conductes motrius de base.
- c) Coneixement i domini de les conductes neuromotrius.
- d) Coneixement i domini de les conductes perceptomotrius.
- e) Coneixement i domini de la psicomotricitat gruixuda i de la fina.

El domini de la psicomotricitat permetrà millorar substancialment la comprensió i l'expressió de diferents llenguatges, particularment de l'escrit.

Desenvolupament cognitiu

- a) Es troben en el mateix estadi evolutiu maduratiu de desenvolupament intel·lectual, encara que cada vegada necessiten menys manipular per a la formació de conceptes i la categorització d'aquests, on es nota major nivell.
- b) La intel·ligència és cada vegada més operativa i lògica.
- c) La realitat passa a ser més objectiva progressivament.
- d) Dominen la manipulació de símbols i signes de codis convencionals, la qual cosa afavoreix la capacitat de representació i l'aprenentatge de la llengua escrita, la numeració, la representació espacial i gràfica, i la lectura de la imatge.
- e) Passen de l'explicació per juxtaposició (organitzant i explicant la totalitat en fragments sense connexió coherent) a la lògica (per categories socialment

elaborades i facilitades pels adults).

- f) Incrementen la capacitat d'introspecció, amb la qual cosa el pensament es cada vegada més causal i comença a ser més analític i deductiu.
- g) Experimenten un canvi qualitatiu en la manera d'organitzar la realitat.
- h) Manifesten major curiositat intel·lectual.
- i) Consoliden la noció de conservació.
- j) Observen canvis en situacions i fenòmens del món físic i poden descriure'ls, tot comparant-los i establint relacions de diferències i semblances.
- k) Refermen la diferència entre els fets i fenòmens físics i els psicològics.
- l) Exploren les característiques dels materials que empren.
- m) Empren, cada vegada millor, les estratègies del llenguatge, l'estudi, l'atenció i la memòria comprensiva.
- n) Milloren substancialment el seu coneixement, operant millor de manera progressiva.
- o) Desenvolupen la metacognició a través de l'autoregulació de la seua activitat.
- p) Incrementen la capacitat lingüística, consoliden la llengua materna i ofereixen la possibilitat d'ensenyar-los una segona llengua.

Desenvolupament de la personalitat

- a) Refermen la seua identitat i estableixen i milloren les característiques de l'anterior cicle: autoconcepte, autoestima, eficàcia i l'estima de la resta.
- b) Regulen el caràcter.
- c) Mantenen la latència sexual.
- d) Desenvolupen una gran capacitat d'esforç i entusiasme.

Augmenten les seues possibilitats, i refermen i milloren el seu autoconcepte, autoestima, eficàcia i caràcter.

Desenvolupament social

- a) S'interessen per la cooperació i la participació.
- b) Desenvolupen la capacitat per acceptar el punt de vista de la resta (reducció de l'egocentrisme).
- c) Descobreixen interessos comuns, es relacionen encara més amb la resta, respecten les normes i prenen decisions conjuntes.
- d) Adquireixen gradualment més autonomia.
- e) S'integren progressivament en altres ambients socials fora de l'àmbit familiar.
- f) El grup d'iguals comença a ser molt important per a ells.

A partir d'interessos comuns, intensifiquen les relacions amb la resta i estableixen llaços profunds d'amistat.

2.2 – CARACTERÍSTIQUES ESPECÍFIQUES DE L'AULA

La classe de cinquè de primària està formada per 18 alumnes/as, dels quals 8 són xiquetes i 10 xiquets.

És una classe que presenta ganes d'aprendre i es troben motivats i participatius. Tot i això és un grup en el qual costa donar classe amb normalitat ja que són molt moguts. És un grup prou homogeni i tenen hàbits de treball assolits, encara que per al nivell en que es troben, deurien tindre assolits molts més.

És un grup amb una bona cohesió grupal.

3 – SITUACIONS D'APRENTATGE ADAPTADES A LES CARACTERÍSTIQUES DEL GRUP

Una Situació d'Aprenentatge consisteix en un conjunt de tasques i activitats interrelacionades i orientades al fet que l'alumnat aconsegueixi uns certs propòsits educatius en un lapse de temps i en un context específics.

Es tracta d'una metodologia de contextualització de l'aprenentatge a través de la qual l'alumnat pot construir les seves pròpies habilitats i sabers realitzant una sèrie d'accions educatives relacionades amb problemes o realitats del món actual, situacions de la vida quotidiana i inquietuds de l'alumnat.

Les Situacions d'aprenentatge afavoreixen el desenvolupament integral de les Competències Clau recollides en el Perfil de Sortida de l'Educació Bàsica des de dues perspectives o àmbits:

- Afavoreixen la transversalitat en afavorir el treball de les competències des d'un marc interdisciplinar que integra i, alhora, va més enllà de les diferents àrees o matèries i les seves competències específiques.
- Possibiliten la contextualització i l'aplicació del treball d'aprenentatge realitzat en les diferents àrees o matèries ajudant l'alumnat a construir els seus propis sabers i competències.

La Situació d'Aprenentatge és una eina bàsica que facilita un dels objectius i eixos

bàsics d'aquest nou currículum: convertir l'alumna o l'alumne en el protagonista del seu aprenentatge i afavorir que, partint dels seus centres d'interès, siguin ells mateixos els qui construeixin el seu propi coneixement.

Es pretén amb això proporcionar a l'alumnat la possibilitat de connectar els seus aprenentatges i aplicar-los en contextos pròxims a la seva vida, afavorint el seu compromís amb el propi aprenentatge. Per això, les Situacions d'Aprenentatge han de partir d'unes finalitats clarament establertes que integrin diversos Sabers Bàsics de diferents àrees o matèries.

No obstant això, més enllà de la integració d'aquests sabers, ha de prioritzar la diversificació de formes d'interacció amb la realitat i formes d'aprenentatge a través de:

- L'aplicació de diferents tipus i dinàmiques d'agrupament (individual, en parelles, en grup, en gran grup) prioritzant el treball cooperatiu i l'ajuda mútua entre iguals.
- L'ús de diverses metodologies durant la realització de les activitats i tasques de la Situació (treball cooperatiu, per projectes o reptes, aprenentatge basat en el pensament, classe invertida...).

Les Situacions d'Aprenentatge són, per tant, un element que s'alinea amb els principis del DUA per a procurar que l'alumnat desenvolupi la seva capacitat per a aprendre a aprendre i pugui adquirir l'habilitat per a realitzar aprenentatges en situacions reals amb una certa autonomia al llarg de la seva vida.

4 - OBJECTIUS GENERALS DE L'ETAPA

Els Objectius Generals de l'Educació Primària són els següents:

- a) Conèixer i apreciar els valors i les normes de convivència, aprendre a obrar d'acord amb elles de manera empàtica, preparar-se per a l'exercici actiu de la ciutadania i respectar els drets humans, així com el pluralisme propi d'una societat democràtica.
- b) Desenvolupar hàbits de treball individual i d'equip, d'esforç i de responsabilitat en l'estudi, així com actituds de confiança en si mateix, sentit crític, iniciativa personal, curiositat, interès i creativitat en l'aprenentatge, i esperit emprenedor.
- c) Adquirir habilitats per a la resolució pacífica de conflictes i la prevenció de la violència, que els permeten desenvolupar-se amb autonomia en l'àmbit escolar i familiar, així com desenvolupar actituds de respecte mutu en els grups socials amb els quals es relacionen.

- d) Conèixer, comprendre i respectar les diferents cultures i les diferències entre les persones des d'una perspectiva crítica, la igualtat de drets i oportunitats d'homes i dones i la no discriminació de persones per motius gènere, cultura, ideologia, d'ètnia, orientació o identitat sexual, religió, diversitat funcional o altres condicions.
- e) Conèixer i utilitzar de manera adequada i efectiva, oralment i per escrit les llengües oficials: el valencià, com a llengua pròpia i oficial, i el castellà, com a llengua cooficial, i desenvolupar hàbits de lectura individual i en contextos de diàleg, debat i intercanvi d'experiències.
- f) Adquirir en llengua estrangera, la competència comunicativa bàsica que els permeta comprendre i expressar missatges senzills en situacions quotidianes.
- g) Desenvolupar actituds positives envers la riquesa multilingüe i multicultural present en la societat, on conviu, el valencià i el castellà, a més d'altres llengües familiars.
- h) Desenvolupar les competències matemàtiques bàsiques i iniciar-se en la resolució de problemes que requereixen la realització d'operacions elementals de càlcul, coneixements geomètrics i estimacions, així com ser capaces d'aplicar-los a les situacions de la seua vida quotidiana.
- i) Conèixer els aspectes fonamentals de les Ciències de la Naturalesa, les Ciències Socials, la Geografia, la Història i la Cultura, a través de l'assignatura de Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural o en desenvolupament de projectes interdisciplinaris.
- j) Desenvolupar les competències tecnològiques bàsiques i iniciar-se en la seua utilització, per a l'aprenentatge, desenvolupant un esperit crític davant el seu funcionament i els missatges que reben i elaboren.
- k) Utilitzar diferents representacions i expressions artístiques i iniciar-se en la construcció de propostes visuals i audiovisuals, desenvolupant la sensibilitat estètica i potenciant la creació artística.
- l) Valorar la higiene i la salut, acceptar el propi cos i el dels altres, respectar les diferències i utilitzar l'educació física, l'esport i l'alimentació com a mitjans per a afavorir el desenvolupament personal i social.
- m) Desenvolupar actituds de respecte i cura envers tots els animals, parant atenció especial al desenvolupament de maneres de comportaments empàtics i correctes amb els animals de companyia.
- n) Desenvolupar les seues capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seues relacions amb altres persones, així com una actitud contrària a la violència, als prejudicis de qualsevol tipus i als estereotips sexistes.

- o) Desenvolupar hàbits quotidians de mobilitat activa autònoma saludable, fomentant l'educació viària i actituds de respecte que incidisquen en la prevenció dels accidents de trànsit .
- p) Desenvolupar hàbits de consum responsable en el context de l'educació per a la sostenibilitat i la protecció del medi ambient, en el camí cap a la transició ecològica.
- q) Promoure actituds de respecte entre tots els membres de la comunitat educativa, així com la cooperació entre iguals.

5 - SABERS

5.1 – SABERS BÀSICS

Sabers bàsics són els coneixements, destreses i actituds que constitueixen els continguts propis d'una matèria i l'aprenentatge de la qual és necessari per a l'adquisició de les competències específiques.

Els sabers s'organitzen per cicles i com l'enfocament és competencial, un mateix saber pot utilitzar-se en varies competències, pel que serà necessari connectar-los.

5.2 - SABERS ESPECÍFICS PER ÀREA

LLENGÜES

BLOC 1. LLENGUA ÚS. LES LLENGÜES I ELS PARLANTS.

- Bl. 1. Biografia lingüística personal.
- Bl. 1. Mapa lingüístic de l'aula.
- Bl. 1. Mapa lingüístic local i de l'entorn geogràfic.
- Bl. 1. La variació lingüística.
- Bl. 1. Prejudici i estereotips lingüístics.
- Bl. 1. Estratègies d'identificació de prejudicis i estereotips lingüístics.
- Bl. 1. Llenguatge no discriminatori i respectuós amb les diferències.
- Bl. 1. Expressions pròpies de la llengua.

BLOC 2: ESTRATÈGIES COMUNICATIVES.

2.1 Sabers comuns.

- Bl. 2.1 Estratègies per a adaptar el discurs a la intenció comunicativa, als participants i a la situació.

- Bl. 2.1 Estratègies per a adaptar el discurs al propòsit comunicatiu i al canal.
- Bl. 2.1 Estratègies per a adaptar el discurs al registre.
- Bl. 2.1 Adequació textual a la situació comunicativa.
- Bl. 2.1 Estructura del discurs: la coherència i la cohesió.
- Bl. 2.1 Elements de contingut (tema, fórmules fixes, lèxic) i forma (estructura, format, títol, imatges).
- Bl. 2.1 Elements de contingut (inferències d'informació) i forma (tipografia).
- Bl. 2.1 Tipologies textuais i gèneres discursius.
- Bl. 2.1 Elements de detecció i ús d'un llenguatge verbal i icònic no discriminatori.
- Bl. 2.1 Estratègies de reflexió sobre el procés d'aprenentatge, autoavaluació i autocorrecció.
- Bl. 2.1 Sabers comuns. Estratègies de gestió de les emocions en la comunicació.

2.2 Alfabetització informacional.

- Bl. 2.2 Diferenciació entre fets i opinions.
- Bl. 2.2 Detecció de la manipulació informativa.
- Bl. 2.2 Ús de models per a sintetitzar i reelaborar informació.
- Bl. 2.2 Propietat intel·lectual.
- Bl. 2.2 Biblioteca de l'aula o del centre i dels recursos digitals.
- Bl. 2.2 Eines digitals per al treball col·laboratiu i la comunicació.
- Bl. 2.2 Hàbits i conductes per a la comunicació segura en entorns virtuals.

2.3 Reflexió sobre la llengua.

- Bl. 2.3 Diferències entre llengua oral i llengua escrita.
- Bl. 2.3 Consciència fonològica. Fonemes específics del valencià/castellà.
- Bl. 2.3 Formulació i comprovació d'hipòtesis.
- Bl. 2.3 Generalitzacions sobre aspectes lingüístics.
- Bl. 2.3 Generalitzacions sobre normes ortogràfiques i gramaticals bàsiques.
- Bl. 2.3 Signes de puntuació.
- Bl. 2.3 Relacions de forma i significat entre les paraules.
- Bl. 2.3 Relacions sintàctiques de les paraules.
- Bl. 2.3 Convencions del codi escrit en el marc de propostes de comprensió o producció de textos.
- Bl. 2.3 Reflexió sobre la llengua. Estratègies per a la transferència entre les llengües.

2.4 Comunicació i interacció oral.

- Bl. 2.4 Comprensió oral. Estratègies de comprensió oral: informació i del sentit global del discurs.

- Bl. 2.4 Comprensió oral. Estratègies de comprensió oral: reconèixer idees no explícites del discurs.
- Bl. 2.4 Expressió oral. Estratègies d'expressió oral: pronunciació i entonació adequades.
- Bl. 2.4 Expressió oral. Estratègies d'expressió oral: interpretació i ús d'elements de la comunicació no verbal.
- Bl. 2.4 Expressió oral. Planificació i producció de textos orals i multimodals.
- Bl. 2.4 Interacció oral. Estratègies d'escola activa i assertivitat, tenint en compte la perspectiva de gènere.
- Bl. 2.4 Interacció oral. Estratègies comunicatives per a la resolució dialogada de conflictes.
- Bl. 2.4 Interacció oral. Interaccions orals en situacions comunicatives.
- Bl. 2.4 Interacció oral. Estratègies de cortesia lingüística.

2.5 Comprensió escrita.

- Bl. 2.5 Lectura mecànica (desxifrar el codi)
- Bl. 2.5 Lectura amb velocitat, fluïdesa i entonació.
- Bl. 2.5 Estratègies de comprensió abans de la lectura: activar els coneixements previs, establir objectius de lectura i formular hipòtesis a través d'informació paratextual i gràfica.
- Bl. 2.5 Estratègies de comprensió durant la lectura: realitzar inferències a partir dels seus coneixements i experiències prèvies.
- Bl. 2.5 Estratègies de comprensió durant la lectura: reformular hipòtesis, interpretar sentits figurats i significats no explícits en els textos.
- Bl. 2.5 Estratègies de comprensió després de la lectura: informació del sentit global del text.
- Bl. 2.5 Estratègies de comprensió després de la lectura: comprovar hipòtesis i extraure conclusions.

2.6 Expressió escrita i multimodal.

- Bl. 2.6 Estratègies de comprensió després de la lectura: comprovar hipòtesis i extraure conclusions.
- Bl. 2.6 Estratègies de comprensió després de la lectura: comprovar hipòtesis i extraure conclusions.
- Bl. 2.6 Aplicació de les normes ortogràfiques.
- Bl. 2.6 Presentació acurada de les produccions escrites.

- Bl. 2.6 Estratègies del procés d'escriptura: textualització i revisió.
- Bl. 2.6 Estratègies del procés d'escriptura: planificació i correcció.
- Bl. 2.6 Elements gràfics i paratextuals.

BLOC 3: LECTURA I LITERATURA.

3.1 Hàbit lector.

- Bl. 3.1 Identitat lectora: expressió de gustos i interessos.
- Bl. 3.1 Identitat lectora: valoració crítica dels textos.
- Bl. 3.1 La biblioteca de l'aula o del centre com a punt de trobada d'activitats literàries compartides. Comunitats lectores.
- Bl. 3.1 Cura dels llibres i normes de funcionament de la biblioteca.

3.2 Literatura.

- Bl. 3.2 Obres o fragments variats i diversos de la literatura infantil adequats als seus interessos i organitzats en itineraris lectors.
- Bl. 3.2 Elements constitutius essencials de l'obra literària i dels diferents gèneres literaris.
- Bl. 3.2 Estratègies per a la interpretació dels textos literaris.
- Bl. 3.2 Vincles amb altres manifestacions artístiques i culturals.
- Bl. 3.2 Planificació i producció de textos literaris.

MATEMÀTIQUES

BLOQUE 1. SENTIDO NUMÉRICO Y DE LAS OPERACIONES

Bl. 1. 1. Números naturales

- Lectura, escritura y representación de numerales superiores al millar.
- Múltiplos y divisores. Números primos y compuestos. Propiedades y criterios de divisibilidad.
- Introducción al número negativo: comparación y ordenación.
- Contribución de la humanidad al desarrollo numérico, entendido este como una necesidad básica. Usos sociales del sentido numérico.
- Técnicas cooperativas para estimular el trabajo en equipo relacionado con el sentido numérico y la aritmética.

Bl. 1. 2. Operaciones con naturales y sus propiedades

- Significados, estrategias y representaciones para el producto y el cociente (suma repetida, partición, producto cartesiano, diagrama de árbol).

- Significado y uso de la igualdad y las desigualdades en relaciones y expresiones aritméticas sencillas.
- Potencias y su relación con el producto. Cuadrados, cubos y potencias de 10.
- Relaciones y propiedades de las operaciones. Propiedad conmutativa, asociativa y distributiva.
- Cálculo mental. Estimación y aproximación.
- Contribución de la humanidad al desarrollo numérico incorporando la perspectiva de género.
- Autonomía y tolerancia a la frustración frente a dificultades relacionadas con las propiedades numéricas.

BI. 1. 3. Fracciones y decimales

- Fracciones y dec. La fracción como medida y como relación entre las partes y el todo.
- Fracción decimal. Números decimales (décimas, centésimas y milésimas). Operaciones básicas.
- Aproximación y redondeo de números decimales.
- Cálculo mental: multiplicación y división de decimales por 10, 100, 1000.
- Comparación y ordenación de números naturales y fracciones.
- Correspondencia entre fracciones decimales y porcentajes.
- Fracciones equivalentes. x
- Proporcionalidad directa.
- Introducción a la suma y resta de dos fracciones.
- Valoración de situaciones en las cuales es útil el uso de fracciones y decimales.
- Estrategias de mejora en la perseverancia en la resolución de problemas aritméticos.

BLOQUE 2. SENTIDO DE LA MEDIDA

BI. 2. Estimación y medición. Magnitudes y unidades.

- Elección y utilización de los instrumentos adecuados para medir con precisión diferentes magnitudes.
- Experimentación y conceptualización de magnitudes: tiempo, longitud, ángulos, masa, superficie, capacidad y volumen, temperatura y monedas.

- Unidades de magnitud convencionales. Relación, comparación directa, ordenación y conversión entre unidades de la misma magnitud. Valoración de resultados en mediciones y estimaciones realizadas.
- Contribución de la humanidad a la unificación de sistemas de medida y magnitudes, y valoración de sus usos sociales y científicos.
- Técnicas cooperativas para estimular el trabajo en equipo relacionados con la medida y estimación de magnitudes.

BLOQUE 3. SENTIDO ESPACIAL Y GEOMETRÍA

BI. 3. Geometría plana y espacial

- Localización de objetos (puntos) sobre los ejes, el plano cartesiano. Localización en mapas a partir de puntos de referencia, incluidos los puntos cardinales.
- Elementos básicos: vértices y lados. Polígonos regulares.
- Poliedros regulares. Vocabulario básico. Relación entre vértices, aristas y caras.
- Intersección, paralelismo y perpendicularidad. Posiciones relativas de rectas en el plano.
- Identificación y descripción de diferentes polígonos. Composición y descomposición.
- Cálculo de perímetros y áreas de polígonos.
- La circunferencia y el círculo. Elementos y propiedades.
- Longitud de la circunferencia y área del círculo. Número pi.
- Ángulos, medición y clasificación de ángulos. Clasificación de triángulos.
- Transformaciones: giros, traslaciones y simetrías en situaciones reales.
- Parecido: identificación y generación a partir de patrones.
- Concavidad y convexidad de figuras planas.
- Desarrollo y clasificación de prismas y pirámides.
- Programas informáticos de geometría dinámica.
- Desarrollo y usos de la geometría, tanto a nivel práctico como estético, incorporando la perspectiva de género.
- Estrategias de aprendizaje de conceptos geométricos y aceptación de dificultades.

BLOQUE 4. INCERTIDUMBRE Y PROBABILIDAD

Bl. 4. Incertidumbre y probabilidad.

- Concepto de situación aleatoria y situación determinista. Incertidumbre. Contribución de la humanidad al conocimiento de las leyes del azar y la incertidumbre.
- Concepto de suceso y de suceso elemental.
- Espacio muestral en experimentos aleatorios simples sencillos: concepto y determinación.
- Uso de tablas de contingencia y diagramas de árbol para obtener el espacio muestral en experimentos compuestos sencillos.
- Concepto de probabilidad como medida de la posibilidad que ocurra un determinado suceso en un experimento aleatorio sencillo.
- Estimación de probabilidades a partir de la experimentación y simulación.
- Regla de Laplace en sucesos equiprobables.
- Relación entre la Regla de Laplace y la estimación de probabilidades en experimentos sencillos.
- Incertidumbre y... Gestión de las emociones y utilización de estrategias que permiten afrontar la incertidumbre.

BLOQUE 5. Análisis de datos y estadística

Bl. 5. Análisis de datos y cálculos estadísticos.

- Elaboración de preguntas y encuestas sencillas para obtener datos.
- Variables cualitativas y cuantitativas discretas: recuento de casos y construcción de tablas de frecuencia.
- Representaciones (pictogramas, diagramas de sectores, polígonos de frecuencias...). Uso de herramientas tecnológicas para generar diferentes tipos de representaciones.
- Interpretación de datos a partir de diferentes representaciones (tablas, gráficos), y análisis en casos sencillos.
- Significado e interpretación de las principales medidas centrales (moda, mediana y media aritmética).
- Significado e interpretación de la idea de dispersión a partir de representaciones gráficas. Rango.

- Diferenciación entre población y muestra. Comparación entre muestras de la misma población.
- Introducción a las variables cuantitativas continuas. Histogramas.
- Contribución de la humanidad al desarrollo y evolución de la estadística y tratamiento de datos, incorporando la perspectiva de género.
- Respeto, sensibilidad y tolerancia ante diferentes interpretaciones sobre resultados estadísticos, mostrando rechazo ante actitudes discriminatorias.

BLOQUE 6. PENSAMIENTO COMPUTACIONAL

Bl. 6. Pensamiento computacional.

- Identificación de regularidades y predicción de términos de secuencias numéricas. Creación de patrones.
- Interpretación, modificación y creación de algoritmos sencillos.
- Interpretación y diseño de algoritmos sencillos en hojas de cálculo y mediante programación por bloques.
- Búsqueda y análisis de estrategias en juegos abstractos sin información oculta ni presencia de azar: ajedrez, damas, etc.
- Simbolización y obtención de datos sencillos desconocidos en expresiones con igualdades.
- Valoración de la evolución del pensamiento computacional y su repercusión social, incorporando la perspectiva de género.
- Trabajo cooperativo en situaciones que involucran diseño y aplicación de algoritmos. Estrategias de aprendizaje específicas del pensamiento computacional.

CONEIXEMENT DEL MEDI

BLOC 1: CULTURA CIENTÍFICA.

1.1. Iniciació a l'activitat científica

G1 Fases del raonament científic i de l'experimentació

- Observació de fenòmens que succeeixen en el seu entorn natural, social i cultural pròxim, i realització de prediccions raonades.
- Lèxic i vocabulari científic bàsic i la seua utilització en les investigacions relacionades amb el medi pròxim.

- Realització d'experiments guiats utilitzant diferents tècniques d'indagació i emprant els instrumentis i dispositius adequats.
- Comunicació dels resultats de les investigacions usant eines senzilles usant llenguatge científic bàsic adquirit.
- Estratègies d'utilització del pensament crític, aplicat als diferents resultats obtinguts.
- Presentació i comunicació dels resultats de les investigacions realitzades en diferents formats, utilitzant el llenguatge científic bàsic adquirit.

G2. Professions científiques i tecnològiques amb perspectiva de gènere

- Professions i avanços científics STEM des d'una perspectiva de gènere

1.2. La vida en el nostre planeta.

G1. Éssers vius

- La cèl·lula
- La cadena alimentària

G2. Paisatges i ecosistemes

- Concepte d'ecologia, la cura i el respecte pels espais naturals, els animals i les plantes.
- Els ecosistemes. Factors biòtics i abiòtics. Equilibri i conservació.
- El paisatge, agents que el transformen, conscienciació sobre l'acció de l'home en el paisatge. Desenvolupament sostenible. La petjada ecològica dels éssers humans en l'entorn natural.
- L'extinció d'algunes espècies, valoració, causes i conseqüències.

G3. Desenvolupament sostenible

- Equilibri entre el desenvolupament social i econòmic i la defensa del medi ambient.
- Drets, deures i responsabilitats de l'alumnat com a consumidor conscienciat ecològicament.
- La publicitat i l'etiquetatge dels productes que consumeix l'alumnat.

G4. El cos humà

- Equilibri i relació entre totes elles. Relació amb l'entorn i amb els altres.
- Hàbits per a la salut física, alimentació i nutrició, descans i activitat física com a elements per a la cura i el respecte per u mateix i per l'entorn. Sostenibilitat.
- L'aparell reproductor i la sexualitat responsable.

G5. Educació emocional

- Establiment d'hàbits per a desenvolupar una salut emocional i mental equilibrades que fomenten l'autoestima i l'autoconcepte, l'empatia i el respecte pels altres.
- Acceptació dels canvis físics i emocionals derivats de l'inici de l'adolescència i la pubertat que condicionen unes relacions socials i afectives sanes. Coneixement i acceptació d'u mateix i dels altres.

1.3 Matèries, força i energia.

G1. Matèria

- La matèria i les seues propietats. Massa, volum i densitat.

G2. Forces i energia

- Les forces i el moviment. Els efectes que produeixen les forces, deformacions i moviment. La velocitat i la gravetat.
- L'energia. Formes i propietats. La transformació de l'energia. Fonts d'energia renovables i no renovables, sostenibilitat.

G3. Màquines i instruments

- El progrés de la ciència i la tecnologia cap a un desenvolupament sostenible.
- Ús d'instruments de mesura i de càlcul.
- Màquines i estructures. Elements que les componen.
- Valoració dels avanços científics i tecnològics i la seua relació amb la societat actual.

BLOC 2: TECNOLOGIA I DIGITALITZACIÓ.

2.1. Digitalització de l'entorn personal d'aprenentatge

G2 Comunicació en la xarxa

- Coneixement i utilització de recursos i plataformes digitals restringides i segures per a comunicar-se amb altres persones: el correu electrònic.
- Coneixement i utilització de recursos i plataformes digitals restringides i segures per a comunicar-se amb altres persones en xarxa: el xat i el fòrum.
- Ús de xarxes socials per a la comunicació i construcció de la ciutadania digital.
- La netiqueta: regles bàsiques de cortesia i respecte en els correus electrònics: estructura i contingut del missatge (SPAM), ús de majúscules.
- Netiqueta digital, regles bàsiques de cortesia i respecte en les xarxes socials i estratègies per a resoldre problemes en la comunicació digital a través de

xats i fòrums: respecte a la temàtica, ús moderat de les icones, respecte cap a altres opinions, construcció de coneixement en xarxa (ciberètica).

G3. Dispositius, programes i aplicacions informàtiques

- Cercadors.
- Emmagatzematge de dades (imatges, documents, xifres...)
- Presentació de la informació: document (estructura, diferents tipografies, inserció d'imatges...)
- Presentació de la informació: presentacions i vídeos.
- Estratègies bàsiques de mecanografia.
- Entorn personal d'aprenentatge.
- Problemes tècnics senzills en les aplicacions i dispositius
- TIC de manera guiada.

G4. Salut i seguretat

- Estratègies per a fer un ús adequat de la tecnologia: benestar digital i salut per a previndre addiccions. Sensibilització cap al ciberassetjament.
- Estratègies per a fer un ús adequat de la tecnologia: ciberassetjament, empremta digital, propietat intel·lectual, protecció de la informació personal en xarxes socials.
- Estratègies per a fer un ús segur de la tecnologia i l'entorn digital personal d'aprenentatge: contrasenyes secretes, cessió d'imatges o informació personal, publicitat i correus no desitjats, phishing.
- Estratègies per a fer un ús segur de la tecnologia i l'entorn digital personal d'aprenentatge: "amics" d'internet, correus electrònics amb enllaços o descarregables dubtosos.
- G5. Utilització de la tecnologia de la informació i la comunicació
- Estratègies de cerca d'informació guiades, segures i eficients: valoració, discriminació, selecció, organització, contrast i comparació.
- Estratègies de recollida, emmagatzematge i representació de dades que faciliten la comprensió i l'anàlisi. Citat.

2.2. Projectes de disseny i pensament computacional.

G1. Projectes de disseny

- Observació del medi natural o social; admiració d'un tema concret.
- Identificació d'objectius, necessitats, dubtes o problemes.
- Expressió de diferents solucions o respostes.
- Selecció de l'aspecte a desenvolupar.

- Comprovació, disseny, prototipat i/o prova.
- Avaluació
- Presentació i comunicació.

G2. Pensament computacional

- Abstracció
- Pensament algorítmic
- Descomposició en parts més senzilles i Identificació de patrons
- Pensament lògic utilitzant variables que contenen dos valors (vertader/fals, sí/no)

G3. Tecnologia

- Utilització de materials, eines i objectes d'ús escolar segur.
- Dispositius digitals segurs i adequats a la consecució d'un projecte: tauleta, telèfon intel·ligent, ordinador, etc.
- Operadors mecànics i màquines simples (sensors, motors...).
- Recursos digitals: realitat virtual, realitat augmentada, simuladors, impressores 3D...
- Circuits elèctrics bàsics: elements, efectes, ús quotidià.

G4. Iniciació a la programació

- Programació per blocs amb elements manipulatius no tecnològics (activitats desendollades).
- Programació per blocs a través de robots programables senzills.
- Programació per blocs en entorns digitals.

G5. Treball Cooperatiu

- Tècniques cooperatives senzilles per al treball en equip.
- Estratègies per a la gestió de conflictes i promoció de conductes empàtiques i inclusives
- Estratègies en situacions d'incertesa: adaptació i canvi d'estratègia, valoració de l'error com a oportunitat d'aprenentatge.

BLOC 3: SOCIETATS I TERRITORIS.

3.1. Reptes del món actual. Transversal a totes les CE.

G1. Pensament crític

- Estratègies per a l'emissió d'opinions i judicis de valor a partir de diferents tipus de fonts.

- Adquisició d'habilitats per a l'expressió de conclusions a través de textos expositius i elements gràfics.
- Ús de fonts diverses (primàries i secundàries) com a textos, fotografies, mapes, obres d'art, edificis històrics, documents audiovisuals, procedents dels mitjans de comunicació i altres fonts.

G2. Drets i llibertats

- Noció de diversitat cultural.
- Noció de drets i llibertats.
- Noció d'obligacions.

3.2. Societats en el temps.

G1. El pas del temps

- Adquisició de nocions bàsiques de temps i unitats de mesura.

G2. Educació patrimonial

- Tipologia, paper social i cultural del patrimoni.
- Elements patrimonials aplicant nocions temporals bàsiques.
- Emissió de judicis de valor sobre l'origen del patrimoni i la seua relació amb els esdeveniments històrics.

G3. Societats i diversitat cultural

- La societat de l'antic règim i revolució liberal, així com els canvis socials i econòmics produïts a Espanya.
- Aproximació a la història recent (Guerra Civil, dictadura i transició) i a la memòria democràtica.
- Societats i cultures de l'Època Medieval i Moderna

G4. Interpretació històrica

- Noció de canvi, continuïtat, simultaneïtat i durada i evidència.

3.3. Alfabetització cívica

G1. Organització social

- Economia domèstica: noció de diners, despeses i ingressos, estalvi, compte bancari, moneda i targeta de crèdit.
- Reconeixement de l'organització social, política i territorial: les comunitats autònomes i Espanya.
- Identificació de l'organització social d'Espanya.
- Seguretat viària. La ciutat com a espai de convivència. Normes de circulació i mobilitat sostenible.

G2. Estructura política

- Institucions de govern municipals, autonòmiques i estatals.
- Aproximació a la Unió Europea: organització territorial, institucions, competències i responsabilitats.
- Reconeixement de l'organització política i territorial d'Espanya.
- La monarquia parlamentària.
- Diferenciació de formes de govern: règims democràtics i autoritaris

G3. Població

- Moviments migratoris a la Comunitat Valenciana, Espanya i Europa
- Identificació de les característiques demogràfiques dels països desenvolupats i subdesenvolupats.
- Reconeixement i respecte per la diversitat cultural i lingüística d'Espanya.

3.4. Consciència ecosocial.

G1. Representació

- Representació cartogràfica.

G2. El clima

- Factors climàtics: distribució dels climes.
- El canvi climàtic: accions d'afrontament.

G3. Responsabilitat ecosocial

- La Terra en el seu concepte geològic i geogràfic.
- El Sistema Solar.
- L'Univers
- L'ús responsable de l'aigua com a recurs escàs i la seua conservació.
- Turisme sostenible.
- Elements del relleu a nivell europeu.
- Reconeixement dels paisatges agropecuaris i turístics.
- Xarxes de transport i comunicacions.

6 - COMPETÈNCIES

6.1 - COMPETÈNCIES CLAU

Es considera que “les competències clau són aquelles que totes les persones necessiten per a la seua realització i desenvolupament personal, i també per a la ciutadania activa, la inclusió social i l'ocupació”.

El nou currículum garanteix la formació integral dels estudiants en la seua esfera personal, emocional i intel·lectual i social i afectiva, i constarà de huit competències clau:

1. Competència en comunicació lingüística.

La competència en comunicació lingüística combina diverses habilitats de l'alumnat, ja que comprèn tot tipus de comunicacions i suports: des de l'oralitat més habitual fins a la comunicació audiovisual o altres que també precisen del domini de les tecnologies.

Es a dir, porta mobilitzar de forma conscient el conjunt de sabers, destreses i actituds que permeten identificar, expressar, crear, comprendre i interpretar sentiments, fets, opinions, pensaments i conceptes de forma oral i escrita en suports visuals, sonors i multimodals en contextos diversos i amb finalitats diferents.

També parlem de lèxic, gramàtica, semàntica i ortografia; de dimensió sociolingüística, pragmàtica i discursiva. Treballarem en classe perquè els nostres alumnes milloren la lectura, l'escriptura, la parla, l'escolta i la conversa, a més de l'anàlisi de la informació i el seu sentit crític.

2. Competència plurilingüe.

La competència plurilingüe o multilingüe es basa en la capacitat d'utilitzar diverses llengües de manera apropiada i eficaç per l'aprenentatge i la comunicació. A més de millorar i perfeccionar la llengua materna, aquesta competència anima a enriquir la comunicació de l'alumnat amb el domini d'altres llengües.

Una de les millors maneres de conèixer una cultura és precisament a través de la seua llengua i del seu llenguatge. En aprendre nous idiomes, l'alumnat també augmentarà el seu coneixement sobre diferents pobles, països i cultures, adquirint una visió més àmplia del món en el qual viuen.

Recuperem la comunicació oral com a element clau també en aquesta competència. Per a conèixer una llengua cal parlar-la. A més, treballem la comunicació mitjançant les converses que sorgeixen en classe, ja siga amb els docents o els companys en els moments de treball cooperatiu.

3. Competència matemàtica i en ciència, tecnologia i enginyeria.

Entranya la comprensió del món utilitzant el mètode científic, el pensament i la representació matemàtica, la tecnologia i els mètodes d'enginyeria per transformar l'entorn de forma comprometida, responsable i sostenible.

Per a desenvolupar la competència matemàtica, l'alumnat treballa els nombres, les mesures i les estructures, així com les operacions i les representacions matemàtiques, i la comprensió dels tèrmits i conceptes matemàtics. Amb tot aquest coneixement, podran

analitzar problemes i dades, arribar a les seues pròpies conclusions i reflexionar sobre els processos que han seguit per a defensar-les.

D'altra banda, l'enfocament de la ciència i la tecnologia és vincula amb el coneixement i la conservació del medi natural, així com el progrés. També contribueixen al desenvolupament del pensament científic i formen als xiquets i xiquetes per a ser ciutadans responsables i capaços de fer judicis crítics sobre fets científics. I, tot això, com ho treballem? Mitjançant la física, la química, la biologia, la geologia, les matemàtiques i la tecnologia.

4. Competència digital.

La competència digital és fonamental en el món actual, i més que ho serà en el dia de demà. Per això, la nova llei posa focus en l'ús de les noves tecnologies, utilitzant-les perquè el nostre alumnat siga més creatiu i crític, tenint més accés a la informació; sempre fent un ús responsable.

Es treballen diversos llenguatges (textual, numèric, icònic, visual, gràfic i sonor) i aprenem a manejar aplicacions i programes informàtics. En general, aplica l'ús segur, saludable, sostenible i responsable de les tecnologies digitals per l'aprenentatge, en el treball i per la participació en la societat, així com la interacció amb dites tecnologies.

5. Competència personal, social i d'aprendre a aprendre.

És l'habilitat de reflexionar sobre un mateix, gestionar el temps i la informació eficaçment, col·laborar amb els altres de forma constructiva, mantindre la resiliència i gestionar l'aprenentatge al llarg de la vida.

Aquesta competència clau es basa en l'habilitat per iniciar, organitzar i persistir en l'aprenentatge i el seu objectiu és que l'alumnat assolisca un aprenentatge cada vegada més autònom i eficaç. Per a això hauran d'aprendre a organitzar-se i a controlar els seus propis processos d'aprenentatge.

L'alumnat combinarà allò que sap sobre la seua forma d'aprendre, allò que sap de la matèria i dels continguts que es treballen a l'aula i les estratègies de les quals dispose.

6. Competència ciutadana.

És l'habilitat d'actuar com ciutadans responsables i participar plenament en la vida social i cívica, basant-se en la comprensió dels conceptes i les estructures socials, econòmiques, jurídiques i polítiques, així com en el coneixement dels conteniments mundials i el compromís actiu amb la sostenibilitat i l'èxit d'una ciutadania mundial.

Aquesta competència compren la social i la cívica, tractant temes tant importants com la igualtat i la no discriminació, la democràcia, la justícia i els drets humans. La

competència social busca el benestar personal i també el col·lectiu, amb un bon estat de salut físic i mental, a més d'altres factors socioeconòmics determinants. La competència cívica es centra en el coneixement de conceptes sociopolítics i econòmics de caràcter més global. Hem d'ajudar al nostre alumnat a anar comprenent poc a poc com funciona i què podem fer per millorar ja que els nostres actes també tinguen conseqüències globals.

7. Competència emprenedora.

Implica desenvolupar un enfocament vital dirigit a actuar sobre oportunitats i idees, utilitzant els coneixements específics necessaris per generar resultats de valor per a altres.

El sentit de la iniciativa i esperit emprenedor ens ajudarà a transformar les idees en real, reconeixent les oportunitats personals, professionals i també comercials, perquè no oblidem que es tracta de formar adults competents i capaços de desenvolupar el món actual. Aquesta competència requereix de moltes habilitats com la capacitat d'anàlisi, organització, adaptació, presa de decisions, resolució de problemes, treball cooperatiu, responsabilitat, sentit crític, autonomia i confiança en sí mateix.

8. Competència en consciència i expressió cultural.

Implica comprendre i respectar la forma en la qual les idees i el significat s'expressa de forma creativa i es comuniquen en les distintes cultures, així com a través d'una sèrie d'arts i altres manifestacions culturals. Implica esforçar-se per comprendre, desenvolupar i expressar les idees pròpies i un sentit de pertinença a la societat.

Ens parla de la importància i la riquesa de les diferents cultures: conèixer-les, apreciar-les, apropar-nos a elles amb una actitud oberta i respectuosa. També fomenta la creativitat i la participació en la vida cultural, contribuint al patrimoni cultural i artístic de totes les comunitats. A més fa especial hincapie en l'expressió artística i plàstica, fonamentals per mostrar tant la identitat cultural compartida dels pobles com la personal de cada individu.

6.2 - COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Les competències específiques són acompanyaments que l'alumnat ha de poder desplegar en activitats o en situacions l'abordatge de les quals requereix dels sabers bàsics de cada àrea. Constitueixen un element de connexió entre, d'una banda, les competències clau, i per una altra, els sabers bàsics de les àrees i els criteris d'avaluació.

Aquest enfocament ens fa adoptar una didàctica centrada en els processos, el raonament i l'acció. Deixem arrere la mera transmissió de coneixements perquè l'alumne siga el protagonista del seu aprenentatge. El dia a dia a l'aula deu enfocar-se en el disseny d'unitats didàctiques que permeten a l'alumnat construir coneixement i posar-lo en pràctica, activant-lo en situacions contextualitzades.

LLENGÜES

1. Multilingüisme i interculturalitat. Reconèixer la diversitat lingüística i cultural de la Comunitat Valenciana, d'Espanya i del món, a través del contacte amb les llengües de l'alumnat i de l'entorn, evitar prejudicis lingüístics i valorar aquesta diversitat com una riquesa cultural.
2. Comprensió oral i multimodal. Comprendre, interpretar i valorar, de manera guiada, textos orals i multimodals propis dels àmbits personal, social i educatiu, a través de l'escolta activa, l'aplicació d'estratègies de comprensió oral i la reflexió sobre el contingut i la forma.
3. Comprensió escrita i multimodal. Comprendre, interpretar i valorar, de manera guiada, textos escrits i multimodals propis dels àmbits personal, social i educatiu, a través de la lectura de textos, l'aplicació d'estratègies de comprensió lectora i la reflexió sobre el contingut i la forma.
4. Expressió oral. Produir, de manera guiada, missatges orals senzills amb coherència, cohesió i adequació a través de situacions de comunicació de l'àmbit familiar, social i educatiu.
5. Expressió escrita i multimodal. Produir, de manera guiada, textos escrits i multimodals adequats i coherents amb un vocabulari apropiat, utilitzant estratègies bàsiques de planificació, textualització, revisió i edició.
6. Interacció oral, escrita i multimodal. Interactuar de manera oral, escrita i multimodal, a través de textos senzills dels àmbits personal, social i educatiu, utilitzant un llenguatge respectuós i estratègies bàsiques de comprensió, expressió i resolució dialogada de conflictes, de manera síncrona i asíncrona.
7. Mediació oral, escrita i multimodal. Mediar entre interlocutors utilitzant estratègies d'adaptació i de simplificació del llenguatge per a processar i transmetre informació bàsica i senzilla, en situacions comunicatives predictibles d'àmbit personal, social i educatiu.
8. Lectura autònoma. Llegir de manera autònoma obres i textos de caràcter divers, seleccionats atenent els seus gustos i interessos i compartir les experiències de lectura.

9. Competència literària. Llegir i produir textos amb intenció literària, senzills, amb llenguatge pròxim a l'alumne, contextualitzats en la cultura i la tradició, com a font de plaer i de coneixement.

MATEMÀTICAS

1. Resolver problemas relacionados con situaciones reales del entorno personal, social y educativo utilizando estrategias informales, representaciones y conceptos concretos.
2. Observar, formular, explorar y comprobar conjeturas sencillas sobre propiedades y relaciones matemáticas concretas, reconociendo y conectando procedimientos, patrones, regularidades y estructuras.
3. Construir modelos matemáticos concretos y utilizar conceptos y procedimientos matemáticos sencillos para abordar e interpretar situaciones, fenómenos y problemas relevantes en el ámbito personal, educativo o social.
4. Construir y aplicar algoritmos sencillos para afrontar situaciones y resolver problemas relevantes del ámbito personal, educativo o social, organizando datos, descomponiendo un problema en partes, reconociendo patrones y empleando herramientas TIC.
5. Utilizar con corrección el simbolismo matemático, haciendo transformaciones y algunas conversiones entre representaciones icónico-manipulativas, numéricas, geométricas y gráficas, para describir y analizar situaciones relevantes del ámbito personal, educativo o social.
6. Comprender y producir mensajes orales y escritos concretos de manera informal, empleando un lenguaje matemático sencillo para comunicar y argumentar sobre características, conceptos, procedimientos y resultados relacionados con situaciones del ámbito personal, educativo o social.
7. Identificar fenómenos y problemas importantes desde el punto de vista cultural y social en los que el conocimiento matemático juega un papel decisivo.
8. Gestionar las emociones y actitudes implicadas en los procesos matemáticos, aceptando la incertidumbre, las dificultades y los errores que dichos procesos conllevan, y controlando la atención para lograr un aprendizaje significativo y adaptable a diferentes situaciones.

CONEIXEMENT DEL MEDI

1. Utilitzar de forma guiada i delimitada dispositius i recursos digitals per a cercar informació, comunicar-se, col·laborar i crear contingut digital senzill amb seguretat i eficàcia.
2. Desenvolupar projectes cooperatius delimitats i realitzar investigacions senzilles de naturalesa interdisciplinària amb la guia i ajuda del professorat, utilitzant estratègies elementals pròpies del pensament de disseny i computacional.
3. Plantejar i respondre preguntes sobre qüestions de la vida quotidiana relatives a l'entorn natural, social i cultural aplicant, amb suport i guia de materials i de l professorat, el raonament científic i l'experimentació.
4. Adoptar hàbits saludables de consum, alimentació, exercici i descans a partir del coneixement científic del cos, des del punt de vista del benestar físic, mental i emocional.
5. Identificar, analitzar i proposar solucions als problemes generats per l'acció humana en l'entorn, tant a nivell local com de manera global, derivats dels factors demogràfics, històrics, econòmics, tecnològics i ambientals.
6. Situar cronològicament i espacial els esdeveniments que marquen l'inici i el final dels grans períodes històrics mitjançant l'ús de diferents fonts històriques i unitats de temps, i identificar i explicar els principals processos de canvi subjacents i la seua interrelació.
7. Identificar i descriure l'organització i estructura política i territorial municipal, de la Comunitat Valenciana, d'Espanya i d'Europa, així com les característiques més destacades de les seues principals institucions i funcions.
8. Reconèixer alguns elements destacats del patrimoni natural, històric i cultural de la Comunitat Valenciana i Espanya, i explorar i formular propostes per a promoure'n el reconeixement i la protecció.

7- CRITERIS D'AVUACIÓ ASSOCIATS A LES SITUACIONS D'APRENENTATGE PLANTEJADES

7.1 – AVALUACIÓ GENERAL

La LOMLOE estableix que l'avaluació de l'alumnat es realitzarà de manera contínua amb l'objectiu de valorar l'adquisició de les competències específiques i, per tant, l'adquisició de les finalitats dels descriptors operatius de les competències clau que s'especifiquen en el perfil de sortida.

D'aquesta manera, l'avaluació de l'alumnat persegueix identificar la progressió en els aprenentatges i, en particular, les dificultats amb l'objectiu de poder desenvolupar

mesures individualitzades de suport i reforç educatiu.

Així doncs, l'avaluació de l'alumnat té una finalitat formativa i, també integradora, ja que s'orienta a la consecució dels objectius.

A grans trets podem destacar dos grans àmbits de l'Avaluació:

- **L'avaluació contínua i formativa**

L'avaluació contínua està estretament relacionada amb la funció formativa de l'avaluació. És el caràcter continu de l'avaluació el que permet identificar amb rapidesa:

- Els problemes, dificultats o dèficits en l'aprenentatge de l'alumnat.
- Les capacitats de l'alumnat optimitzant les seves possibilitats de millora i desenvolupament.

Aquesta rapidesa en la identificació de problemes i capacitats ha d'anar, al seu torn, parella en la diligència per a adoptar mesures que garanteixin l'adquisició d'aprenentatges imprescindibles per a continuar el procés educatiu i que facilitin el desenvolupament de les capacitats i habilitats detectades en l'alumnat.

A més aquesta avaluació contínua i formativa tindrà una doble vessant:

- Avaluarà els aprenentatges de l'alumnat com a mitjà per a identificar les accions i processos educatius que requereix a cada moment.
- Valorarà els processos d'ensenyament i pràctica docent permetent amb això avaluar els resultats de les metodologies emprades i la necessitat o no de fer canvis en aquestes.

Aquesta avaluació contínua es complementarà amb avaluacions de diagnòstic de les competències adquirides per l'alumnat que duran a terme les administracions educatives en el Quart Curs de Primària i en el Segon Curs de l'ESO.

Aquestes avaluacions tindran també un caràcter formatiu i serviran de referent per a aplicar plans d'actuació i de millora en la qualitat de l'educació.

- **L'avaluació competencial i integradora**

L'avaluació per competències és la base del nou model curricular, en tant que el perfil de sortida de les competències clau constitueix el punt de partida dels processos d'ensenyament i avaluació dels aprenentatges.

Aquest caràcter competencial que propugna la LOMLOE confereix a l'avaluació una dimensió integradora. Les competències específiques i els sabers adquirits en cadascuna de les àrees de l'etapa estan estretament vinculades a les competències.

Això facilita una avaluació que permet anar més enllà de l'estrictament après en cada àrea i facilita la valoració de la consecució dels objectius generals i competències clau de l'etapa.

La dimensió global i integradora de l'avaluació es complementarà amb:

- L'avaluació d'aprenentatges i metodologies implementats a través del DUA i les situacions d'aprenentatge mitjançant instruments d'avaluació com a rúbriques, dianes d'avaluació, llistes de control...
- La valoració col·legiada de l'alumnat que durà a terme l'equip docent, coordinat pel tutor o la tutora del grup, en finalitzar el curs escolar.

Com a instruments d'avaluació podem citar::

- L'observació directa i sistemàtica
- Les converses individuals i col·lectives.
- L'anàlisi dels treballs realitzats
- Proves orals i escrites
- Actitud i comportament davant de les tasques a realitzar.
- Neteja de llibreta i lletra.

7.2 - CRITERIS D'AVALUACIÓ COM A INSTRUMENT PER A VALORAR L'ADQUISICIÓ DE LES COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

LLENGÜES

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	CRITERIS D'AVALUACIÓ
1. Multilingüisme i interculturalitat. Reconèixer la diversitat lingüística i cultural de la Comunitat Valenciana, d'Espanya i del món, a través del contacte amb les llengües de l'alumnat i de l'entorn, evitar prejudicis lingüístics i valorar aquesta diversitat com una riquesa cultural.	1.1. Identificar les varietats lingüístiques de l'entorn.
	1.2. Mostrar interès per l'ús del valencià en situacions comunicatives habituals.
	1.3. Mostrar interès i respecte per les varietats lingüístiques del seu entorn immediat, i identificar algunes expressions d'ús habitual.
	1.4. Identificar en contextos senzills, amb ajuda del docent, prejudicis i estereotips lingüístics freqüents, i reconèixer la pluralitat lingüística del seu entorn com una font de riquesa cultural.
	1.5. Amb l'ajuda del docent, reflexionar sobre aspectes bàsics del funcionament de la llengua, a partir de l'observació i la comparació de paraules i oracions de diferents llengües pròximes a l'alumnat.
2. Comprensió oral i multimodal. Comprendre, interpretar i valorar, de manera guiada, textos orals i multimodals propis dels àmbits	2.1 Escoltar de manera activa i interpretar, amb l'ajuda del docent, textos orals senzills de l'àmbit personal, social i educatiu.
	2.2 Interpretar el sentit global i les idees principals de textos orals senzills sobre coneixements pròxims a l'alumnat, reconèixer la

personal, social i educatiu, a través de l'escolta activa, l'aplicació d'estratègies de comprensió oral i la reflexió sobre el contingut i la forma.	informació explícita i algunes informacions implícites senzilles, i progressar, de manera guiada, en la valoració crítica del contingut i dels elements no verbals elementals. 2.3 Escoltar de manera activa i interpretar, amb l'ajuda del docent, textos multimodals senzills en mitjans digitals, de l'àmbit personal, social i educatiu. 2.4 Interpretar el sentit global i les idees principals de textos multimodals senzills sobre coneixements pròxims a l'alumnat, reconeixent la informació explícita i algunes informacions implícites senzilles, i progressant, de manera guiada, en la valoració crítica del contingut i dels elements no verbals elementals.
3. Comprensió escrita i multimodal. Comprendre, interpretar i valorar, de manera guiada, textos escrits i multimodals propis dels àmbits personal, social i educatiu, a través de la lectura de textos, l'aplicació d'estratègies de comprensió lectora i la reflexió sobre el contingut i la forma.	3.1 Llegir amb bona fluïdesa, de manera silenciosa i en veu alta, i interpretar, amb ajuda del docent, textos escrits i multimodals senzills de l'àmbit personal, social i educatiu. 3.2 Aplicar, de manera guiada, diferents estratègies per comprendre el sentit global i la informació específica, distingir les idees principals de les secundàries, inferir significats no explícits i fer algunes valoracions personals de textos escrits sobre coneixements pròxims a l'alumnat. 3.3 Identificar el tipus de text i l'estructura principal dels textos, i valorar, de manera guiada, el contingut i els aspectes formals i no verbals elementals dels textos escrits i multimodals, i iniciar-se en l'avaluació de la seua fiabilitat. 3.4 Localitzar, seleccionar i contrastar informació senzilla procedent d'una o dues fonts, de l'àmbit personal, social i educatiu, i avaluar-ne la utilitat en funció dels objectius de lectura en diferents textos multimodals senzills en mitjans digitals, amb l'ajuda del docent. 3.5 Aplicar, amb ajuda del docent, diferents estratègies per a la cerca, la selecció i la gestió de la informació en diferents textos multimodals, per a ampliar coneixements de manera responsable i reconèixer que pot no ser fiable, iniciar-se en el contrast de la informació i utilitzar-la citant les referències bibliogràfiques.
4. Expressió oral. Produir, de manera guiada, missatges orals senzills amb coherència, cohesió i adequació a través de situacions de comunicació de l'àmbit familiar, social i educatiu.	4.1 Produir, amb ajuda del docent, discursos orals senzills, amb sentit, sobre coneixements pròxims a l'alumne, de tipologia diversa i ajustats a situacions comunicatives habituals. 4.2 Produir discursos orals amb una pronunciació clara, un volum adequat i una postura corporal correcta, i iniciar-se en l'ús de suports audiovisuals. 4.3 Realitzar produccions orals utilitzant un llenguatge no discriminatori, adaptat a la situació de comunicació i a l'interlocutor, amb un vocabulari bàsic i estructures morfosintàctiques senzilles. 4.4 Localitzar i seleccionar informació en una o dues fonts, de manera acompanyada i compartir oralment els resultats citant-ne les fonts.
5. Expressió escrita i multimodal. Produir, de manera guiada, textos escrits i multimodals adequats i coherents amb un vocabulari apropiat, utilitzant estratègies bàsiques de planificació, textualització, revisió i edició.	5.1. Produir, a partir d'exemples bàsics i amb ajuda del professorat, textos escrits i multimodals senzills que responguen a les característiques plantejades, amb una estructura coherent i utilitzant vocabulari no discriminatori bàsic d'ús freqüent. 5.2. Utilitzar, amb suport i ajuda del professorat, els coneixements elementals d'ortografia i gramàtica necessaris en la situació d'aprenentatge. 5.3. Planificar i revisar, de manera dialogada i acompanyada pel professorat, mitjançant instruments i estratègies elementals, com a part explícita del procés d'escriptura. 5.4. Localitzar, seleccionar i gestionar, de manera acompanyada, la informació d'una o dues fonts i incloure les seues referències en compartir-la.
6. Interacció oral, escrita i multimodal. Interactuar de	6.1 Interactuar oralment, amb l'acompanyament del docent, en situacions comunicatives habituals, utilitzant un vocabulari bàsic i no

manera oral, escrita i multimodal, a través de textos senzills dels àmbits personal, social i educatiu, utilitzant un llenguatge respectuós i estratègies bàsiques de comprensió, expressió i resolució dialogada de conflictes, de manera síncrona i asíncrona.	discriminatori, un ritme pausat i el llenguatge no verbal, utilitzant estratègies d'escolta amb la finalitat de mantindre el tema i respectar les convencions establides.
	6.2. Utilitzar, de manera acompanyada, estratègies bàsiques per a la comunicació assertiva progressant en la gestió dialogada de conflictes.
	6.3. Identificar i rebutjar, de manera acompanyada, els usos lingüístics discriminatoris a través de la reflexió conjunta.
	6.4. Interactuar en textos escrits i multimodals, de manera asíncrona i guiada, mostrant empatia i respecte, utilitzant estratègies per a expressar missatges senzills estructurats amb un vocabulari bàsic d'ús freqüent i no discriminatori.
7. Mediació oral, escrita i multimodal. Mediar entre interlocutors utilitzant estratègies d'adaptació i de simplificació del llenguatge per a processar i transmetre informació bàsica i senzilla, en situacions comunicatives predictibles d'àmbit personal, social i educatiu.	7.1. Mostrar interès per participar en la solució de problemes de comprensió recíproca entre parlants de llengües o varietats lingüístiques diferents sobre assumptes quotidians.
	7.2. Interpretar un missatge breu i senzill en L2 (valencià o castellà), i transmetre la informació bàsica o explicar conceptes en la seua L1 (valencià o castellà o una altra llengua), de manera oral, de manera guiada, facilitant la comprensió entre interlocutors sobre assumptes quotidians en el seu entorn més pròxim.
	7.3. Identificar i utilitzar, de manera acompanyada i molt bàsica, estratègies que faciliten la comprensió i l'expressió oral d'informació en diferents llengües del seu repertori (L1-L1, L2-L1), com ara l'ús del llenguatge no verbal, o simplificar o adaptar el missatge.
8. Lectura autònoma. Llegir de manera autònoma obres i textos de caràcter divers, seleccionats atenent els seus gustos i interessos i compartir les experiències de lectura.	8.1. Llegir de manera autònoma o guiada obres diverses adequades a la seua edat i textos escrits i multimodals de l'àmbit personal, social i educatiu, seleccionar amb autonomia creixent els que millor s'ajusten als seus gustos i interessos i iniciar-se així en la construcció de la seua identitat lectora.
	8.2. Compartir les experiències de lectura, en suports diversos, participant en comunitats lectores en l'àmbit educatiu.
9. Competència literària. Llegir i produir textos amb intenció literària, senzills, amb llenguatge pròxim a l'alumne, contextualitzats en la cultura i la tradició, com a font de plaer i de coneixement.	9.1. Llegir i escoltar textos literaris senzills, propis de la tradició literària, adequats a l'edat i amb ajuda del docent.
	9.2. Interpretar textos senzills de la tradició popular oral, literària, dins d'un context sociocultural pròxim.
	9.3. Expressar l'opinió sobre textos de tradició literària, amb paraules pròpies de l'alumne i amb ajuda del docent.
	9.4. Crear versions de textos literaris senzills i breus (contes, poemes, cançons, dramatitzacions), individualment i col·lectiva.
	9.5. Participar en manifestacions literàries, recitals, representacions teatrals, partint de models i amb ajuda del docent.

MATEMÀTIQUES

COMPETENCIAS ESPECÍFICAS	CRITERIOS DE EVALUACIÓN
1. Resolver problemas relacionados con situaciones reales del entorno personal, social y educativo utilizando estrategias informales, representaciones y conceptos concretos.	1.1. Identificar la información del enunciado de un problema o situación planteada, relacionándola con otras situaciones análogas de su entorno próximo y con los conocimientos y procedimientos adquiridos.
	1.2. Utilizar y aplicar estrategias formales básicas aplicando los conceptos y procedimientos que le permiten obtener la solución correcta en un problema o situación problemática.
	1.3. Reflexionar sobre la coherencia y la adecuación de la solución obtenida al problema planteado.

	1.4. Conectar la situación problemática con su entorno personal, educativo y social, y extraer conclusiones que le permiten plantear problemas, tanto del mismo como otros contextos.
2. Observar, formular, explorar y comprobar conjeturas sencillas sobre propiedades y relaciones matemáticas concretas, reconociendo y conectando procedimientos, patrones, regularidades y estructuras.	2.1. Realizar conjeturas matemáticas a partir de la observación o experimentación de casos concretos, y formalizar los conceptos y procedimientos implicados. 2.2. Conectar conceptos y relaciones matemáticas en -y mediante- los procedimientos de razonamiento matemático. 2.3. Analizar y justificar patrones o regularidades, construyendo contenido matemático de naturaleza numérica, métrica, espacial, geométrica o estocástica. 2.4. Utilizar y comparar con fluidez y de manera flexible diferentes procedimientos matemáticos relativos al cálculo, la medida, el sentido espacial y geométrico, el tratamiento de datos o los procesos aleatorios.
3. Construir modelos matemáticos concretos y utilizar conceptos y procedimientos matemáticos sencillos para abordar e interpretar situaciones, fenómenos y problemas relevantes en el ámbito personal, educativo o social.	3.1. Identificar el contenido y las herramientas matemáticas sencillas que permiten abordar situaciones reales del ámbito personal, educativo y social, posibilitando la construcción de modelos matemáticos concretos. 3.2. Trabajar matemáticamente sobre un modelo concreto con el fin de obtener soluciones que permiten describir, interpretar y extraer conclusiones sobre una situación real. 3.3. Identificar y justificar diferencias y similitudes entre modelos matemáticos correspondientes a situaciones reales en contextos similares. 3.4. Validar la solución obtenida a partir de un modelo matemático y detectar errores básicos al contrastarla con la situación real.
4. Construir y aplicar algoritmos sencillos para afrontar situaciones y resolver problemas relevantes del ámbito personal, educativo o social, organizando datos, descomponiendo un problema en partes, reconociendo patrones y utilizando herramientas TIC.	4.1. Diseñar y aplicar algoritmos sencillos mediante códigos visuales y/o herramientas tecnológicas básicas para resolver situaciones problemáticas. 4.2. Descomponer patrones de cierta complejidad en otros de más sencillos utilizando programación por bloques. 4.3. Utilizar la simbología básica de la programación por bloques para resolver problemas. 4.4. Analizar situaciones de cierta dificultad, valorando diferentes posibilidades y combinaciones, para definir y conseguir estrategias ganadoras en juegos de lógica o juegos de tablero.
5. Utilizar con corrección el simbolismo matemático, haciendo transformaciones y algunas conversiones entre representaciones iconicomanejativas, numéricas, geométricas y gráficas, para describir y analizar situaciones relevantes del ámbito personal, educativo o social.	5.1. Manejar las representaciones iconicomanejativas, numéricas, geométricas y gráficas de objetos matemáticos en situaciones reales del ámbito personal, educativo y social, respetando las reglas que los rigen. 5.2. Realizar conversiones entre las representaciones iconicomanejativas, numéricas, geométricas y gráficas de objetos matemáticos en situaciones reales del ámbito personal, educativo y social. 5.3. Seleccionar el simbolismo matemático adecuado para describir matemáticamente situaciones correspondientes al ámbito personal, educativo y social.
6. Comprender y producir mensajes orales y escritos concretos de manera informal, utilizando un lenguaje matemático sencillo para comunicar y argumentar sobre características, conceptos, procedimientos y resultados relacionados con situaciones del ámbito personal, educativo o social.	6.1. Interpretar correctamente mensajes orales y escritos que incluyan contenido matemático. 6.2. Comunicar aspectos relacionados con conceptos y procedimientos matemáticos, empleando algunos elementos formales básicos. 6.3. Explicar y dar significado matemático a resultados provenientes de situaciones problemáticas del ámbito personal, educativo o social. 6.4. Argumentar y debatir, contrastando con sus compañeros y compañeras, sus propios razonamientos, secundándose en el

	lenguaje matemático.
7. Identificar fenómenos y problemas importantes desde el punto de vista cultural y social en los cuales el conocimiento matemático tiene un papel decisivo.	7.1. Reconocer la importancia de las matemáticas para la comprensión y el tratamiento de algunas situaciones o cuestiones relevantes en la vida cotidiana del alumnado.
	7.2. Reconocer el contenido matemático de carácter numérico, geométrico o espacial presente en obras pictóricas, dibujos animados, cómicos, elementos arquitectónicos, esculturas y otras manifestaciones artísticas.
	7.3. Reconocer y valorar la importancia de la creación de conceptos, ideas y herramientas matemáticas, como elementos necesarios para el avance social y cultural.
8. Gestionar las emociones y actitudes implicadas en los procesos matemáticos, aceptando la incertidumbre, las dificultades y los errores que estos procesos comportan, y controlando la atención para conseguir un aprendizaje significativo y adaptable a diferentes situaciones.	8.1. Asumir los errores como parte del proceso de aprendizaje, sin ceder a la frustración y expresando emociones y actitudes positivas y adecuadas para su superación.
	8.2. Identificar los factores relevantes que intervienen en la atención y la comprensión, favoreciéndolas o dificultándolas, tanto en el trabajo individual como en el colaborativo.
	8.3. Gestionar los recursos cognitivos y emocionales para reconducir el proceso de aprendizaje en momentos de dificultad o incertidumbre, así como en las situaciones de conflicto derivadas del trabajo en equipo.
	8.4. Asumir retos y enfrentarse a situaciones problemáticas desde una perspectiva abierta, superando los prejuicios.

CONEIXEMENT DEL MEDI

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	CRITERIS D'AVUACIÓ
1. Utilitzar de forma guiada i delimitada dispositius i recursos digitals per a cercar informació, comunicar-se, col·laborar i crear contingut digital senzill amb seguretat i eficàcia.	1.1. Buscar informació en Internet, de forma guiada, segura i eficient, usant dispositius, programes i aplicacions informàtiques senzills.
	1.2. Comunicar-se utilitzant plataformes i aplicacions en línia, principalment el correu electrònic, fòrums i xats, aplicant les normes de la netiqueta.
	1.3. Crear textos, presentacions i vídeos en format digital utilitzant pautes per a la seua elaboració.
	1.4. Identificar hàbits de conducta saludable i segura en l'ús de les tecnologies digitals.
	1.5. Identificar conductes segures i poc segures en l'ús de la tecnologia, relacionades amb les identitats.
2. Desenvolupar projectes cooperatius delimitats i realitzar investigacions senzilles de naturalesa interdisciplinària amb la guia i ajuda del professorat, utilitzant estratègies elementals pròpies del pensament de disseny i computacional.	2.1. Plantejar qüestions o problemes relacionats amb l'entorn natural, social o cultural pròxim i identificar possibles fonts susceptibles de proporcionar informació segura, fiable i útil per a abordar-los.
	2.2. Proposar diferents solucions a qüestions o problemes relacionats amb l'entorn natural, social o cultural pròxim utilitzant tècniques de pensament de disseny i pensament computacional.
	2.3. Elaborar cooperativament un producte final que done solució a un problema senzill de disseny relacionat amb l'entorn natural, social o cultural pròxim, establint uns objectius precisos i provant diferents prototips o solucions, utilitzant de manera segura les eines, dispositius, tècniques i materials adequats.
	2.4. Avaluar, de forma guiada, el procés seguit en les diferents fases del disseny i desenvolupament d'un projecte senzill i identificar possibilitats de millora.
	2.5. Presentar el resultat d'un projecte senzill de disseny, explicant els passos seguits, i valorar si la solució obtinguda o el prototip elaborat compleix o no amb els seus objectius. Identificar possibles rep-

	tes per a futurs projectes.
3. Plantejar i respondre preguntes sobre qüestions de la vida quotidiana relatives a l'entorn natural, social i cultural aplicant, amb suport i guia de materials i de l' professorat, el raonament científic i l'experimentació.	3.1. Mostrar curiositat de manera sostinguda sobre diferents qüestions relacionades amb el medi natural, social o cultural, buscant informació de manera sistemàtica i formulant preguntes sobre elles.
	3.2. Buscar, seleccionar, contrastar i organitzar informació, recorrent a diferents fonts segures i fiables, sobre el medi natural, social i cultural pròxim.
	3.3. Dissenyar i realitzar de forma guiada experiments senzills utilitzant de manera segura els instruments i dispositius apropiats, realitzant observacions i mesuraments precisos, i registrant els resultats obtinguts.
	3.4. Identificar diferents respostes donades a preguntes relacionades amb l'entorn natural, social i cultural pròxim, contrastar-les amb la informació obtinguda de fonts fiables i segures i formular una conclusió personal.
	3.5. Presentar el resultat d'un projecte senzill de disseny i valorar si la solució obtinguda o el prototip elaborat compleix amb els seus objectius.
4. Adoptar hàbits saludables de consum, alimentació, exercici i descans a partir del coneixement científic del cos, des del punt de vista del benestar físic, mental i emocional.	4.1. Identificar els principals òrgans del cos humà i les seues funcions, relacionant-les amb hàbits de vida saludables.
	4.2. Adoptar i promoure estils de vida saludable que contribuïsquen a la millora del benestar físic, mental i emocional tant individual com col·lectiu.
	4.3. Reconèixer i respectar les emocions i sentiments propis i aliens i manejar-los de manera que contribuïsquen al benestar propi i col·lectiu.
	4.4. Descriure, explicar i acceptar els canvis que es produeixen en el propi cos en aquest període vital i adoptar hàbits de cura i respecte cap a si mateix i els altres relacionats amb aqueixos canvis.
	4.5. Reconèixer, respectar i valorar les diferències individuals com una riquesa, especialment en el que concerneix la identitat de gènere.
5. Identificar, analitzar i proposar solucions als problemes generats per l'acció humana en l'entorn, tant a nivell local com de manera global, derivats dels factors demogràfics, històrics, econòmics, tecnològics i ambientals.	5.1. Analitzar i explicar les relacions que es produeixen en un ecosistema o un paisatge significatiu per a l'alumnat tenint en compte els factors naturals i socials.
	5.2. Analitzar críticament l'impacte que suposa l'acció humana en el medi tant a nivell local com global.
	5.3. Participar activament en l'elaboració i formulació de propostes d'actuació raonades, viables i sostenibles orientades a la conservació i cura del medi ambient i el paisatge.
	5.4. Analitzar els canvis que es produeixen en el paisatge i en un ecosistema a conseqüència del pas del temps, de l'acció dels factors naturals i de l'acció humana que actuen sobre ell.
	5.5. Identificar i justificar les accions pròpies realitzades habitualment en l'entorn pròxim en benefici del consum responsable de béns i serveis.
6. Situar cronològicament i espacial els esdeveniments que marquen l'inici i el final dels grans períodes històrics mitjançant l'ús de diferents fonts històriques i unitats de temps, i identificar i explicar els principals processos de canvi subjacents i la seua interrelació.	6.1. Reconèixer i utilitzar les unitats de temps, dècada, lustre, segle i mil·lenni, per a situar i ordenar cronològicament fets rellevants del passat.
	6.2. Situar espacial i temporalment els fets socials i persones rellevants de la història de la Comunitat Valenciana i d'Espanya mostrant la seua interrelació i incorporant la perspectiva de gènere.
	6.3. Situar i ordenar cronològicament els canvis de major rellevància en la humanitat, des de l'Edat mitjana fins a l'actualitat.
	6.4. Descriure l'evolució d'algunes formes de vida representatives des de l'Edat mitjana fins a l'actualitat.
	6.5. Identificar i analitzar relacions de causalitat, simultaneïtat i successió entre elements destacats del medi social i cultural des de l'Edat mitjana fins a l'actualitat.

7. Identificar i descriure l'organització i estructura política i territorial municipal, de la Comunitat Valenciana, d'Espanya i d'Europa, així com les característiques més destacades de les seues principals institucions i funcions.	7.1. Identificar i descriure els elements, estructura i funcions dels principals òrgans de govern del municipi, la província, la Comunitat Valenciana, Espanya i la Unió Europea, i reconèixer la seua funció i responsabilitat en el benestar de les persones i en la millora de la convivència social.
	7.2. Distingir les característiques i funcionament de l'estructura política i territorial del municipi, la Comunitat Valenciana, Espanya i la Unió Europea
	7.3. Distingir les funcions de l'administració del municipi i de la Comunitat Valenciana, destacant la importància i el seu valor per a la ciutadania, la participació ciutadana i el desenvolupament dels principis del funcionament democràtic.
8. Reconèixer alguns elements destacats del patrimoni natural, històric i cultural de la Comunitat Valenciana i Espanya, i explorar i formular propostes per a promoure'n el reconeixement i la protecció.	8.1. Identificar i valorar alguns elements destacats del patrimoni natural, històric i cultural d'Espanya i descriure les seues característiques més destacades, incloent la seua localització geogràfica i el seu origen històric.
	8.2. Desenvolupar conductes de respecte, cura i manteniment del patrimoni natural, històric i cultural d'Espanya i proposar accions per a la seua conservació i difusió.

8 – UNITATS DIDÀCTIQUES

Per realitzar les unitats didàctiques es plantegen les accions educatives següents:

- **Motivar-Activar:** es parteix d'una situació de la vida quotidiana que sigui significativa per a l'alumnat i que serveix d'estímul inicial de l'aprenentatge i de contextualització i activació de coneixements previs.
- **Estructurar:** es construeixen i es consoliden els sabers de l'alumnat a partir de la implementació de pautes, exercicis, activitats i tasques adaptats al nivell de l'alumnat.
- **Explorar:** s'ofereix a l'alumnat l'oportunitat d'indagar sobre els seus sabers i d'avaluar-los a partir d'activitats diversificades per nivells d'aprenentatge o pels interessos i habilitats de l'alumnat.
- **Aplicar-Avaluar:** s'automatitzen els sabers adquirits a partir de diferents estratègies educatives, en funció del nivell de l'alumnat, i s'avaluen per a readaptar i adequar aquestes estratègies.

LLENGÜES

DISTRIBUCIÓ DEL TEMPS

UNITATS DIDÀCTIQUES	TÍTOL
<i>P R I M E R T R I M E S T R E</i>	
Avaluacions inicials	Setembre
1- TEXT INSTRUCTIU (VALENCIÀ)	EXPERIMENTS
2- TEXT NARRATIU (CASTELLÀ)	MITES I LLEGENDES
<i>S E G O N D T R I M E S T R E</i>	
3- TEXT CONVERSACIONAL (VALENCIÀ)	ENTREVISTA
4- TEXT ARGUMENTATIU (CASTELLÀ)	INSTÀNCIA
<i>T E R C E R T R I M E S T R E</i>	
5- TEXT NARRATIU (VALENCIÀ)	DESCRIPCIÓ
6- INFORMATIU (CASTELLÀ)	REPORTATGE

En l'annex 1 d'aquesta programació s'adjunta la graella on es concretes les competències específiques, els sabers bàsics i els criteris d'avaluació que es treballen en cadascuna del les situacions d'aprenentatge.

MATEMÀTIQUES

UNITATS DIDÀCTIQUES	TEMPORALITZACIÓ
<i>P R I M E R T R I M E S T R E</i>	
Avaluacions inicials	Setembre
1- Grandes ciudades	Setembre
2- Planetas gigantes	Octubre
3- Pastores de renos	Novembre- desembre
<i>S E G O N D T R I M E S T R E</i>	
4- El planeta azul	Gener
5- El partido	Febrer
6- Más que olímpicas	Març
<i>T E R C E R T R I M E S T R E</i>	
7- Tornados y huracanes	Abril
8- Trenes de carretera	Maig
9- Alta velocidad	Maig - Juny

UNITAT 1 – GRANDES CIUDADES

SITUACIÓ D'APRENTATGE

El trabajo de esta situación de aprendizaje se centraá en que el alumnado recuerde saberes básicos sobre números de una cierta magnitud aplicados a contextos reales, en este caso a las grandes ciudades y su población en millones de habitantes. Para familiarizarnos con estas magnitudes y su manejo nos ayudaremos del dialogo y el trabajo cooperativo en classe.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Comparar y ordenar números naturales de hasta ocho cifras en un contexto real.
- Redondear números naturales a la unidad de millón en situaciones cotidianas.
- Leer y escribir números naturales de hasta ocho cifras considerando el valor posicional de sus cifras.
- Calcular sumas y restas con números naturales.
- Identificar y aplicar las propiedades conmutativa y asociativa de la suma.
- Utilizar la prueba de la resta para resolver situaciones problemáticas de la vida cotidiana.
- Leer, escribir, redondear y ordenar números naturales y números romanos en un contexto real.
- Calcular sumas y restas con números naturales.
- Identificar, interpretar y describir información contenida en gráficos estadísticos sencilla.
- Participar activamente en actividades de grupo mostrando iniciativa y tolerancia.
- Resolver situaciones problemáticas de la vida cotidiana en la que se utilizan números naturales.
- Formar números naturales que cumplan determinadas propiedades.

- Aplicar el algoritmo de la suma o de la resta vertical para completar las cifras que faltan en una operación.
- Comparar y ordenar números naturales de hasta ocho cifras.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

CE1. Resolver problemas relacionados con situaciones reales del entorno personal, social y educativo utilizando estrategias informales, representaciones y conceptos concretos.

CE2. Observar, formular, explorar y comprobar conjeturas sencillas sobre propiedades y relaciones matemáticas concretas, reconociendo y conectando procedimientos, patrones, regularidades y estructuras.

CE4. Construir y aplicar algoritmos sencillos para afrontar situaciones y resolver problemas relevantes del ámbito personal, educativo o social, organizando datos, descomponiendo un problema en partes, reconociendo patrones y empleando herramientas TIC.

CE5. Utilizar con corrección el simbolismo matemático, haciendo transformaciones y algunas conversiones entre representaciones icónico-manipulativas, numéricas, geométricas y gráficas, para describir y analizar situaciones relevantes del ámbito personal, educativo o social.

CE6. Comprender y producir mensajes orales y escritos concretos de manera informal, empleando un lenguaje matemático sencillo para comunicar y argumentar sobre características, conceptos, procedimientos y resultados relacionados con situaciones del ámbito personal, educativo o social.

CE8. Gestionar las emociones y actitudes implicadas en los procesos matemáticos, aceptando la incertidumbre, las dificultades y los errores que dichos procesos conllevan, y controlando la atención para lograr un aprendizaje significativo y adaptable a diferentes situaciones.

SABERS ESPECÍFICS

- Estimación y aproximación razonada de cantidades en la resolución de problemas.
- Interpretación y manipulación del orden de magnitud de los números. Estimación y aproximación razonada de cantidades en la resolución de problemas.
- Interpretación y manipulación del orden de magnitud de los números. Lectura, representación (incluida la recta numérica), composición, descomposición y recomposición de números naturales.

- Estrategias de cálculo mental con números naturales. Estrategias de reconocimiento de la suma y la resta para resolver situaciones contextualizadas.
- Estrategias variadas de conteo, recuento sistemático y adaptación del conteo al tamaño de los números en situaciones de la vida cotidiana.
- Estrategias de reconocimiento de la suma y la resta para resolver situaciones contextualizadas.
- Estrategias de reconocimiento de qué operaciones simples o combinadas (suma, resta) son útiles para resolver situaciones contextualizadas.

CRITERIS

D'AVALUACIÓ

- 1.1. Identificar la información del enunciado de un problema o situación planteada, relacionándola con otras situaciones análogas de su entorno próximo y con los conocimientos y procedimientos adquiridos.
- 1.2. Utilizar y aplicar estrategias formales básicas aplicando los conceptos y procedimientos que le permiten obtener la solución correcta en un problema o situación problemática.
- 2.1. Realizar conjeturas matemáticas a partir de la observación o experimentación de casos concretos, y formalizar los conceptos y procedimientos implicados.
- 4.2. Descomponer patrones de cierta complejidad en otros de más sencillos utilizando programación por bloques.
- 5.1. Manejar las representaciones iconicomanejables, numéricas, geométricas y gráficas de objetos matemáticos en situaciones reales del ámbito personal, educativo y social, respetando las reglas que los rigen.
- 6.1. Interpretar correctamente mensajes orales y escritos que incluyan contenido matemático.
- 8.3. Gestionar los recursos cognitivos y emocionales para reconducir el proceso de aprendizaje en momentos de dificultad o incertidumbre, así como en las situaciones de conflicto derivadas del trabajo en equipo.

UNITAT 2 – PLANETAS GIGANTES

SITUACIÓ D'APRENENTATGE

El enfoque de esta situación de aprendizaje es que el alumno recuerde saberes básicos

sobre números de gran magnitud aplicados a contextos reales, en este caso a los planetes y algunos cuerpos celestes del Sistema Solar.

A través del dialogo y el trabajo cooperativo en clase, se proponent actividades para reforzar el manejo de estos números mediante el uso de potencias.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Representar matemáticamente los datos de una situación problemática.
- Justificar la estrategia seleccionada para resolver un problema considerando el contexto planteado.
- Reconocer y aplicar el vocabulario propio de las propiedades de la multiplicación.
- Utilizar cuadrículas y cubos geométricos para representar los cuadrados y los cubos de números naturales.
- Leer cuadrados y cubos empleando los términos adecuados.
- Resolver problemas de diferentes ámbitos aplicando las potencias de base 10.
- Describir situaciones cotidianas empleando el vocabulario propio de las potencias de base 10.
- Representar los datos de una situación problemática mediante una operación matemática.
- Aplicar la estrategia más adecuada en cada situación problemática.
- Plantear la resolución de un problema basándose en imágenes y contextos conocidos.
- Participar activamente en una actividad grupal contribuyendo a su resolución.
- Elegir una estrategia de resolución entre las diferentes posibilidades que tiene.
- Comprobar los resultados de los cálculos realizados en la resolución de las actividades.
- Reconocer patrones en los números que forman parte de las operaciones.
- Aplicar las propiedades de la multiplicación y de las potencias para realizar cálculos.
- Valorar sus capacidades para enfrentarse a la resolución de los retos matemáticos propuestos.

COMPETÈNCIES

ESPECÍFIQUES

CE1. Resolver problemas relacionados con situaciones reales del entorno personal, social y educativo utilizando estrategias informales, representaciones y conceptos concretos.

CE2. Observar, formular, explorar y comprobar conjeturas sencillas sobre propiedades y relaciones matemáticas concretas, reconociendo y conectando procedimientos, patrones,

regularidades y estructuras.

CE3. Construir modelos matemáticos concretos y utilizar conceptos y procedimientos matemáticos sencillos para abordar e interpretar situaciones, fenómenos y problemas relevantes en el ámbito personal, educativo o social.

CE4. Construir y aplicar algoritmos sencillos para afrontar situaciones y resolver problemas relevantes del ámbito personal, educativo o social, organizando datos, descomponiendo un problema en partes, reconociendo patrones y empleando herramientas TIC.

CE6. Comprender y producir mensajes orales y escritos concretos de manera informal, empleando un lenguaje matemático sencillo para comunicar y argumentar sobre características, conceptos, procedimientos y resultados relacionados con situaciones del ámbito personal, educativo o social.

CE8. Gestionar las emociones y actitudes implicadas en los procesos matemáticos, aceptando la incertidumbre, las dificultades y los errores que dichos procesos conllevan, y controlando la atención para lograr un aprendizaje significativo y adaptable a diferentes situaciones.

SABERS ESPECÍFICS

- Estrategias de cálculo mental con números naturales.
- Estrategias de resolución de operaciones aritméticas con flexibilidad y sentido; utilidad en situaciones contextualizadas y propiedades.
- Interpretación y manipulación del orden de magnitud de los números. Lectura, representación (incluida la recta numérica), composición, descomposición y recomposición de números naturales.
- Estrategias de identificación, representación (verbal, tablas, gráficos y notaciones inventadas).
- Estrategias de resolución de operaciones aritméticas con flexibilidad y sentido.
- Estrategias de reconocimiento de qué operaciones simples o combinadas (suma, resta) son útiles para resolver situaciones contextualizadas.
- Aplicación de técnicas cooperativas simples para el trabajo en equipo en matemáticas.
- Estrategias de cálculo mental con números naturales
- Sistema de numeración de base diez (números naturales y decimales hasta las milésimas): aplicación de las relaciones que genera en las operaciones.
- Proceso de modelización a partir de problemas de la vida cotidiana, usando representaciones matemáticas.

- Estrategias de mejora de la perseverancia y el sentido de la responsabilidad hacia el aprendizaje de las matemáticas.

CRITERIS

D'AVALUACIÓ

- 1.2. Utilizar y aplicar estrategias formales básicas aplicando los conceptos y procedimientos que le permiten obtener la solución correcta en un problema o situación problemática.
- 1.3. Reflexionar sobre la coherencia y la adecuación de la solución obtenida al problema planteado.
- 2.2. Conectar conceptos y relaciones matemáticas en -y mediante- los procedimientos de razonamiento matemático.
- 2.3. Analizar y justificar patrones o regularidades, construyendo contenido matemático de naturaleza numérica, métrica, espacial, geométrica o estocástica.
- 3.2. Trabajar matemáticamente sobre un modelo concreto con el fin de obtener soluciones que permiten describir, interpretar y extraer conclusiones sobre una situación real.
- 4.2. Descomponer patrones de cierta complejidad en otros de más sencillos utilizando programación por bloques.
- 6.3. Explicar y dar significado matemático a resultados provenientes de situaciones problemáticas del ámbito personal, educativo o social.
- 8.1. Asumir los errores como parte del proceso de aprendizaje, sin ceder a la frustración y expresando emociones y actitudes positivas y adecuadas para su superación.
- 8.3. Gestionar los recursos cognitivos y emocionales para reconducir el proceso de aprendizaje en momentos de dificultad o incertidumbre, así como en las situaciones de conflicto derivadas del trabajo en equipo.

UNITAT 3 – PASTORES DE RENOS

SITUACIÓ D'APRENTATGE

El trabajo de esta situació de aprendizaje se centrará en que el alumnado recuerde saberes básicos sobre números de una cierta magnitud y sobre figuras geométricas aplicados a contextos reales, en este caso a los renos y al pastoreo de los mismos.

Para familiarizarnos con estas magnitudes y su manejo nos ayudaremos del dialogo y el trabajo cooperativo en classe.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Reconocer la división como estrategia de relación entre los datos de un problema.
- Representar esquemáticamente la relación entre los valores numéricos de la situación problemática propuesta.
- Seleccionar la operación adecuada para resolver una situación problemática.
- Obtener las posibles soluciones de un problema en que se han realizado divisiones.
- Comunicar las sucesivas etapas que permiten la resolución de un problema.
- Elegir la estrategia, división o multiplicación, que permite resolver una situación problemática.
- Reconocer relaciones entre los diferentes elementos de la división.
- Identificar nuevas situaciones en las que se puede aplicar la división.
- Comunicar las etapas de que consta la resolución de un ejercicio o problema.
- Utilizar la multiplicación o la división como estrategia para resolver un problema.
- Aplicar los algoritmos específicos para calcular diferentes tipos de divisiones.
- Calcular operaciones combinadas con y sin paréntesis.
- Interpretar textos con vocabulario propio de las operaciones básicas
- Escoger la estrategia de cálculo más adecuada para resolver un problema.
- Analizar las características del dividendo y del divisor antes de realizar un cálculo.
- Proponer nuevas situaciones problemáticas que se resuelven con divisiones.
- Desarrollar la perseverancia para enfrentarse a la resolución de ejercicios o problemas.
- Debatir en grupo sobre la conservación natural y cultural.
- Completar las cifras que faltan en una suma vertical.
- Deducir la operación básica que permite resolver una situación problemática.
- Aplicar el algoritmo general que permite calcular divisiones con números naturales.
- Utilizar la prueba de la división para comprobar este tipo de operaciones

COMPETÈNCIES

ESPECÍFIQUES

CE1. Resolver problemas relacionados con situaciones reales del entorno personal, social y educativo utilizando estrategias informales, representaciones y conceptos concretos.

CE2. Observar, formular, explorar y comprobar conjeturas sencillas sobre propiedades y relaciones matemáticas concretas, reconociendo y conectando procedimientos, patrones, regularidades y estructuras.

CE3. Construir modelos matemáticos concretos y utilizar conceptos y procedimientos matemáticos sencillos para abordar e interpretar situaciones, fenómenos y problemas

relevantes en el ámbito personal, educativo o social.

CE4. Construir y aplicar algoritmos sencillos para afrontar situaciones y resolver problemas relevantes del ámbito personal, educativo o social, organizando datos, descomponiendo un problema en partes, reconociendo patrones y empleando herramientas TIC.

CE5. Utilizar con corrección el simbolismo matemático, haciendo transformaciones y algunas conversiones entre representaciones icónico-manipulativas, numéricas, geométricas y gráficas, para describir y analizar situaciones relevantes del ámbito personal, educativo o social.

CE7. Identificar fenómenos y problemas importantes desde el punto de vista cultural y social en los que el conocimiento matemático juega un papel decisivo.

SABERS ESPECÍFICS

- Aplicación de las relaciones que genera en las operaciones en contextos de la vida cotidiana.
- Estrategias de cálculo mental con números naturales.
- Aplicación de técnicas cooperativas simples para el trabajo en equipo en matemáticas
- Aplicación de las relaciones entre las operaciones en contextos de la vida cotidiana.
- Estrategias de resolución de operaciones aritméticas con flexibilidad y sentido.
- Estrategias de identificación, representación (verbal, tablas, gráficos y notaciones inventadas).
- Estrategias de resolución de operaciones aritméticas con flexibilidad y sentido: mentalmente, de manera escrita o con calculadora.
- Estrategias de reconocimiento de qué operaciones simples o combinadas (suma, resta, multiplicación o división) son útiles para resolver situaciones contextualizadas. Proceso de modelización a partir de problemas de la vida cotidiana, usando representaciones matemáticas.
- Estrategias de resolución de operaciones aritméticas con flexibilidad y sentido en situaciones contextualizadas y propiedades.
- Aplicación de técnicas cooperativas simples para el trabajo en equipo en matemáticas y estrategias para la gestión de conflictos y la promoción de conductas empáticas.
- Estrategias de mejora de la perseverancia y el sentido de la responsabilidad hacia el aprendizaje de las matemáticas.

CRITERIS

D'AVALUACIÓ

- 1.1. Identificar la información del enunciado de un problema o situación planteada, relacionándola con otras situaciones análogas de su entorno próximo y con los conocimientos y procedimientos adquiridos.
- 2.1. Realizar conjeturas matemáticas a partir de la observación o experimentación de casos concretos, y formalizar los conceptos y procedimientos implicados.
- 2.2. Conectar conceptos y relaciones matemáticas en -y mediante- los procedimientos de razonamiento matemático.
- 2.4. Utilizar y comparar con fluidez y de manera flexible diferentes procedimientos matemáticos relativos al cálculo, la medida, el sentido espacial y geométrico, el tratamiento de datos o los procesos aleatorios.
- 3.1. Identificar el contenido y las herramientas matemáticas sencillas que permiten abordar situaciones reales del ámbito personal, educativo y social, posibilitando la construcción de modelos matemáticos concretos.
- 3.2. Trabajar matemáticamente sobre un modelo concreto con el fin de obtener soluciones que permiten describir, interpretar y extraer conclusiones sobre una situación real.
- 4.2. Descomponer patrones de cierta complejidad en otros de más sencillos utilizando programación por bloques.
- 5.2. Realizar conversiones entre las representaciones iconicomanejativas, numéricas, geométricas y gráficas de objetos matemáticos en situaciones reales del ámbito personal, educativo y social.
- 8.4. Asumir retos y enfrentarse a situaciones problemáticas desde una perspectiva abierta, superando los prejuicios.

UNITAT 4 – EL PLANETA AZUL

SITUACIÓ D'APRENENTATGE

El enfoque de esta situación de aprendizaje es que el alumnado recuerde saberes básicos sobre fracciones aplicados al contexto del agua en nuestro planeta.

A través del diálogo y el trabajo cooperativo en clase, se propondrán actividades para reforzar el manejo de estos números mediante el uso de potencias.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Aplicar las fracciones a la resolución de situaciones problemáticas de diferentes ámbitos.
- Utilizar el vocabulario específico de las fracciones para expresar situaciones de su entorno.
- Relacionar la fracción con la división exacta y los números naturales.
- Aplicar el cálculo de la fracción de un número a la resolución de situaciones problemáticas de la vida cotidiana.
- Relacionar la fracción con la división no exacta y los números mixtos.
- Interpretar situaciones problemáticas en las que se utilizan fracciones.
- Comentar públicamente los resultados obtenidos en una actividad grupal.
- Secuenciar el proceso que permite resolver una situación problemática.
- Escoger una estrategia de resolución entre varias.
- Comprobar la coherencia de las soluciones obtenidas en el contexto del problema.
- Reconocer la relación que hay entre las fracciones y las divisiones exacta y no exacta.

COMPETÈNCIES

ESPECÍFIQUES

CE1. Resolver problemas relacionados con situaciones reales del entorno personal, social y educativo utilizando estrategias informales, representaciones y conceptos concretos.

CE2. Observar, formular, explorar y comprobar conjeturas sencillas sobre propiedades y relaciones matemáticas concretas, reconociendo y conectando procedimientos, patrones, regularidades y estructuras.

CE3. Construir modelos matemáticos concretos y utilizar conceptos y procedimientos matemáticos sencillos para abordar e interpretar situaciones, fenómenos y problemas relevantes en el ámbito personal, educativo o social.

CE4. Construir y aplicar algoritmos sencillos para afrontar situaciones y resolver problemas relevantes del ámbito personal, educativo o social, organizando datos, descomponiendo un problema en partes, reconociendo patrones y empleando herramientas TIC.

CE5. Utilizar con corrección el simbolismo matemático, haciendo transformaciones y algunas conversiones entre representaciones icónico-manipulativas, numéricas, geométricas y gráficas, para describir y analizar situaciones relevantes del ámbito personal, educativo o social.

CE7. Identificar fenómenos y problemas importantes desde el punto de vista cultural y social en los que el conocimiento matemático juega un papel decisivo.

CE8. Gestionar las emociones y actitudes implicadas en los procesos matemáticos,

aceptando la incertidumbre, las dificultades y los errores que dichos procesos conllevan, y controlando la atención para lograr un aprendizaje significativo y adaptable a diferentes situaciones.

SABERS ESPECÍFICS

- Relación entre fracciones sencillas y números naturales.
- Estrategias de resolución de operaciones aritméticas (con fracciones) con flexibilidad y sentido.
- Estrategias de reconocimiento de qué operaciones son útiles para resolver situaciones contextualizadas.
- Aplicación de técnicas cooperativas simples para el trabajo en equipo en matemáticas y estrategias para la gestión de conflictos.
- Fracciones para expresar cantidades en contextos de la vida cotidiana y elección de la mejor representación para cada situación o problema.
- Estrategias de cálculo mental con números naturales.
- Reconocimiento de qué operaciones son útiles para resolver situaciones contextualizadas.
- Estrategias de reconocimiento de la suma y la resta para resolver situaciones contextualizadas. Creencias, actitudes y emociones propias. Valoración del error como oportunidad de aprendizaje.

CRITERIS

D'AVALUACIÓ

- 1.2. Utilizar y aplicar estrategias formales básicas aplicando los conceptos y procedimientos que le permiten obtener la solución correcta en un problema o situación problemática.
- 1.3. Reflexionar sobre la coherencia y la adecuación de la solución obtenida al problema planteado.
- 2.2. Conectar conceptos y relaciones matemáticas en -y mediante- los procedimientos de razonamiento matemático.
- 3.3. Identificar y justificar diferencias y similitudes entre modelos matemáticos correspondientes a situaciones reales en contextos similares.
- 3.4. Validar la solución obtenida a partir de un modelo matemático y detectar errores básicos al contrastarla con la situación real.
- 4.2. Descomponer patrones de cierta complejidad en otros de más sencillos utilizando programación por bloques.

5.2. Realizar conversiones entre las representaciones iconicomaniplulatives, numéricas, geométricas y gráficas de objetos matemáticos en situaciones reales del ámbito personal, educativo y social.

8.3. Gestionar los recursos cognitivos y emocionales para reconducir el proceso de aprendizaje en momentos de dificultad o incertidumbre, así como en las situaciones de conflicto derivadas del trabajo en equipo.

UNITAT 5 – EL PARTIDO

SITUACIÓ D'APRENTATGE

El enfoque de esta situación de aprendizaje es que el alumnado recuerde saberes básicos sobre operaciones con fracciones aplicados a contextos reales, en este caso a partidos de diferentes deportes.

A través del dialogo y el trabajo cooperativo en clase, se proponent actividades para reforzar el manejo de las operaciones con fracciones.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Analizar si dos fracciones dadas son equivalentes u obtiene una fracción equivalente a otra dada.
- Utilizar el vocabulario propio de las fracciones y sus elementos en las explicaciones.
- Sumar y restar fracciones con igual o distinto denominador.
- Explicar con el vocabulario matemático adecuado la relación que hay entre fracciones y números decimales.
- Operar con fracciones para resolver situaciones problemáticas de la vida cotidiana.
- Participar con iniciativa en las actividades colectivas programadas.
- Operar con fracciones para resolver situaciones problemáticas de la vida cotidiana.
- Optar por la estrategia adecuada cuando tiene que resolver un ejercicio o una actividad.
- Conocer y aplicar las relaciones que hay entre las fracciones con las que se opera.
- Utilizar las fracciones y sus propiedades en situaciones del entorno inmediato.
- Respetar a los demás miembros de su grupo en el desarrollo de actividades colectivas.
- Operar con fracciones para resolver situaciones problemáticas de la vida cotidiana.

- Desarrollar estrategias de cálculo para facilitar la resolución de problemas.
- Reconocer la relación que existe entre la suma y la resta de El planeta azul fracciones.
- Comunicarse empleando el vocabulario propio de las fracciones y sus propiedades.

COMPETÈNCIES

ESPECÍFIQUES

CE2. Observar, formular, explorar y comprobar conjeturas sencillas sobre propiedades y relaciones matemáticas concretas, reconociendo y conectando procedimientos, patrones, regularidades y estructuras.

CE3. Construir modelos matemáticos concretos y utilizar conceptos y procedimientos matemáticos sencillos para abordar e interpretar situaciones, fenómenos y problemas relevantes en el ámbito personal, educativo o social.

CE4. Construir y aplicar algoritmos sencillos para afrontar situaciones y resolver problemas relevantes del ámbito personal, educativo o social, organizando datos, descomponiendo un problema en partes, reconociendo patrones y empleando herramientas TIC.

CE5. Utilizar con corrección el simbolismo matemático, haciendo transformaciones y algunas conversiones entre representaciones icónico-manipulativas, numéricas, geométricas y gráficas, para describir y analizar situaciones relevantes del ámbito personal, educativo o social.

CE8. Gestionar las emociones y actitudes implicadas en los procesos matemáticos, aceptando la incertidumbre, las dificultades y los errores que dichos procesos conllevan, y controlando la atención para lograr un aprendizaje significativo y adaptable a diferentes situaciones.

SABERS ESPECÍFICS

- Estrategias de reconocimiento de qué operaciones simples o combinadas (suma, resta, multiplicación, división) son útiles para resolver situaciones contextualizadas.
- Estrategias de resolución de operaciones aritméticas (con fracciones) con flexibilidad y sentido.
- Composición, descomposición y recomposición de números naturales y decimales hasta las milésimas. Fracciones y decimales para expresar cantidades en contextos de la vida cotidiana.
- Estrategias de cálculo mental con números naturales.

- Respeto por las emociones y experiencias de los demás ante las matemáticas.
- Estrategias de cálculo mental con números naturales. Composición, descomposición y recomposición de números naturales y decimales hasta las milésimas. Fracciones y decimales para expresar cantidades en contextos de la vida cotidiana.
- Estrategias de reconocimiento de las operaciones para resolver situaciones contextualizadas. Flexibilidad cognitiva, adaptación y cambio de estrategia en caso necesario.

CRITERIS

D'AVALUACIÓ

2.2. Conectar conceptos y relaciones matemáticas en -y mediante- los procedimientos de razonamiento matemático.

3.1. Identificar el contenido y las herramientas matemáticas sencillas que permiten abordar situaciones reales del ámbito personal, educativo y social, posibilitando la construcción de modelos matemáticos concretos.

3.2. Trabajar matemáticamente sobre un modelo concreto con el fin de obtener soluciones que permiten describir, interpretar y extraer conclusiones sobre una situación real.

3.4. Validar la solución obtenida a partir de un modelo matemático y detectar errores básicos al contrastarla con la situación real.

4.2. Descomponer patrones de cierta complejidad en otros de más sencillos utilizando programación por bloques.

5.3. Seleccionar el simbolismo matemático adecuado para describir matemáticamente situaciones correspondientes al ámbito personal, educativo y social.

8.3. Gestionar los recursos cognitivos y emocionales para reconducir el proceso de aprendizaje en momentos de dificultad o incertidumbre, así como en las situaciones de conflicto derivadas del trabajo en equipo.

UNITAT 6 – MÁS QUE OLÍMPICAS

SITUACIÓ D'APRENTATGE

Esta situación de aprendizaje pretende acercar a los estudiantes a la situación de la igualdad de género en el campo del deporte a partir de la información de las fotografías de esta doble página.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Expresar un número decimal de diferentes formas considerando las décimas, centésimas y milésimas.
- Interpretar y construir mensajes empleando el vocabulario propio de los números decimales.
- Comparar dos números decimales expresándolos de la manera adecuada.
- Redondear números decimales a las unidades.
- Dividir un número decimal entre 10, entre 100 y entre 1.000.
- Reconocer y suprimir los ceros innecesarios en un número decimal.
- Sumar y restar números decimales.
- Calcular mentalmente la mitad de un número.
- Interpretar una tabla de valores en la que se incluyen números decimales.
- Abordar los nuevos retos matemáticos con responsabilidad.
- Generar una representación esquemática de la información numérica de un problema.
- Escoger la estrategia más adecuada para facilitar el cálculo mental con números decimales.
- Sumar y restar con números decimales en situaciones problemáticas de la vida cotidiana.
- Resolver nuevas situaciones problemáticas de la vida cotidiana utilizando números decimales.
- Comparar y redondear números decimales en problemas del entorno inmediato.
- Comprender y aplicar el vocabulario específico de los números decimales.

COMPETÈNCIES

ESPECÍFIQUES

CE1. Resolver problemas relacionados con situaciones reales del entorno personal, social y educativo utilizando estrategias informales, representaciones y conceptos concretos.

CE2. Observar, formular, explorar y comprobar conjeturas sencillas sobre propiedades y relaciones matemáticas concretas, reconociendo y conectando procedimientos, patrones, regularidades y estructuras.

CE3. Construir modelos matemáticos concretos y utilizar conceptos y procedimientos matemáticos sencillos para abordar e interpretar situaciones, fenómenos y problemas relevantes en el ámbito personal, educativo o social.

CE6. Comprender y producir mensajes orales y escritos concretos de manera informal, empleando un lenguaje matemático sencillo para comunicar y argumentar sobre características, conceptos, procedimientos y resultados relacionados con situaciones del

ámbito personal, educativo o social.

CE8.Gestionar las emociones y actitudes implicadas en los procesos matemáticos, aceptando la incertidumbre, las dificultades y los errores que dichos procesos conllevan, y controlando la atención para lograr un aprendizaje significativo y adaptable a diferentes situaciones.

SABERS ESPECÍFICS

- Estrategias de cálculo mental con números naturales, fracciones y decimales
- Estimaciones y aproximaciones razonadas de cantidades en contextos de resolución de problemas
- Estrategias de resolución de operaciones aritméticas con flexibilidad y sentido.
- Flexibilidad cognitiva, adaptación y cambio de estrategia en caso necesario.
- Estrategias de cálculo mental con números decimales.
- Estrategias de reconocimiento de operaciones para resolver situaciones contextualizadas. 3. Sentido de las operaciones.
- Estrategias de reconocimiento de qué operaciones simples o combinadas son útiles para resolver situaciones contextualizadas.

CRITERIS

D'AVALUACIÓ

Identificar la información del enunciado de un problema o situación planteada, relacionándola con otras situaciones análogas de su entorno próximo y con los conocimientos y procedimientos adquiridos.

1.2. Utilizar y aplicar estrategias formales básicas aplicando los conceptos y procedimientos que le permiten obtener la solución correcta en un problema o situación problemática

2.2. Conectar conceptos y relaciones matemáticas en -y mediante- los procedimientos de razonamiento matemático.

2.4. Utilizar y comparar con fluidez y de manera flexible diferentes procedimientos matemáticos relativos al cálculo, la medida, el sentido espacial y geométrico, el tratamiento de datos o los procesos aleatorios

3.3. Identificar y justificar diferencias y similitudes entre modelos matemáticos correspondientes a situaciones reales en contextos similares.

6.4. Argumentar y debatir, contrastando con sus compañeros y compañeras, sus propios razonamientos, secundándose en el lenguaje matemático.

8.4. Asumir retos y enfrentarse a situaciones problemáticas desde una perspectiva abierta,

superando los prejuicios.

UNITAT 7 – TORNADOS Y HURACANES

SITUACIÓ D'APRENTATGE

Esta situación de aprendizaje pretende acercar a los estudiantes a situaciones del entorno cuyas características pueden expresarse con números acabados en ceros.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Multiplicar un número decimal por un número natural o por otro número decimal.
- Multiplicar un número decimal por 10, por 100 y por 1.000.
- Utilizar el lenguaje propio de los números decimales en situaciones problemáticas cotidianas.
- Dividir números decimales en general y entre 10, entre 100 y entre 1.000 en particular.
- Dividir números decimales entre números naturales.
- Escoger el procedimiento más adecuado para operar con números decimales.
- Aplicar los números decimales a la resolución de situaciones problemáticas de la vida cotidiana.
- Interpretar las soluciones obtenidas en el contexto del problema que ha resuelto.
- Aplicar el redondeo en situaciones problemáticas con números decimales.
- Utilizar el vocabulario propio de los números decimales para describir situaciones y procesos.
- Leer e interpretar tablas de datos para extraer la información que necesita.
- Participar en actividades colectivas cooperando en la consecución de los objetivos fijados.
- Calcular operaciones básicas con números decimales en situaciones problemáticas.
- Representar matemática las relaciones que hay entre los datos de un problema.
- Aplicar la estrategia de cálculo más adecuada para realizar un cálculo con números decimales.
- Interpretar las soluciones obtenidas en el contexto del problema resuelto.
- Emplear estrategias adecuadas para comprobar el valor de las soluciones obtenidas.
- Operar con números decimales para resolver situaciones problemáticas.
- Usar esquemas y representaciones de los valores de un ejercicio o problema.
- Resolver nuevos problemas aplicando las propiedades de los números decimales.
- Reconocer patrones matemáticos en las situaciones que se analizan.

- Aplicar correctamente el vocabulario propio de los números decimales.

COMPETÈNCIES

ESPECÍFIQUES

CE1. Resolver problemas relacionados con situaciones reales del entorno personal, social y educativo utilizando estrategias informales, representaciones y conceptos concretos.

CE2. Observar, formular, explorar y comprobar conjeturas sencillas sobre propiedades y relaciones matemáticas concretas, reconociendo y conectando procedimientos, patrones, regularidades y estructuras.

CE3. Construir modelos matemáticos concretos y utilizar conceptos y procedimientos matemáticos sencillos para abordar e interpretar situaciones, fenómenos y problemas relevantes en el ámbito personal, educativo o social.

CE4. Construir y aplicar algoritmos sencillos para afrontar situaciones y resolver problemas relevantes del ámbito personal, educativo o social, organizando datos, descomponiendo un problema en partes, reconociendo patrones y empleando herramientas TIC.

CE5. Utilizar con corrección el simbolismo matemático, haciendo transformaciones y algunas conversiones entre representaciones icónico-manipulativas, numéricas, geométricas y gráficas, para describir y analizar situaciones relevantes del ámbito personal, educativo o social.

CE8. Gestionar las emociones y actitudes implicadas en los procesos matemáticos, aceptando la incertidumbre, las dificultades y los errores que dichos procesos conllevan, y controlando la atención para lograr un aprendizaje significativo y adaptable a diferentes situaciones.

SABERS ESPECÍFICS

- Estimaciones y aproximaciones razonadas de cantidades en contextos de resolución de problemas. Estrategias de reconocimiento de qué operaciones simples o combinadas (suma, resta) son útiles para resolver situaciones contextualizadas.
- Interpretación y manipulación del orden de magnitud de los números. Lectura, representación (incluida la recta numérica), composición, descomposición y recomposición de números decimales.
- Estimación y aproximación razonada de cantidades en la resolución de problemas.
- Valoración del error como oportunidad de aprendizaje.

- Aplicación de técnicas cooperativas simples para la promoción de conductas empáticas e inclusivas.
- Estrategias de reconocimiento de la suma y la resta para resolver situaciones contextualizadas
- Sistema de numeración de base diez (números naturales y decimales hasta las milésimas): aplicación de las relaciones que genera en las operaciones.
- Estrategias de reconocimiento de qué operaciones simples o combinadas (suma, resta) son útiles para resolver situaciones contextualizadas.
- Estimaciones y aproximaciones razonadas de cantidades en contextos de resolución de problemas
- Estrategias de cálculo mental con números naturales.

CRITERIS

D'AVALUACIÓ

- 1.2. Utilizar y aplicar estrategias formales básicas aplicando los conceptos y procedimientos que le permiten obtener la solución correcta en un problema o situación problemática.
- 2.2. Conectar conceptos y relaciones matemáticas en -y mediante- los procedimientos de razonamiento matemático.
- 2.4. Utilizar y comparar con fluidez y de manera flexible diferentes procedimientos matemáticos relativos al cálculo, la medida, el sentido espacial y geométrico, el tratamiento de datos o los procesos aleatorios.
- 3.1. Identificar el contenido y las herramientas matemáticas sencillas que permiten abordar situaciones reales del ámbito personal, educativo y social, posibilitando la construcción de modelos matemáticos concretos.
- 3.2. Trabajar matemáticamente sobre un modelo concreto con el fin de obtener soluciones que permiten describir, interpretar y extraer conclusiones sobre una situación real.
- 3.4. Validar la solución obtenida a partir de un modelo matemático y detectar errores básicos al contrastarla con la situación real.
- 4.2. Descomponer patrones de cierta complejidad en otros de más sencillos utilizando programación por bloques.
- 5.1. Manejar las representaciones iconicomaniplativas, numéricas, geométricas y gráficas de objetos matemáticos en situaciones reales del ámbito personal, educativo y social, respetando las reglas que los rigen.
- 8.3. Gestionar los recursos cognitivos y emocionales para reconducir el proceso de aprendizaje en momentos de dificultad o incertidumbre, así como en las situaciones de

conflicto derivadas del trabajo en equipo.

UNITAT 8 – TRENES DE CARRETERA

SITUACIÓ D'APRENTATGE

Con esta situación de aprendizaje se pretende acercar a los estudiantes a situaciones del entorno en las que se utilizan medidas de longitud expresadas en diferentes unidades.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Interpretar mensajes que incluyen medidas y unidades de longitud, masa y capacidad.
- Cambiar unidades en medidas de longitud, masa y capacidad.
- Participar en actividades colectivas mostrando empatía con los diferentes miembros del grupo.
- Cambiar las unidades de una medida empleando la estrategia más adecuada.
- Relacionar los resultados obtenidos con el contexto de la situación problemática.
- Operar con medidas de masa, longitud y capacidad.
- Reconocer la causa de los errores cometidos para evitarlos en próximas ocasiones.
- Relacionar entre sí unidades de medida de una magnitud.
- Perseverar en la realización de ejercicios sistemáticos con medidas de magnitudes.
- Representar relaciones entre unidades de medida de una determinada magnitud.
- Interpretar mensajes que incluyen medidas de magnitudes.

COMPETÈNCIES

ESPECÍFIQUES

CE2. Observar, formular, explorar y comprobar conjeturas sencillas sobre propiedades y relaciones matemáticas concretas, reconociendo y conectando procedimientos, patrones, regularidades y estructuras.

CE3. Construir modelos matemáticos concretos y utilizar conceptos y procedimientos matemáticos sencillos para abordar e interpretar situaciones, fenómenos y problemas relevantes en el ámbito personal, educativo o social.

CE6. Comprender y producir mensajes orales y escritos concretos de manera informal, empleando un lenguaje matemático sencillo para comunicar y argumentar sobre características, conceptos, procedimientos y resultados relacionados con situaciones del ámbito personal, educativo o social.

CE8. Gestionar las emociones y actitudes implicadas en los procesos matemáticos,

aceptando la incertidumbre, las dificultades y los errores que dichos procesos conllevan, y controlando la atención para lograr un aprendizaje significativo y adaptable a diferentes situaciones.

SABERS ESPECÍFICS

- Unidades convencionales del Sistema Métrico Decimal (longitud) en contextos de la vida cotidiana.
- Estrategias de comparación y ordenación de medidas de la misma magnitud.
- Estrategias de comparación y ordenación de medidas de la misma magnitud aplicando las equivalencias entre unidades (sistema métrico decimal) en problemas de la vida cotidiana.
- Evaluación de resultados de mediciones y estimaciones o cálculos de medidas, razonando si son o no posibles.
- Estrategias de cálculo mental con números naturales. Estrategias de reconocimiento de la suma y el resto para resolver situaciones contextualizadas.
- Unidades convencionales del Sistema Métrico Decimal en contextos de la vida cotidiana: selección y uso de las unidades adecuadas.
- Unidades convencionales del Sistema Métrico Decimal (longitud) en contextos de la vida cotidiana.

CRITERIS

D'AVALUACIÓ

- 2.1. Realizar conjeturas matemáticas a partir de la observación o experimentación de casos concretos, y formalizar los conceptos y procedimientos implicados.
- 2.2. Conectar conceptos y relaciones matemáticas en -y mediante- los procedimientos de razonamiento matemático.
- 3.1. Identificar el contenido y las herramientas matemáticas sencillas que permiten abordar situaciones reales del ámbito personal, educativo y social, posibilitando la construcción de modelos matemáticos concretos.
- 3.4. Validar la solución obtenida a partir de un modelo matemático y detectar errores básicos al contrastarla con la situación real.
- 6.4. Argumentar y debatir, contrastando con sus compañeros y compañeras, sus propios razonamientos, secundándose en el lenguaje matemático.
- 8.1. Asumir los errores como parte del proceso de aprendizaje, sin ceder a la frustración y expresando emociones y actitudes positivas y adecuadas para su superación.

UNITAT 9 – ALTA VELOCIDAD

SITUACIÓ D'APRENTATGE

La situación presentada permite contextualizar el uso de los cambios de unidades temporales a una situación cotidiana como los trenes, permitiendo una mayor comprensión de los aprendizajes.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Resolver situaciones problemáticas de la vida cotidiana operando con medidas de tiempo.
- Utilizar los términos específicos del sistema sexagesimal para explicar los procesos realizados.
- Operar con medidas de tiempo expresadas en el sistema sexagesimal.
- Aplicar el sistema sexagesimal en situaciones problemáticas de la vida cotidiana.
- Comprender mensajes en los que incluye el vocabulario propio de la medida del tiempo.
- Comunicar procesos utilizando el lenguaje del sistema sexagesimal.
- Utilizar el sistema sexagesimal en la resolución de situaciones problemáticas de la vida cotidiana.
- Participar en actividades cooperativas colaborando en el reparto de tareas.
- Comprender las situaciones problemáticas de la vida cotidiana que incluyen medidas de tiempo.
- Analizar y descomponer un proceso o una situación para poder resolver un problema.
- Establecer relaciones entre los datos numéricos que se incluyen en una situación problemática.
- Plantear situaciones de la vida cotidiana con medidas de tiempo que se puedan resolver matemáticamente.
- Secuenciar el proceso de resolución de una situación problemática.
- Operar con medidas de tiempo expresadas en forma compleja y en forma incompleja.
- Utilizar el lenguaje preciso al hacer referencia a las medidas y las unidades de tiempo.

COMPETÈNCIES

ESPECÍFIQUES

CE1. Resolver problemas relacionados con situaciones reales del entorno personal, social y

educativo utilizando estrategias informales, representaciones y conceptos concretos.

CE2. Observar, formular, explorar y comprobar conjeturas sencillas sobre propiedades y relaciones matemáticas concretas, reconociendo y conectando procedimientos, patrones, regularidades y estructuras.

CE3. Construir modelos matemáticos concretos y utilizar conceptos y procedimientos matemáticos sencillos para abordar e interpretar situaciones, fenómenos y problemas relevantes en el ámbito personal, educativo o social.

CE4. Construir y aplicar algoritmos sencillos para afrontar situaciones y resolver problemas relevantes del ámbito personal, educativo o social, organizando datos, descomponiendo un problema en partes, reconociendo patrones y empleando herramientas TIC.

CE6. Comprender y producir mensajes orales y escritos concretos de manera informal, empleando un lenguaje matemático sencillo para comunicar y argumentar sobre características, conceptos, procedimientos y resultados relacionados con situaciones del ámbito personal, educativo o social.

CE8. Gestionar las emociones y actitudes implicadas en los procesos matemáticos, aceptando la incertidumbre, las dificultades y los errores que dichos procesos conllevan, y controlando la atención para lograr un aprendizaje significativo y adaptable a diferentes situaciones.

SABERS ESPECÍFICS

- Estrategias de comparación y ordenación de medidas de la misma magnitud aplicando las equivalencias entre unidades en problemas de la vida cotidiana.
- Relación, comparación directa, ordenación y conversión entre unidades de la misma magnitud. Valoración de resultados en mediciones y estimaciones realizadas.
- Unidades convencionales de tiempo en contextos de la vida cotidiana: selección y uso de las unidades adecuadas.
- Medición. Unidades adecuadas para tiempos: selección y uso.
- Aplicación de técnicas cooperativas simples para el trabajo en equipo en matemáticas.
- Evaluación de resultados de mediciones y estimaciones o cálculos de medidas, razonando si son o no posibles.
- Relación, comparación directa, ordenación y conversión entre unidades de la misma magnitud. Valoración de resultados en mediciones y estimaciones realizadas.
- Estrategias de cálculo mental con números naturales. Estrategias de resolución de operaciones aritméticas con flexibilidad y sentido.

CRITERIS

D'AVALUACIÓ

- 1.3. Conectar la situación problemática con su entorno personal, educativo y social, y extraer conclusiones que le permiten plantear problemas, tanto del mismo como otros contextos.
- 2.1. Realizar conjeturas matemáticas a partir de la observación o experimentación de casos concretos, y formalizar los conceptos y procedimientos implicados.
- 2.2. Conectar conceptos y relaciones matemáticas en -y mediante- los procedimientos de razonamiento matemático.
- 3.3. Identificar y justificar diferencias y similitudes entre modelos matemáticos correspondientes a situaciones reales en contextos similares.
- 3.4. Validar la solución obtenida a partir de un modelo matemático y detectar errores básicos al contrastarla con la situación real.
- 4.1. Diseñar y aplicar algoritmos sencillos mediante códigos visuales y/o herramientas tecnológicas básicas para resolver situaciones problemáticas.
- 4.2. Descomponer patrones de cierta complejidad en otros de más sencillos utilizando programación por bloques.
- 6.2. Comunicar aspectos relacionados con conceptos y procedimientos matemáticos, empleando algunos elementos formales básicos.
- 6.3. Explicar y dar significado matemático a resultados provenientes de situaciones problemáticas del ámbito personal, educativo o social.
- 8.3. Gestionar los recursos cognitivos y emocionales para reconducir el proceso de aprendizaje en momentos de dificultad o incertidumbre, así como en las situaciones de conflicto derivadas del trabajo en equipo.

Las situaciones de aprendizaje que se muestran a continuación se trabajarán a lo largo de todo el curso durante una sesión a la semana a través de los proyectos interdisciplinarios.

Los saberes principales básicos a trabajar serán: geometría, estadística, probabilidad y áreas.

UNITAT 10 – ARTE Y GEOMETRÍA

SITUACIÓ D'APRENTATGE

La situación presentada permite ayudar a reconocer los diferentes formas geométricas en

el arte, permitiendo al alumno una mayor comprensión visual de sus aprendizajes.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Explicar las características de las figuras geométricas utilizando el vocabulario apropiado.
- Comprender mensajes relacionados con las propiedades de las figuras y los cuerpos geométricos.
- Reconocer la geometría presente en un cuadro o en una situación problemática de la vida cotidiana.
- Explicar una situación o un proceso utilizando el vocabulario geométrico adecuado.
- Realizar representaciones matemáticas de los datos para resolver una situación problemática.
- Aplicar estrategias específicas para realizar el cálculo mental de operaciones.
- Desarrollar estrategias que faciliten el cálculo mental de operaciones básicas.
- Colaborar en la resolución pacífica de los conflictos que surgen en el seno de un grupo de trabajo.
- Resolver nuevas situaciones problemáticas aplicando sus conocimientos de geometría.
- Emplear procedimientos estándares para dibujar elementos y figuras geométricas.
- Reconocer figuras geométricas y sus propiedades en nuevas situaciones problemáticas.
- Dibujar polígonos y circunferencias siguiendo un procedimiento estándar.

COMPETÈNCIES

ESPECÍFIQUES

CE1. Resolver problemas relacionados con situaciones reales del entorno personal, social y educativo utilizando estrategias informales, representaciones y conceptos concretos.

CE2. Observar, formular, explorar y comprobar conjeturas sencillas sobre propiedades y relaciones matemáticas concretas, reconociendo y conectando procedimientos, patrones, regularidades y estructuras.

CE3. Construir modelos matemáticos concretos y utilizar conceptos y procedimientos matemáticos sencillos para abordar e interpretar situaciones, fenómenos y problemas relevantes en el ámbito personal, educativo o social.

CE4. Construir y aplicar algoritmos sencillos para afrontar situaciones y resolver problemas relevantes del ámbito personal, educativo o social, organizando datos, descomponiendo un

problema en partes, reconociendo patrones y empleando herramientas TIC.

CE5. Utilizar con corrección el simbolismo matemático, haciendo transformaciones y algunas conversiones entre representaciones icónico-manipulativas, numéricas, geométricas y gráficas, para describir y analizar situaciones relevantes del ámbito personal, educativo o social.

CE6. Comprender y producir mensajes orales y escritos concretos de manera informal, empleando un lenguaje matemático sencillo para comunicar y argumentar sobre características, conceptos, procedimientos y resultados relacionados con situaciones del ámbito personal, educativo o social.

CE7. Identificar fenómenos y problemas importantes desde el punto de vista cultural y social en los cuales el conocimiento matemático tiene un papel decisivo.

CE8. Gestionar las emociones y actitudes implicadas en los procesos matemáticos, aceptando la incertidumbre, las dificultades y los errores que dichos procesos conllevan, y controlando la atención para lograr un aprendizaje significativo y adaptable a diferentes situaciones.

SABERS ESPECÍFICS

- Vocabulario geométrico: descripción verbal de los elementos y las propiedades de formas geométricas.
- Estrategias de reconocimiento de qué operaciones simples o combinadas son útiles para resolver situaciones contextualizadas.
- Identificación y clasificación atendiendo a sus elementos y a las relaciones entre ellos.
- Las ideas y las relaciones geométricas en el arte, las ciencias y la vida cotidiana.
- Estrategias de cálculo mental con números naturales.
- Técnicas de construcción de formas geométricas por composición y descomposición. Propiedades de formas geométricas.

CRITERIS

D'AVALUACIÓ

1.3. Utilizar y aplicar estrategias formales básicas aplicando los conceptos y procedimientos que le permiten obtener la solución correcta en un problema o situación problemática.

2.4. Utilizar y comparar con fluidez y de manera flexible diferentes procedimientos matemáticos relativos al cálculo, la medida, el sentido espacial y geométrico, el tratamiento

de datos o los procesos aleatorios.

3.4. Validar la solución obtenida a partir de un modelo matemático y detectar errores básicos al contrastarla con la situación real.

4.2. Descomponer patrones de cierta complejidad en otros de más sencillos utilizando programación por bloques

5.1. Manejar las representaciones iconicomaniplulatives, numéricas, geométricas y gráficas de objetos matemáticos en situaciones reales del ámbito personal, educativo y social, respetando las reglas que los rigen.

6.1. Interpretar correctamente mensajes orales y escritos que incluyan contenido matemático.

7.2. Reconocer el contenido matemático de carácter numérico, geométrico o espacial presente en obras pictóricas, dibujos animados, cómicos, elementos arquitectónicos, esculturas y otras manifestaciones artísticas.

UNITAT 11 – NORIAS GIGANTE

SITUACIÓ D'APRENTATGE

La situación presentada permite aprender la materia a través de un elemento divertido y conocido por ellos, las norias más grandes del mundo. La forma de circunferencia, permite calcular el àrea de la noria y los diferentes elementos que forman parte de la circunferencia como el diámetro.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Utilizar las propiedades de los números y las operaciones para resolver situaciones problemáticas de geometría.
- Interpretar textos de geometría comprendiendo su lenguaje específico.
- Representar gráficamente las relaciones que existen entre los datos de un problema de geometría.
- Ser respetuoso con los demás miembros del grupo de trabajo.
- Representar gráficamente las relaciones que existen entre los datos de un problema de geometría.
- Comprobar si las soluciones obtenidas son coherentes con el contexto del problema.
- Dibujar y recortar diferentes polígonos que representan piezas del Tangram.
- Mostrar empatía al comunicarse con los demás miembros de su grupo de trabajo.
- Comprobar si el valor matemático de las soluciones obtenidas en un problema es

correcto.

- Analizar e interpretar figuras geométricas que forman parte de una situación problemática de la vida cotidiana.
- Interpretar el enunciado de una situación problemática de la vida cotidiana relacionada con las formas geométricas básicas.

COMPETÈNCIES

ESPECÍFIQUES

CE1. Resolver problemas relacionados con situaciones reales del entorno personal, social y educativo utilizando estrategias informales, representaciones y conceptos concretos.

CE2. Observar, formular, explorar y comprobar conjeturas sencillas sobre propiedades y relaciones matemáticas concretas, reconociendo y conectando procedimientos, patrones, regularidades y estructuras.

CE4. Construir y aplicar algoritmos sencillos para afrontar situaciones y resolver problemas relevantes del ámbito personal, educativo o social, organizando datos, descomponiendo un problema en partes, reconociendo patrones y empleando herramientas TIC.

CE6. Comprender y producir mensajes orales y escritos concretos de manera informal, empleando un lenguaje matemático sencillo para comunicar y argumentar sobre características, conceptos, procedimientos y resultados relacionados con situaciones del ámbito personal, educativo o social.

CE8. Gestionar las emociones y actitudes implicadas en los procesos matemáticos, aceptando la incertidumbre, las dificultades y los errores que dichos procesos conllevan, y controlando la atención para lograr un aprendizaje significativo y adaptable a diferentes situaciones.

SABERS ESPECÍFICS

- Estrategias para el cálculo de áreas y perímetros de figuras planas en situaciones de la vida cotidiana.
- Estrategias de comparación y ordenación de medidas de la misma magnitud en problemas de la vida cotidiana.
- Aplicación de técnicas cooperativas simples para el trabajo en equipo en matemáticas.
- Modelización a partir de problemas de la vida cotidiana, usando representaciones matemáticas.

- Aplicación de técnicas cooperativas simples para el trabajo en equipo en matemáticas.
- Unidades convencionales del Sistema Métrico Decimal (superficie) en contextos de la vida cotidiana: selección y uso de las unidades adecuadas.

CRITERIS

D'AVALUACIÓ

- 1.1. Identificar la información del enunciado de un problema o situación planteada, relacionándola con otras situaciones análogas de su entorno próximo y con los conocimientos y procedimientos adquiridos.
- 2.2. Conectar conceptos y relaciones matemáticas en -y mediante- los procedimientos de razonamiento matemático.
- 2.4. Utilizar y comparar con fluidez y de manera flexible diferentes procedimientos matemáticos relativos al cálculo, la medida, el sentido espacial y geométrico, el tratamiento de datos o los procesos aleatorios.
- 4.4. Analizar situaciones de cierta dificultad, valorando diferentes posibilidades y combinaciones, para definir y conseguir estrategias ganadoras en juegos de lógica o juegos de tablero.
- 6.2. Comunicar aspectos relacionados con conceptos y procedimientos matemáticos, empleando algunos elementos formales básicos.
- 8.1. Asumir los errores como parte del proceso de aprendizaje, sin ceder a la frustración y expresando emociones y actitudes positivas y adecuadas para su superación.

UNITAT 12– LOS MÁS RÁPIDOS

SITUACIÓ D'APRENTATGE

La situación presentada permite aprender la materia a través de un elemento lúdico y conocido por niños y niñas como son los animales más rápidos del mundo y la velocidad que alcanzan.

Con las distintas velocidades, el alumnado puede crear un rango situando al ser humano, en relación entre el animal más rápido y el más lento.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Argumentar la validez matemática de las soluciones obtenidas al resolver un problema.

- Comprender el mensaje de un texto que contiene vocabulario estadístico.
- Representar esquemas o dibujos que faciliten el cálculo de parámetros estadísticos básicos.
- Emplear los términos estadísticos y probabilísticos adecuados para comunicarse en situaciones de la vida cotidiana.
- Comprender los mensajes de la vida cotidiana en que se emplean términos estadísticos y probabilísticos.
- Emplear los términos estadísticos y probabilísticos adecuados para comunicarse en situaciones de la vida cotidiana.
- Ser tolerante con las iniciativas de los demás miembros de su grupo de trabajo.
- Participar en debates sobre los resultados obtenidos en actividades cooperativas.
- Representar esquemas o dibujos que faciliten el cálculo de parámetros estadísticos básicos.
- Escoger la estrategia más adecuada para enfrentarse a una situación problemática.
- Comprobar la coherencia de las soluciones obtenidas en el contexto del problema.
- Aplicar cálculos estadísticos y de la probabilidad para resolver situaciones problemáticas de la vida cotidiana.
- Reconocer las situaciones en las que suele cometer errores para mejorar su concentración.
- Seguir un método sistemático para resolver los ejercicios y problemas propuestos.
- Aplicar estrategias de cálculo mental para operar con números naturales.

COMPETÈNCIES

ESPECÍFIQUES

CE1. Resolver problemas relacionados con situaciones reales del entorno personal, social y educativo utilizando estrategias informales, representaciones y conceptos concretos.

CE2. Observar, formular, explorar y comprobar conjeturas sencillas sobre propiedades y relaciones matemáticas concretas, reconociendo y conectando procedimientos, patrones, regularidades y estructuras.

CE3. Construir modelos matemáticos concretos y utilizar conceptos y procedimientos matemáticos sencillos para abordar e interpretar situaciones, fenómenos y problemas relevantes en el ámbito personal, educativo o social.

CE4. Construir y aplicar algoritmos sencillos para afrontar situaciones y resolver problemas relevantes del ámbito personal, educativo o social, organizando datos, descomponiendo un problema en partes, reconociendo patrones y empleando herramientas TIC.

CE5. Utilizar con corrección el simbolismo matemático, haciendo transformaciones y algunas conversiones entre representaciones icónico-manipulativas, numéricas, geométricas y gráficas, para describir y analizar situaciones relevantes del ámbito personal, educativo o social.

CE6. Comprender y producir mensajes orales y escritos concretos de manera informal, empleando un lenguaje matemático sencillo para comunicar y argumentar sobre características, conceptos, procedimientos y resultados relacionados con situaciones del ámbito personal, educativo o social.

CE7. Identificar fenómenos y problemas importantes desde el punto de vista cultural y social en los cuales el conocimiento matemático tiene un papel decisivo.

CE8. Gestionar las emociones y actitudes implicadas en los procesos matemáticos, aceptando la incertidumbre, las dificultades y los errores que dichos procesos conllevan, y controlando la atención para lograr un aprendizaje significativo y adaptable a diferentes situaciones.

SABERS ESPECÍFICS

- Estimaciones y aproximaciones razonadas de cantidades en contextos de resolución de problemas.
- Tablas de frecuencias absolutas: interpretación. La moda: interpretación, cálculo y aplicación.
- Conjuntos de datos estadísticos de la vida cotidiana: Tablas de frecuencias absolutas: interpretación. La moda: interpretación, cálculo y aplicación.
- Lectura, representación de números naturales y decimales hasta las milésimas.
- Aplicación de técnicas cooperativas simples para el trabajo en equipo en matemáticas y estrategias para la gestión de conflictos. Respeto por las emociones y experiencias de los demás ante las matemáticas.
- Relaciones entre las operaciones aritméticas: aplicación en contextos cotidianos.
- Conjuntos de datos y gráficos estadísticos de la vida cotidiana: descripción, interpretación y análisis crítico. Tablas de frecuencias absolutas: interpretación. Gráficos estadísticos sencillos: representación de datos mediante recursos tradicionales.
- Conjuntos de datos estadísticos de la vida cotidiana: descripción, interpretación y análisis crítico. Tablas de frecuencias absolutas: interpretación.

- Tablas de frecuencias absolutas. Gráficos estadísticos sencillos. Medidas de centralización: interpretación, cálculo y aplicación.
- Estrategias de mejora de la perseverancia y el sentido de la responsabilidad hacia el aprendizaje de las matemáticas.
- Modelización a partir de problemas de la vida cotidiana, usando representaciones matemáticas.

CRITERIS

D'AVALUACIÓ

- 1.3. Utilizar y aplicar estrategias formales básicas aplicando los conceptos y procedimientos que le permiten obtener la solución correcta en un problema o situación problemática.
- 2.2. Conectar conceptos y relaciones matemáticas en -y mediante- los procedimientos de razonamiento matemático.
- 2.4. Utilizar y comparar con fluidez y de manera flexible diferentes procedimientos matemáticos relativos al cálculo, la medida, el sentido espacial y geométrico, el tratamiento de datos o los procesos aleatorios.
- 3.1. Identificar el contenido y las herramientas matemáticas sencillas que permiten abordar situaciones reales del ámbito personal, educativo y social, posibilitando la construcción de modelos matemáticos concretos.
- 3.2. Trabajar matemáticamente sobre un modelo concreto con el fin de obtener soluciones que permiten describir, interpretar y extraer conclusiones sobre una situación real.
- 4.2. Descomponer patrones de cierta complejidad en otros de más sencillos utilizando programación por bloques.
- 4.3. Utilizar la simbología básica de la programación por bloques para resolver problemas.
- 5.1. Manejar las representaciones iconicomaniplativas, numéricas, geométricas y gráficas de objetos matemáticos en situaciones reales del ámbito personal, educativo y social, respetando las reglas que los rigen.
- 6.3. Explicar y dar significado matemático a resultados provenientes de situaciones problemáticas del ámbito personal, educativo o social.
- 7.3. Reconocer y valorar la importancia de la creación de conceptos, ideas y herramientas matemáticas, como elementos necesarios para el avance social y cultural.
- 8.3. Gestionar los recursos cognitivos y emocionales para reconducir el proceso de aprendizaje en momentos de dificultad o incertidumbre, así como en las situaciones de conflicto derivadas del trabajo en equipo.
- 8.4. Asumir retos y enfrentarse a situaciones problemáticas desde una perspectiva abierta,

superando los prejuicios.

CONEIXEMENT DEL MEDI

DISTRIBUCIÓ DEL TEMPS

UNITATS DIDÀCTIQUES	TEMPORALITZACIÓ
<i>P R I M E R T R I M E S T R E</i>	<i>R I M E S T R E</i>
Avaluacions inicials	Setembre
1- Què caracteritza als éssers vius?	Setembre - Octubre
2- Com ens relacionem?	Octubre-novembre
3- Com ens reproduïm?	Novembre-desembre
<i>S E G O N D T R I M E S T R E</i>	<i>R I M E S T R E</i>
4- Què són els ecosistemes?	Gener-febrer
5- Què mou les màquines?	febrer-març
6- Exploradors de l'espai	març-abril
<i>T E R C E R T R I M E S T R E</i>	<i>R I M E S T R E</i>
7- Viatgem per Espanya i per Europa	Abril-maig
8- Hi ha festa al castell!	maig
9- Explorant nous mons	juny

UNITAT 1 – QUÈ CARACTERITZA ALS ÉSSERS VIUS?

SITUACIÓ D'APRENTATGE

Aquesta situació d'aprenentatge ens acostarà a l'organització cel·lular dels éssers vius a partir dels coneixements previs de l'alumnat sobre situacions relacionades amb els seus entorns familiars.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Reconèixer les característiques pròpies dels éssers vius.
- Distingir les funcions vitals dels éssers vius.
- Identificar les parts de les cèl·lules i els principals tipus cel·lulars.
- Reconèixer l'origen natural del paper.
- Reflexionar sobre l'ús de la tecnologia.
- Identificar l'organització dels éssers vius.
- Identificar les principals parts del microscopi òptic.
- Fer observacions amb el microscopi òptic de manera segura i eficaç.
- Editar la informació seleccionada mitjançant un processador de textos.
- Buscar, seleccionar i organitzar informació a partir de diferents fonts.
- Organitzar grups de treball.

COMPETÈNCIES

ESPECÍFIQUES

CE01. Utilitzar de forma guiada i delimitada dispositius i recursos digitals per a cercar informació, comunicar-se, col·laborar i crear contingut digital senzill amb seguretat i eficàcia.

CE03. Plantejar i respondre preguntes sobre qüestions de la vida quotidiana relatives a l'entorn natural, social i cultural aplicant, amb suport i guia de materials i de l' professorat, el raonament científic i l'experimentació.

CE04. Adoptar hàbits saludables de consum, alimentació, exercici i descans a partir del coneixement científic del cos, des del punt de vista del benestar físic, mental i emocional.

SABERS ESPECÍFICS

- La cèl·lula. Lèxic i vocabulari científic bàsic i la seua utilització en les recerques relacionades amb el medi pròxim.
- La cèl·lula. Lèxic i vocabulari científic bàsic i la seua utilització en les recerques relacionades amb el medi pròxim. Iniciació a l'activitat científica.

- L'organització del cos humà. Sistemes, aparells i funcions. Equilibri i relació entre totes les funcions. Relació amb l'entorn i amb els altres.
- Lèxic i vocabulari científic bàsic i la seua utilització en les recerques relacionades amb el medi pròxim.
- Comunicació dels resultats de les recerques usant eines senzilles i emprant llenguatge científic bàsic adquirit.
- Realització d'experiments guiats utilitzant diferents tècniques d'indagació i emprant els instruments i dispositius adequats.

CRITERIS

D'AVALUACIÓ

1.3. Crear textos, presentacions i vídeos en format digital utilitzant pautes per a la seua elaboració.

3.1. Mostrar curiositat de manera sostinguda sobre diferents qüestions relacionades amb el medi natural, social o cultural, buscant informació de manera sistemàtica i formulant preguntes sobre elles.

3.4. Identificar diferents respostes donades a preguntes relacionades amb l'entorn natural, social i cultural pròxim, contrastar-les amb la informació obtinguda de fonts fiables i segures i formular una conclusió personal.

3.2. Buscar, seleccionar, contrastar i organitzar informació, recorrent a diferents fonts segures i fiables, sobre el medi natural, social i cultural pròxim.

4.1. Identificar els principals òrgans del cos humà i les seues funcions, relacionant-les amb hàbits de vida saludables.

3.3. Dissenyar i realitzar de forma guiada experiments senzills utilitzant de manera segura els instruments i dispositius apropiats, realitzant observacions i mesuraments precisos, i registrant els resultats obtinguts.

UNITAT 2 –COM ENS RELACIONEM?

SITUACIÓ D'APRENENTATGE

La situació d'aprenentatge permetrà a l'alumnat advertir les relacions que hi ha entre els diferents sentits humans, com per exemple la vista, el gust i el tacte, i la interacció de l'ésser humà amb el seu medi, a més de la rellevància dels sentits per a les emocions humanes.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Diferenciar la funció de relació de les altres funcions vitals de l'ésser humà.
- Enumerar els sentits de l'ésser humà.
- Reconèixer els diferents tipus d'estímuls que detecta la pell.
- Identificar les diferents parts de l'ull i reconèixer-ne la funció en el procés de visió.
- Reconèixer la posició relativa de les parts de l'orella i la seua participació en l'audició.
- Reconèixer i aplicar les normes d'higiene i cura dels òrgans dels sentits.
- Explicar les característiques específiques dels sentits del gust i de l'olfacte.
- Reconèixer els principals elements que constitueixen el sistema nerviós.
- Explicar la forma i la funció de les neurones.
- Distingir entre actes nerviosos involuntaris i voluntaris.
- Reconèixer els principals ossos i músculs del cos humà.
- Explicar la funció de les articulacions i dels tendons.
- Enumerar els hàbits saludables per cuidar l'aparell locomotor.
- Diferenciar entre elles els principals tipus de lesions de l'aparell locomotor
- Interpretar un esquema amb les capes de la pell i els seus elements.
- Dur a terme un experiment per estudiar la sensibilitat de diferents zones de la pell.
- Practicar la interacció dels colors i analitzar el daltonisme.
- Reconèixer la naturalesa i les aplicacions dels raigs X.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

CE03. Plantejar i respondre preguntes sobre qüestions de la vida quotidiana relatives a l'entorn natural, social i cultural aplicant, amb suport i guia de materials i de l' professorat, el raonament científic i l'experimentació.

CE04. Adoptar hàbits saludables de consum, alimentació, exercici i descans a partir del coneixement científic del cos, des del punt de vista del benestar físic, mental i emocional.

SABERS ESPECÍFICS

- L'organització del cos humà. Sistemes, aparells i funcions. Equilibri i relació entre totes les funcions. Relació amb l'entorn i amb els altres.
- L'organització del cos humà. Sistemes, aparells i funcions. Equilibri i relació entre totes les funcions. Relació amb l'entorn i amb els altres. Establiment d'hàbits per desenvolupar una salut emocional i mental equilibrades que fomentin l'autoestima i l'autoconcepte, l'empatia i el respecte pels altres.

- Observació de fenòmens que succeeixen en el seu entorn natural, social i cultural pròxim, i realització de prediccions raonades. Lèxic i vocabulari científic bàsic i la seua utilització en les recerques relacionades amb el medi pròxim.
- Establiment d'hàbits per desenvolupar una salut emocional i mental equilibrades que fomentin l'autoestima i l'autoconcepte, l'empatia i el respecte pels altres.
- Ús d'instruments de mesura i de càlcul. Observació de fenòmens que tenen lloc en el seu entorn natural, social i cultural pròxim.
- Estratègies d'utilització del pensament crític, aplicat als diferents resultats obtinguts.

CRITERIS

D'AVALUACIÓ

3.2. Buscar, seleccionar, contrastar i organitzar informació, recorrent a diferents fonts segures i fiables, sobre el medi natural, social i cultural pròxim.

3.3. Dissenyar i realitzar de forma guiada experiments senzills utilitzant de manera segura els instruments i dispositius apropiats, realitzant observacions i mesuraments precisos, i registrant els resultats obtinguts.

4.3. Reconèixer i respectar les emocions i sentiments propis i aliens i manejar-los de manera que contribuïsquen al benestar propi i col·lectiu.

4.1. Identificar els principals òrgans del cos humà i les seues funcions, relacionant-les amb hàbits de vida saludables.

4.2. Adoptar i promoure estils de vida saludable que contribuïsquen a la millora del benestar físic, mental i emocional tant individual com col·lectiu.

UNITAT 3 – COM ENS REPRODUÏM?

SITUACIÓ D'APRENTATGE

Amb aquesta situació d'aprenentatge es pretén acostar l'alumnat a la funció de reproducció i al desenvolupament de humà durant l'embaràs.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Identificar les parts de l'aparell reproductor femení i masculí reconeixent la seua funció.
- Descriure les principals característiques de la menstruació.
- Explicar el procés de la fecundació.
- Reconèixer les etapes que se succeeixen en l'embaràs.

- Indicar els processos associats al part.
- Interpretar ecografies en diferents estadis del desenvolupament embrionari.
- Traçar una gràfica del creixement del fetus durant l'embaràs.
- Enumerar els canvis característics que es produeixen durant la pubertat.
- Diferenciar les etapes de la vida de l'ésser humà.
- Reconèixer les particularitats associades amb la salut de les mares.
- Descriure l'evolució de l'assistència al part al llarg de la història.
- Elaborar un mural que represente les principals etapes del desenvolupament del fetus.
- Reconèixer els avanços de la ciència aplicats a la reproducció humana.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

CE01. Utilitzar de forma guiada i delimitada dispositius i recursos digitals per a cercar informació, comunicar-se, col·laborar i crear contingut digital senzill amb seguretat i eficàcia.

CE02. Desenvolupar projectes cooperatius delimitats i realitzar investigacions senzilles de naturalesa interdisciplinària amb la guia i ajuda del professorat, utilitzant estratègies elementals pròpies del pensament de disseny i computacional.

CE03. Plantejar i respondre preguntes sobre qüestions de la vida quotidiana relatives a l'entorn natural, social i cultural aplicant, amb suport i guia de materials i de l professorat, el raonament científic i l'experimentació.

CE04. Adoptar hàbits saludables de consum, alimentació, exercici i descans a partir del coneixement científic del cos, des del punt de vista del benestar físic, mental i emocional.

SABERS ESPECÍFICS

- L'aparell reproductor i la sexualitat responsable.
- Estratègies de cerca d'informació guiades, segures i eficients: valoració, discriminació, selecció, organització, contrast i comparació.
- Acceptació dels canvis físics i emocionals derivats de l'inici de l'adolescència i la pubertat que condicionen unes relacions socials i afectives sanes.
- Hàbits per a la salut física, alimentació i nutrició, descans i activitat física com a elements per a la cura i el respecte per un mateix i per l'entorn.
- Tècniques cooperatives senzilles per al treball en equip.
- Estratègies per a la gestió de conflictes i promoció de conductes empàtiques i inclusives.

CRITERIS

D'AVALUACIÓ

- 1.1. Buscar informació en Internet, de forma guiada, segura i eficient, usant dispositius, programes i aplicacions informàtiques senzills.
- 2.3. Elaborar cooperativament un producte final que done solució a un problema senzill de disseny relacionat amb l'entorn natural, social o cultural pròxim, establint uns objectius precisos i provant diferents prototips o solucions, utilitzant de manera segura les eines, dispositius, tècniques i materials adequats.
- 3.1. Mostrar curiositat de manera sostinguda sobre diferents qüestions relacionades amb el medi natural, social o cultural, buscant informació de manera sistemàtica i formulant preguntes sobre elles.
- 4.1. Identificar els principals òrgans del cos humà i les seues funcions, relacionant-les amb hàbits de vida saludables.
- 4.3. Reconèixer i respectar les emocions i sentiments propis i aliens i manejar-los de manera que contribuïsquen al benestar propi i col·lectiu.
- 4.4. Descriure, explicar i acceptar els canvis que es produeixen en el propi cos en aquest període vital i adoptar hàbits de cura i respecte cap a si mateix i els altres relacionats amb aqueixos canvis.

UNITAT 4– QUÈ SÓN ELS ECOSISTEMES?

SITUACIÓ D'APRENTATGE

Amb aquesta situació d'aprenentatge es pretén acostar a l'alumnat a la necessitat de conservar la biodiversitat del planeta per a preservar-la per a les futures generacions.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Explicar què és un ecosistema i els diferents tipus d'ecosistemes que hi ha.
- Relacionar el medi físic amb el medi biològic.
- Explicar la influència dels medis físic i biològic en els éssers vius.
- Identificar les diferents relacions que s'estableixen en el medi biològic.
- Establir les relacions d'una cadena alimentària.
- Identificar els diferents tipus d'ecosistemes que existeixen: aquàtics i terrestres.
- Explicar què és un ecosistema artificial.
- Explicar l'impacte de l'acció de l'home en els diferents ecosistemes.
- Identificar espècies en perill d'extinció.

- Organitzar diverses accions per protegir la naturalesa.

COMPETÈNCIES

ESPECÍFIQUES

CE03. Plantejar i respondre preguntes sobre qüestions de la vida quotidiana relatives a l'entorn natural, social i cultural aplicant, amb suport i guia de materials i de l' professorat, el raonament científic i l'experimentació.

CE05. Identificar, analitzar i proposar solucions als problemes generats per l'acció humana en l'entorn, tant a nivell local com de manera global, derivats dels factors demogràfics, històrics, econòmics, tecnològics i ambientals.

SABERS ESPECÍFICS

- Els ecosistemes. Factors biòtics i abiòtics. Equilibri i conservació. Concepte d'ecologia, la cura i el respecte pels espais naturals, els animals i les plantes.
- El paisatge, agents que el transformen, conscienciació sobre l'acció de l'home en el paisatge. La cadena alimentària. Els ecosistemes. Factors biòtics i abiòtics. Equilibri i conservació.
- La cadena alimentària. Els ecosistemes. Factors biòtics i abiòtics. Equilibri i conservació.
- Equilibri entre el desenvolupament social i econòmic i la defensa del medi ambient. El paisatge, agents que el transformen, conscienciació sobre l'acció de l'home en el paisatge. La cadena alimentària.
- Equilibri entre el desenvolupament social i econòmic i la defensa del medi ambient. L'extinció d'algunes espècies: valoració, causes i conseqüències.
- Desenvolupament sostenible. La petjada ecològica dels éssers humans en l'entorn natural.

CRITERIS D'AVUACIÓ

3.2. Buscar, seleccionar, contrastar i organitzar informació, recorrent a diferents fonts segures i fiables, sobre el medi natural, social i cultural pròxim.

3.4. Identificar diferents respostes donades a preguntes relacionades amb l'entorn natural, social i cultural pròxim, contrastar-les amb la informació obtinguda de fonts fiables i segures i formular una conclusió personal.

5.1. Analitzar i explicar les relacions que es produeixen en un ecosistema o un paisatge significatiu per a l'alumnat tenint en compte els factors naturals i socials.

5.2. Analitzar críticament l'impacte que suposa l'acció humana en el medi tant a nivell local com global.

5.3. Participar activament en l'elaboració i formulació de propostes d'actuació raonades, viables i sostenibles orientades a la conservació i cura del medi ambient i el paisatge.

5.4. Analitzar els canvis que es produeixen en el paisatge i en un ecosistema a conseqüència del pas del temps, de l'acció dels factors naturals i de l'acció humana que actuen sobre ell.

5.5. Identificar i justificar les accions pròpies realitzades habitualment en l'entorn pròxim en benefici del consum responsable de béns i serveis.

UNITAT 5– QUÈ MOU LES MÀQUINES?

SITUACIÓ D'APRENTATGE

La situació presentada permet contextualitzar els diferents sabers de la unitat, afirmant una major comprensió per part de l'alumne dels aprenentatges competencials.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Reconèixer els diferents tipus de forces que existeixen.
- Explicar com les forces poden moure, canviar el moviment d'un objecte i fins i tot deformar-lo.
- Explicar què són les màquines i la diferència entre màquines simples i complexes.
- Conèixer les característiques de l'electricitat.
- Identificar els diferents avanços tecnològics i científics de l'últim segle.
- Comprendre el paper de les noves tecnologies en aquests avanços.
- Identificar les característiques de la llum i el so.
- Elaborar un experiment científic seguint tots els passos i comunicar els resultats usant el vocabulari adequat.
- Dissenyar un projecte seguint les instruccions que s'expliquen al llibre i exposar-lo davant de la classe.

COMPETÈNCIES

ESPECÍFIQUES

CE01. Utilitzar de forma guiada i delimitada dispositius i recursos digitals per a cercar informació, comunicar-se, col·laborar i crear contingut digital senzill amb seguretat i eficàcia.

CE02. Desenvolupar projectes cooperatius delimitats i realitzar investigacions senzilles de

naturalesa interdisciplinària amb la guia i ajuda del professorat, utilitzant estratègies elementals pròpies del pensament de disseny i computacional.

CE03. Plantejar i respondre preguntes sobre qüestions de la vida quotidiana relatives a l'entorn natural, social i cultural aplicant, amb suport i guia de materials i de l professorat, el raonament científic i l'experimentació.

SABERS ESPECÍFICS

- Les forces i el moviment. Els efectes que produeixen les forces, deformacions i moviment. La velocitat i la gravetat.
- Màquines i estructures. Elements que les componen. Circuits elèctrics bàsics: elements, efectes, ús quotidià.
- L'energia. Formes i propietats. La transformació de l'energia.
- Màquines i estructures. Elements que les componen.
- Valoració dels avenços científics i tecnològics i la seua relació amb la societat actual.
- Realització d'experiments guiats utilitzant diferents tècniques d'indagació i emprant els instruments i dispositius adequats.
- Selecció de l'aspecte que es vol desenvolupar. Comprovació, disseny, prototipatge i/o prova.
- Avaluació. Presentació i comunicació.
- El progrés de la ciència i la tecnologia cap a un desenvolupament sostenible.

CRITERIS

D'AVALUACIÓ

1.3. Crear textos, presentacions i vídeos en format digital utilitzant pautes per a la seua elaboració.

2.1. Plantejar qüestions o problemes relacionats amb l'entorn natural, social o cultural pròxim i identificar possibles fonts susceptibles de proporcionar informació segura, fiable i útil per a abordar-los.

2.5. Presentar el resultat d'un projecte senzill de disseny, explicant els passos seguits, i valorar si la solució obtinguda o el prototip elaborat compleix o no amb els seus objectius. Identificar possibles reptes per a futurs projectes.

3.1. Mostrar curiositat de manera sostinguda sobre diferents qüestions relacionades amb el medi natural, social o cultural, buscant informació de manera sistemàtica i formulant preguntes sobre elles.

3.2. Buscar, seleccionar, contrastar i organitzar informació, recorrent a diferents fonts segures i fiables, sobre el medi natural, social i cultural pròxim.

3.3. Dissenyar i realitzar de forma guiada experiments senzills utilitzant de manera segura els instruments i dispositius apropiats, realitzant observacions i mesuraments precisos, i registrant els resultats obtinguts.

3.4. Identificar diferents respostes donades a preguntes relacionades amb l'entorn natural, social i cultural pròxim, contrastar-les amb la informació obtinguda de fonts fiables i segures i formular una conclusió personal.

UNITAT 6- EXPLORADORS DE L'ESPAI

SITUACIÓ D'APRENTATGE

Per al desenvolupament d'aquesta situació d'aprenentatge es procurarà que l'alumnat active els seus coneixements quant al Sistema Solar, la Terra i altres planetes, així com diferents cossos celestes, tenint en compte les característiques i el lloc que ocupa a l'univers.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Reconèixer els diferents planetes que formen el sistema solar.
- Definir què és una galàxia i en què consisteix l'univers.
- Descriure els sistemes que formen la Terra.
- Explicar la successió del dia i la nit i les estacions.
- Descriure els moviments de rotació i de translació de la Terra.
- Reconèixer les constel·lacions.
- Explicar les fases lunars.
- Descriure un viatge a Mart.
- Localitzar un punt de la Terra usant coordenades.

COMPETÈNCIES

ESPECÍFIQUES

CE01. Utilitzar de forma guiada i delimitada dispositius i recursos digitals per a cercar informació, comunicar-se, col·laborar i crear contingut digital senzill amb seguretat i eficàcia.

CE03. Plantejar i respondre preguntes sobre qüestions de la vida quotidiana relatives a l'entorn natural, social i cultural aplicant, amb suport i guia de materials i de l' professorat, el raonament científic i l'experimentació.

CE05. Identificar, analitzar i proposar solucions als problemes generats per l'acció humana en l'entorn, tant a nivell local com de manera global, derivats dels factors demogràfics, històrics, econòmics, tecnològics i ambientals.

SABERS ESPECÍFICS

- La Terra en el seu concepte geològic i geogràfic. El sistema solar. L'univers.
- La vida al nostre planeta. Observació de fenòmens que succeeixen en el seu entorn natural, social i cultural pròxim.
- Observació de fenòmens que succeeixen en el seu entorn natural, social i cultural pròxim, i realització de prediccions raonades. Lèxic i vocabulari científic bàsic i la seua utilització en les recerques relacionades amb el medi pròxim.
- Representació cartogràfica.
- Coneixement i utilització de recursos i plataformes digitals restringides i segures per comunicar-se amb altres persones en xarxa. Utilització de les xarxes socials per a la comunicació i la construcció de la ciutadania digital. Estratègies per fer un ús adequat de la tecnologia.
- Presentació de la informació: document. Presentació de la informació: presentacions i vídeos.
- Selecció de l'aspecte que es vol desenvolupar. Comprovació, disseny, prototipatge i/o prova. Avaluació. Presentació i comunicació.

CRITERIS D'AVALUACIÓ

- 1.2. Comunicar-se utilitzant plataformes i aplicacions en línia, principalment el correu electrònic, fòrums i xats, aplicant les normes de la etiqueta.
- 1.3. Crear textos, presentacions i vídeos en format digital utilitzant pautes per a la seua elaboració.
- 1.4. Identificar hàbits de conducta saludable i segura en l'ús de les tecnologies digitals.
- 1.5. Identificar conductes segures i poc segures en l'ús de la tecnologia, relacionades amb les identitats.
- 3.2. Buscar, seleccionar, contrastar i organitzar informació, recorrent a diferents fonts segures i fiables, sobre el medi natural, social i cultural pròxim.
- 3.4. Identificar diferents respostes donades a preguntes relacionades amb l'entorn natural, social i cultural pròxim, contrastar-les amb la informació obtinguda de fonts fiables i segures i formular una conclusió personal.

3.5. Presentar el resultat d'un projecte senzill de disseny i valorar si la solució obtinguda o el prototip elaborat compleix amb els seus objectius.

5.2. Analitzar críticament l'impacte que suposa l'acció humana en el medi tant a nivell local com global.

UNITAT 7- VIATGEM PER ESPANYA I PER EUROPA

SITUACIÓ D'APRENTATGE

Propiciarem que l'alumnat associés els seus coneixements previs sobre la naturalesa, així com les seues pròpies vivències de visites a espais naturals amb el contingut proposat en aquesta unitat.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Identificar els diferents tipus de relleu que existeixen a Espanya i a Europa.
- Enumerar les costes del territori espanyol i europeu.
- Explicar un perfil de relleu.
- Planificar una ruta per la muntanya.
- Conèixer els vessants hidrogràfics d'Espanya.
- Enumerar els principals rius i llacs espanyols.
- Conèixer el relleu i els rius de la Comunitat Valenciana.
- Conèixer els espais naturals protegits.
- Enumerar accions per preservar el medi ambient i el planeta.
- Descriure en què consisteix la petjada ecològica.
- Fomentar actituds per disminuir l'impacte de l'ésser humà en el medi ambient.
- Identificar els objectius per a un desenvolupament sostenible.

COMPETÈNCIES

ESPECÍFIQUES

CE01. Utilitzar de forma guiada i delimitada dispositius i recursos digitals per a cercar informació, comunicar-se, col·laborar i crear contingut digital senzill amb seguretat i eficàcia.

CE03. Plantejar i respondre preguntes sobre qüestions de la vida quotidiana relatives a l'entorn natural, social i cultural aplicant, amb suport i guia de materials i de l' professorat, el raonament científic i l'experimentació.

CE05. Identificar, analitzar i proposar solucions als problemes generats per l'acció humana en l'entorn, tant a nivell local com de manera global, derivats dels factors demogràfics, històrics, econòmics, tecnològics i ambientals.

CE08. Reconèixer alguns elements destacats del patrimoni natural, històric i cultural de la Comunitat Valenciana i Espanya, i explorar i formular propostes per a promoure'n el reconeixement i la protecció.

SABERS ESPECÍFICS

- Elements del relleu a escala europea. Representació cartogràfica.
- Reconeixement dels paisatges agropecuaris i turístics.
- Tècniques cooperatives senzilles per al treball en equip.
- Consciència ecosocial. El canvi climàtic, d'allò local a allò global: causes i conseqüències.
- Equilibri entre el desenvolupament social i econòmic i la defensa del medi ambient.
- Estratègies de cerca i recollida d'informació segures i eficients a internet.
- Desenvolupament sostenible. La petjada ecològica dels éssers humans en l'entorn natural.

CRITERIS D'AVUACIÓ

1.1. Buscar informació en Internet, de forma guiada, segura i eficient, usant dispositius, programes i aplicacions informàtiques senzills.

1.3. Crear textos, presentacions i vídeos en format digital utilitzant pautes per a la seua elaboració.

2.3. Elaborar cooperativament un producte final que done solució a un problema senzill de disseny relacionat amb l'entorn natural, social o cultural pròxim, establint uns objectius precisos i provant diferents prototips o solucions, utilitzant de manera segura les eines, dispositius, tècniques i materials adequats.

3.1. Mostrar curiositat de manera sostinguda sobre diferents qüestions relacionades amb el medi natural, social o cultural, buscant informació de manera sistemàtica i formulant preguntes sobre elles.

3.2. Buscar, seleccionar, contrastar i organitzar informació, recorrent a diferents fonts segures i fiables, sobre el medi natural, social i cultural pròxim.

5.3. Participar activament en l'elaboració i formulació de propostes d'actuació raonades, viables i sostenibles orientades a la conservació i cura del medi ambient i el paisatge.

5.5. Identificar i justificar les accions pròpies realitzades habitualment en l'entorn pròxim

en benefici del consum responsable de béns i serveis.

8.1. Identificar i valorar alguns elements destacats del patrimoni natural, històric i cultural d'Espanya i descriure les seues característiques més destacades, incloent la seua localització geogràfica i el seu origen històric.

UNITAT 8- HI HA FESTA AL CASTELL!

SITUACIÓ D'APRENTATGE

El treball d'aquesta situació d'aprenentatge es centrarà en el fet que l'alumnat active el seu coneixement previ de l'Edat Mitjana i motivar la seua voluntat d'aprenentatge, a partir de l'aspecte d'aquesta època històrica que més ha perviscut en la cultura popular: els castells i els tornejos de cavallers.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Entendre com i quan comença l'edat mitjana i què va suposar especialment per a Europa.
- Identificar els processos de ruralització i les seues implicacions socials.
- Explorar les idiosincràsies de la península Ibèrica i els diferents regnes que la van habitar.
- Entendre la convivència de les grans cultures de l'Espanya medieval.
- Analitzar els elements clau de l'agricultura d'al-Àndalus.
- Reconèixer les parts integrants de la ciutat musulmana.
- Reconèixer el paper fonamental del llegat científicotècnic d'al-Àndalus.
- Identificar el llegat cultural i patrimonial del món àrab.
- Entendre la forma d'organització feudal en el món rural.
- Reconèixer els diferents estaments a la societat medieval.
- Analitzar les ciutats medievals, la seua economia i la seua societat.
- Reconèixer les característiques de l'art romànic i l'art gòtic.
- Contextualitzar la Comunitat Valenciana a l'edat mitjana.
- Conèixer la figura del Cid Campeador.
- Acompanyar un navegant i comerciant en el seu viatge d'anada i tornada a Atenes.
- Planificar els grups de treball i interactuar amb el material en línia.

COMPETÈNCIES

ESPECÍFIQUES

CE01. Utilitzar de forma guiada i delimitada dispositius i recursos digitals per a cercar informació, comunicar-se, col·laborar i crear contingut digital senzill amb seguretat i eficàcia.

CE04. Adoptar hàbits saludables de consum, alimentació, exercici i descans a partir del coneixement científic del cos, des del punt de vista del benestar físic, mental i emocional.

CE06. Situar cronològicament i espacial els esdeveniments que marquen l'inici i el final dels grans períodes històrics mitjançant l'ús de diferents fonts històriques i unitats de temps, i identificar i explicar els principals processos de canvi subjacents i la seua interrelació.

CE08. Reconèixer alguns elements destacats del patrimoni natural, històric i cultural de la Comunitat Valenciana i Espanya, i explorar i formular propostes per a promoure'n el reconeixement i la protecció.

SABERS ESPECÍFICS

- Cronologia històrica. Períodes cronològics i grans edats de la història.
- Moviments migratoris a la Comunitat Valenciana, a Espanya i a Europa.
- Emissió de judicis de valor sobre l'origen del patrimoni i la seua relació amb els esdeveniments històrics.
- Moviments migratoris a la Comunitat Valenciana, a Espanya i a Europa.
- Elements patrimonials aplicant nocions temporals bàsiques.
- Societats i cultures de l'època medieval i moderna.
- La societat de l'antic règim i revolució liberal, i els canvis socials i econòmics produïts a Espanya. Societats en el temps. Cronologia històrica. Períodes cronològics i grans edats de la història.

CRITERIS D'AVUACIÓ

1.3. Crear textos, presentacions i vídeos en format digital utilitzant pautes per a la seua elaboració.

4.5. Reconèixer, respectar i valorar les diferències individuals com una riquesa, especialment en el que concerneix la identitat de gènere.

6.2. Situar espacial i temporalment els fets socials i persones rellevants de la història de la Comunitat Valenciana i d'Espanya mostrant la seua interrelació i incorporant la perspectiva de gènere.

6.4. Descriure l'evolució d'algunes formes de vida representatives des de l'Edat mitjana fins a l'actualitat.

6.5. Identificar i analitzar relacions de causalitat, simultaneïtat i successió entre elements destacats del medi social i cultural des de l'Edat mitjana fins a l'actualitat.

8.1. Identificar i valorar alguns elements destacats del patrimoni natural, històric i cultural d'Espanya i descriure les seues característiques més destacades, incloent la seua localització geogràfica i el seu origen històric.

UNITAT 9- EXPLORANT NOUS MONS

SITUACIÓ D'APRENENTATGE

La situació presentada permet contextualitzar els diferents sabers de la unitat, afermant una major comprensió per part de l'alumne dels aprenentatges competencials.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Explicar en què va consistir el Renaixement.
- Identificar el paper dels Reis Catòlics en la història d'Espanya.
- Explicar el paper de Cristòfor Colom.
- Identificar els grans avanços científics de l'edat moderna.
- Elaborar un mapa amb els grans descobriments.
- Reconèixer l'imperi americà.
- Identifica els pobles precolombins.
- Explicar en què consistia l'imperi dels Àustria, el seu auge i la seua decadència.
- Descriure la societat durant l'imperi dels Àustria.
- Reconèixer les diferents expressions artístiques de l'edat moderna.
- Contextualitzar el Regne de València a l'edat moderna.
- Elaborar projectes de disseny relacionats amb el descobriment de les Amèriques.
- Buscar informació en diferents fonts digitals.

COMPETÈNCIES

ESPECÍFIQUES

CE01. Utilitzar de forma guiada i delimitada dispositius i recursos digitals per a cercar informació, comunicar-se, col·laborar i crear contingut digital senzill amb seguretat i eficàcia.

CE06. Situar cronològicament i espacial els esdeveniments que marquen l'inici i el final dels grans períodes històrics mitjançant l'ús de diferents fonts històriques i unitats de temps, i identificar i explicar els principals processos de canvi subjacents i la seua interrelació.

CE08. Reconèixer alguns elements destacats del patrimoni natural, històric i cultural de la Comunitat Valenciana i Espanya, i explorar i formular propostes per a promoure'n el reconeixement i la protecció.

SABERS ESPECÍFICS

- Estratègies en situacions d'incertesa: adaptació i canvi d'estratègia, valoració de l'error com a oportunitat d'aprenentatge.
- Tipologia, paper social i cultural del patrimoni. Elements patrimonials aplicant nocions temporals bàsiques.
- Temes de rellevància en la història i el paper representat pels subjectes històrics.
- Presentació de la informació: document. Presentació de la informació: presentacions i vídeos.
- Societats i cultures de l'època medieval i moderna.
- Unitats de mesura (dècada, segle). Cronologia històrica. Períodes cronològics i grans edats de la història.
- Cronologia històrica. Períodes cronològics i grans edats de la història.
- La societat de l'antic règim i la revolució liberal, i els canvis socials i econòmics produïts a Espanya.

CRITERIS D'AVALUACIÓ

1.3. Crear textos, presentacions i vídeos en format digital utilitzant pautes per a la seua elaboració.

6.1. Reconèixer i utilitzar les unitats de temps, dècada, lustre, segle i mil·lenni, per a situar i ordenar cronològicament fets rellevants del passat.

6.2. Situar espacial i temporalment els fets socials i persones rellevants de la història de la Comunitat Valenciana i d'Espanya

6.3. Situar i ordenar cronològicament els canvis de major rellevància en la humanitat, des de l'Edat mitjana fins a l'actualitat.

6.5. Identificar i analitzar relacions de causalitat, simultaneïtat i successió entre elements destacats del medi social i cultural des de l'Edat mitjana fins a l'actualitat.

8.1. Identificar i valorar alguns elements destacats del patrimoni natural, històric i cultural

d'Espanya i descriure les seues característiques més destacades, incloent la seua localització geogràfica i el seu origen històric.

9- MESURES D'ATENCIÓ PER A LA RESPOSTA EDUCATIVA PER LA INCLUSIÓ

La programació té un caràcter flexiu i intenta respondre a les necessitats que poden surgir a l'aula. S'utilitzarà un material didàctic que permeta ajustar el procés d'ensenyament-aprenentatge a les diferències individuals de l'alumnat, així com el treball en grups flexibles, activitats de reforç i consolidació.

S'ha de tindre en compte l'alumnat amb necessitats educatives especials, amb dificultats específiques d'aprenentatge, amb altes capacitats intel·lectuals, amb integració tardia en el sistema educatiu i altres amb necessitats no diagnosticades, però que requereixen una atenció específica per estar en risc, per la seua història familiar...

Segons l'alumnat es planificaran els reforços, la ubicació d'espais, la gestió de temps grupals per a afavorir la intervenció individual...

Partint de la diversitat com una de les característiques de la condició humana i el reconeixement de les diferències al procés d'aprenentatge, tindrà en compte els diferents ritmes d'aprenentatge de l'alumnat i les diferents cultures presents a la meua aula,.

Així les mesures que es prendran seran les següents:

- Alumnat amb dificultats específiques d'aprenentatge: s'utilitzaran variacions dels recursos materials amb els que presente els continguts per tal de facilitar-los el camí i rebre un suport dins de l'aula.
- Alumnat amb altes capacitats intel·lectuals: es faran activitats que els permeta profunditzar, deixant que decidisquen ells mateixos els camps en els que els interessa aprofundir. També estaran implicats en la tutorització dels seus companys/es, la qual cosa millora molt positivament el procés d'ensenyament-aprenentatge de tots.
- Alumnat amb necessitats educatives especials: hi ha alumnes que per les seues característiques individuals necessiten ser atesos per la mestra de Pedagogia Terapèutica o el mestre d'Audició i Llenguatge.
- Alumant amb integració tardia al sistema educatiu: es tindrà en compte la seua procedència, el nivell curricular que tinga i si té assolit l'idioma espanyol o no. Segons les seues característiques s'actuarà facilitant el seu aprenentatge de la llengua amb ajuda de la mestra de compensatòria. A l'aula la diversitat cultural es considerat un aspecte positiu

que ha enriqueix el procés d'ensenyament–aprenentatge. D'aquesta manera es potencien les aportacions d'aquests alumnes en relació amb els continguts.

10 - METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

10.1 - METODOLOGIA GENERAL

Treballar de manera competencial a l'aula, suposa un canvi metodològic important, el docent passa a ser un gestor de coneixement de l'alumnat i l'alumne/a adquireix un grau de protagonisme més gran.

La LOMLOE estableix dues línies metodològiques i d'actuació clarament definides i, alhora, vinculades entre si, que constitueixen la base sobre la qual es desenvolupa aquest marc curricular:

- El desenvolupament d'un model d'aprenentatge i d'una metodologia d'ensenyament competencials.
- La implementació d'un sistema d'ensenyament inclusiu que tingui en compte tot l'alumnat.

El Disseny Universal per a l'Aprenentatge (DUA) és l'instrument que, d'una forma prioritària, facilita aquestes dues finalitats educatives i constitueix l'eina metodològica a través de la qual es possibilita el caràcter integrador i inclusiu de l'ensenyament tal com es concep en el nou currículum.

Per això, la LOMLOE:

- Prioritza i defineix com a eix de l'ensenyament i de l'aprenentatge el desenvolupament de la competències de tot l'alumnat.
- Estableix, des d'aquest eix competencial, els principis del DUA com l'instrument d'un ensenyament inclusiu i competencial que facilita el desenvolupament de cada alumna i alumne.

La LOMLOE estableix en el seu Preàmbul la importància de l'aplicació dels principis del DUA com a element central de l'ensenyament destacant “la necessitat de proporcionar a l'alumnat múltiples mitjans de representació, d'acció i expressió i de formes d'implicació en la informació que se li presenta”.

L'objectiu és oferir una gran diversitat de recursos i propostes que s'adeqüin de la forma el més individualitzada possible a tot l'alumnat. Aquest nou model curricular insisteix, per tant, en la necessitat d'oferir un ensenyament inclusiu a partir d'aquests principis, objectius i pautes:

10.2 - METODOLOGIA ESPECÍFICA

La metodologia a l'aula serà activa, constructiva, globalitzadora i motivadora per a l'alumnat, partint dels coneixements previs perquè l'aprenentatge siga significatiu, fomentant la integració de tots l'alumnat i atenent-los de manera individualitzada segons les seues necessitats, tenint en compte la diversitat de l'aula.

LLENGÜES

L'alumnat s'ha d'iniciar en l'ús del llenguatge com a instrument de comunicació oral i escrita, de representació, d'interpretació i de comprensió de la realitat. Cal que dotem l'alumnat de ferramentes perquè puguin desenvolupar-se en contextos múltiples dominant la llengua oral i escrita d'una manera funcional.

Hem de tindre en compte que cada escolar presenta unes fortaleeses individuals que cal que continue desenvolupant. Aquestes fortaleeses ens ajudaran a definir la predominança de cada una de les intel·ligències pròpies, per la qual cosa les tasques que ha de dur a terme estaran pensades des de la teoria de les Intel·ligències Múltiples per a fer possible que tot l'alumnat arribe a comprendre els continguts que ha d'adquirir per tal d'assolir els objectius d'aprenentatge que pretenem.

En aquesta àrea, els infants s'inicien en el desenvolupament de les habilitats del llenguatge, per a això, hauran de manejar diferents destreses que impliquen el treball en grup col·laboratiu com una manera d'entrenar la capacitat empàtica de posar-se al lloc d'altres persones i saber expressar segons el context i la intenció comunicativa el que pot passar en situacions reals i quotidianes.

Els continguts de l'àrea de les llengües s'organitza al voltant d'uns conceptes fonamentals vinculats a context real. És important que treballem la part competencial de manera que el coneixement es transforme en acció i s'aplique a projectes reals pròxims a l'alumnat.

MATEMÁTICAS

Necesitamos entrenar de manera sistemáticas los procedimientos que conforman el andamiaje de la asignatura. Si bien la finalidad del área es entrenar el razonamiento lógico mediante la resolución de problemas, necesitamos dotar a los alumnos de herramientas para poder desarrollar este aspecto. Para ello necesitamos un cierto grado de entrenamiento individual y trabajo reflexivo de procedimientos básicos de la asignatura:

algoritmos de cálculo, propiedades, lenguaje matemático, operaciones, cálculo mental...

En algunos aspectos del área, sobre todo en aquellos que pretenden el uso sistemático de procesos de razonamiento lógico, el trabajo en grupo colaborativo aporta, además del entrenamiento de habilidades sociales básicas y enriquecimiento personal desde la diversidad, una herramienta perfecta para discutir y profundizar en contenidos de ese aspecto.

Por otro lado, cada alumno parte de unas potencialidades que definen sus inteligencias predominantes, enriquecer las tareas con actividades que se desarrollen desde la teoría de las inteligencias múltiples facilita que todos los alumnos puedan llegar a comprender los contenidos que pretendemos adquirir para el desarrollo de los objetivos de aprendizaje.

En el área de Matemáticas es indispensable la vinculación a contextos reales, así como generar posibilidades de aplicación de los contenidos adquiridos. Para ello, las tareas competenciales facilitan este aspecto, que se podría complementar con proyectos de aplicación de los contenidos.

CONEXEMENT DEL MEDI

L'alumnat s'ha d'iniciar en el coneixement i l'ús algunes de les estratègies i tècniques habituals en l'activitat científica, com l'observació, la identificació, l'anàlisi de problemes, l'organització i el tractament de dades, l'experimentació, la recerca de solucions..., Aquesta àrea també integra diverses disciplines que estudien les persones com a éssers socials i la seua realitat (els aspectes geogràfics, sociològics, econòmics i històrics). L'objectiu és aprendre a viure en societat, coneixent els mecanismes fonamentals de la democràcia i respectant les regles de la vida col·lectiva. Per això, l'alumnat ha d'iniciar-se a conèixer i a utilitzar destreses i estratègies per a poder donar resposta a allò que se li demana, a fi d'aconseguir els objectius proposats.

Hem de tindre en compte que cada alumne/a parteix d'unes fortaleces individuals que cal continuar desenvolupant. Aquestes fortaleces ens ajudaran a definir el predomini de cada una de les seues intel·ligències, per la qual cosa les tasques que es realitzaran estaran pensades des de la teoria de les Intel·ligències múltiples com a possibilitat perquè tot l'alumnat arribe a comprendre aquells continguts que necessita adquirir per a aconseguir els objectius d'aprenentatge que pretenem.

En aquesta àrea l'alumnat s'inicia a posar en pràctica els nous coneixements, a experimentar i a comprovar la seua necessitat i utilitat reflexionant sobre el que s'ha après i traient conclusions per a la seua vida. Per això, el treball en grup cooperatiu serà un dels

pilars per a entrenar qüestions d'habilitats socials i aspectes de contingut que ajudaran a consolidar encara més tot el que s'ha treballat.

ATENCIÓ EDUCATIVA

Els estudiants han de formar-se en la reflexió i la vivència dels valors al llarg de tota l'Educació Primària; per a això, hauran de formar-se en el respecte dels drets humans i les llibertats fonamentals, i preparar-se per a assumir una vida responsable en una societat lliure i tolerant amb les diferències.

Hem de tindre en compte que cada alumnat parteix d'unes fortaleeses individuals, que ajudaran a construir la seua identitat individual per a poder arribar a construir una societat col·lectiva amb valors cívics i socialment reconeguts.

Cada una de les fortaleeses individuals de l'alumnat ens ajudarà a definir la predominança de cada una de les seues intel·ligències, per la qual cosa les tasques a realitzar estaran pensades des de la teoria de les intel·ligències múltiples, com a possibilitat que tot l'alumnat arribe a adquirir tots aquells aspectes que necessita per a poder desenvolupar un aprenentatge permanent al llarg de la vida.

En aquesta àrea, l'alumnat s'inicia en el desenvolupament de l'estimulació del pensament crític, l'assimilació de valors, la presa de decisions des de judicis morals i la resolució de problemes, per la qual cosa hauran de manejar diferents destreses que impliquen el treball en grup col·laboratiu com una manera d'entrenar les diferents habilitats. Aquestes desenvoluparan la capacitat de crear espais de convivència pacífica i democràtica amb uns valors socialment reconeguts.

Els continguts de l'àrea de Valors socials i cívics estan organitzats al voltant d'uns conceptes fonamentals vinculats al context real; serà important treballar la part competencial de manera que el coneixement es transforme en acció i aplicar-lo a projectes reals pròxims a l'alumnat.

10.3 - ACTIVITATS I ESTRATÈGIES D'ENSENYAMENT I APRENTATGE

Per tal d'adaptar-nos a les necessitats educatives de cada alumne/a, en cada situació d'aprenentatge necessitaré utilitzar diferents tipus d'estratègies metodològiques:

- Treball reflexiu individual en el desenvolupament de les activitats individuals.
- Fixació de rutines per a facilitar i millorar el treball de l'alumnat.
- Realització de treballs en grup i individuals.

- Posada en comú en gran grup després del treball individual o grupal.
- Reforç de l'atenció als altres i a les seues opinions.
- Respecte de les normes bàsiques de la comunicació.
- Cercles d'aprenentatge.
- Exposicions de l'alumnat i del professorat.
- Iniciació en el maneig de diferents ferramentes de treball especialment aquelles que desenvolupen la competència digital.

A més d'aquestes tindrem en compte altres estratègies importants com:

- Aprendre a aprendre: Instruments de treball per aconseguir una bona gestió d'aula, orientada a millorar la capacitat dels alumnes per aprendre a aprendre, perquè siguin autònoms, perquè segueixin les pautes de funcionament amb un bon clima d'aula. L'objectiu és aconseguir que l'alumne cada vegada sigui més autònom en relació al seu aprenentatge i es fomenti una cohesió social dins de l'aula.
- Treball cooperatiu: Fa que els alumnes treballen i aprenguen de forma conjunta, en equip, establint relacions socials positives entre ells i que cada alumne/a se senti responsable del treball a fer.
- Dos mestres a l'aula: Pretén atendre i augmentar el suport a tot l'alumnat de l'aula, adequant la programació i la intervenció per garantir una atenció més personalitzada.
- La tutoria entre iguals: Quan un alumne/a ensenya i l'altre aprèn s'estableix una relació cooperativa entre les parelles d'alumnes, sota el guiatge del mestre. Entenc la tutoria entre iguals com una forma de treball cooperatiu, que pot ser molt eficaç per ensenyar i aprendre a treballar per parelles i per abordar alguns aprenentatges. Suposa èxits considerables per a tots els alumnes
- Racons/tallers: Per tal que l'alumne/a trebal·le de forma autònoma, individual o en parelles, en diferents espais dins de l'aula, amb material divers i amb continguts coneguts

11 – SELECCIÓ I ORGANITZACIÓ DELS RECURSOS I MATERIALS

11.1 - RECURSOS DIDÀCTICS

En totes les assignatures tenim

- El llibre de l'alumnat.

- La guia didàctica per a la mestra.
- Els recursos fotocopiables: activitats de reforç i d'ampliació, prova d'avaluació per a la unitat, un treball de comprensió lectora sobre un text expositiu, fitxes per a millorar la comprensió oral i dictats per a reforçar els continguts ortogràfics de la unitat.
- El llibre digital: audició i recursos per a treballar la lectura i activitats interactives per a treballar els continguts lèxics, gramaticals, ortogràfics, d'expressió i de literatura de la unitat.
- Material propi fabricat: cartells sobre els continguts treballats, fitxes, jocs educatius...
- Projector, ordinador i tabletas.
- Vídeos, cançons, contes, pel·lícules.
- Pissarra.
- Material d'oficina no inventariable: tisores, retoladors, llapis de colors, folis, cartolines, pegament...

11.2 - RECURSOS ORGANITZATIUS

Normalment totes les classes les donem a aula i s'organitza l'espai segons les activitats i exercicis a realitzar tenint en compte el mobiliari, il·luminació, temperatura, materials, el temps disponible...

A la classe treballarem tant de manera individual com per parelles, xicotets o grans grups; d'aquesta manera es fan treballs cooperatius, tutorització per parelles, racons, tallers de lectura...

També hi ha espais compartits amb l'alumnat d'altres etapes educatives dins del centre tant interiors com exteriors. Aquests són:

- Aula de música.
- Aula d'anglès.
- Aules on fem els tallers interdisciplinars/intercicles.
- Biblioteca.
- Sala d'informàtica.
- Sala d'usos múltiples.

- Gimnàs.
- Patis

12- ORGANITZACIÓ DELS ESPAIS D'APRENTATGE

13- UTILITZACIÓ DE LES TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I LA COMUNICACIÓ

Les TIC en educació obrin una porta als nous models metodològics centrats en l'alumne i l'aprenentatge per investigació, a més, ressalten que les tecnologies s'adapten als interessos de l'alumnat, aconseguint una major motivació a les aules, a causa del dinamisme dels seus serveis (vídeo, àudio i text es conjuguen per a facilitar tasques noves). A més a més, faciliten entorns d'aprenentatge en els quals l'assaig i error i l'anàlisi de l'aprenentatge (autoavaluació) formen part de l'ensenyament.

La utilització d'estratègies educatives atractives per a l'alumnat estimula a aquest i aconsegueix major implicació en les tasques escolars. L'alumnat aconseguirà millors resultats i una visió molt més positiva de l'escola, ja que veu a aquesta com un lloc per a aprendre i viure noves experiències. L'escola ha de ser un lloc en el qual xiquets i xiquetes desenvolupen tot el seu potencial tant físic com mental, ha de propiciar el major aprenentatge possible i per consegüent hem d'obtenir alumnat capaç d'enfrontar-se a la societat amb les millors garanties d'èxit.

Amb la inclusió de les TIC i la seua correcta utilització aconseguim una escola viva, que garanteix el desenvolupament i que proporciona noves maneres d'aprendre, eliminant barreres espaciotemporals, augmentant les possibilitats d'informació, creant escenaris més atractius, interessants i flexibles per a l'aprenentatge, potenciant l'autoaprenentatge i facilitant una formació permanent.

Amb tot això es potencia una classe en la qual principalment el professorat orienta i l'alumnat és partícip del seu propi aprenentatge i s'esforça per a resoldre els seus propis desafiaments.

Així, podríem dir que les TIC s'apliquen en el procés de ensenyament-aprenentatge amb la utilització de:

- L'ordinador, la pantalla i el projector: treballant amb el llibre digital, realitzant activitats interactives sobre els continguts de cada àrea, visualitzant fotos i vídeos, fent recerca d'informació o posant música.
- Les tabletas: les utilitzem per fer activitats interactives i jocs educatius.

- Aula d'informàtica: cada mestre/a pot apuntar-se en una graella per utilitzar algun dia a la setmana aquesta aula i treballar amb el seu alumnat.

14- FOMENT A LA LECTURA

Llegir és un procés lingüístic cognitiu complex que no sols implica l'habilitat de descodificar fonemes-grafies, sinó també les capacitats de comprendre el text i d'interpretar per part del lector. A més, a això s'afegeix reconèixer el gran nombre de contextos comunicatius i les intencionalitats en què se situen els textos.

En Primària, la lectura és un pilar fonamental des d'on s'erigeixen els altres aprenentatges, la seua òptima adquisició fa que l'alumne es desenvolupe amb èxit en l'àmbit escolar i quotidià i en el desenvolupament de la seua personalitat.

Al començament d'aquesta etapa, l'alumne/a es troba en ple desenvolupament de les destreses o habilitats lectores. El maneig i domini d'aquestes habilitats lectores tan diverses per part de l'alumne/a portarà a l'objectiu últim de l'ensenyança de la lectura: que l'litja de manera eficaç.

Per això, la lectura es fomenta diàriament a classe i de diferents maneres:

- Lectura individual: quan hi ha que realitzar qualsevol activitat o quan cada alumne agafa un llibre de classe i llig tranquil·lament.
- Lectura conjunta: totes les setmanes llegim un llibre de manera conjunta i després traiem conclusions i fem comprensió i expressió oral.
- Projecte entre les dues classes del mateix cicle: l'alumnat dels dos cursos una vegada a la setmana es barallen i fem tallers.
- Biblioteca d'aula: S'utilitza quan algú acaba una feina i té una estona lliure o a vegades utilitzem una classe per agafar llibres i fer lectura individual o conjunta. A més, l'alumnat pot agafar llibres per emportar-se a casa.
- Biblioteca de centre: Una vegada per setmana baixem a la biblioteca per a agafar llibres per a casa, a més, a vegades baixem per estar una estona i fer lectures o activitats. Ací tenim major nombre de recursos; de diferents nivells i àmbits, i de diversos idiomes.

Les funcions de les biblioteques fan que l'alumnat pugui completar informació, motivar l'interès per la lectura i l'hàbit lector en qualsevol de les àrees, al mateix temps que és una tasca que serveix com a activitat d'ampliació o de reforç.

15- INSTRUMENTS DE RECOLLIDA D'INFORMACIÓ I MODELS DE REGISTRE

ANNEX 1

VALENCIÀ											
T R I M E S T R E	TIPOLOGIA TEXTUAL	COMPRES IÓ ORAL	COMPRES IÓ ESCRITA	EXPRESS IÓ ORAL	EXPRESS IÓ ESCRITA	GRAMÀTICA	LÈXIC	ORTOGRAF IA	CONEIXEME NT DE LA LLENGUA	EDUCACI Ó LITERÀRI A	PLA LECTO R
	Relació amb CE	CE2,6,7	CE3,6,7,8	CE4,6,7	CE5,6,7	CE2,3,4,5	CE2,3,4,5	CE3,5	CE1,2,3,4,5,7	CE9	CE8
1	INSTRUCTIU (experiments)	Lectura, visualització i producció de textos instructius. Explicació oral i escrita d'un experiment.				El verb. Arrel i desinència.	Connectors temporals	Repàs accentuació. Diftongs i hiats. Accent diacrític.		Ampliació de la (validesa) informació a través de mitjans de comunicaci ó i TIC	Lectura trimestr al relacio nada amb la tipologi a
2	CONVERSACIO NAL (entrevista)	Lectura, anàlisi i escenificació d'entrevistes.				Pronoms personals.	Fòrmules de salutació, comiat, agraïment	El guionet L·L Apòstrof i contracció	Concordança subjecte- predicat Complements	Ampliació de la informació i context sociocultur al a través de mitjans de comunicaci	

							ó i TIC	
3	NARRATIU:	Descripció de paisatges.	Adjectiu i graus de l'adjectiu	Recursos literaris: Comparació, metàfora, hipèrboles, al·literació i joc de paraules Èpoques literàries	J/G i TJ/TG Repàs de regles generals	Ampliació de vocabulari: augmentatiu, diminutius, arcaismes,..	Sentit estètic i creatiu	

CASTELLÀ											
T R I M E S T R E	TIPOLOGIA TEXTUAL	COMPRENSIÓ ORAL	COMPRENSIÓ ESCRITA	EXPRESSIÓ ORAL	EXPRESSIÓ ESCRITA	GRAMÀTICA	LÈXIC	ORTOGRAFIA	CONEIXEMENT DE LA LLENGUA	EDUCACIÓ LITERÀRIA	PLA LECTOR
	Relació amb CE	CE2,6,7	CE3,6,7,8	CE4,6,7	CE5,6,7	CE2,3,4,5	CE2,3,4,5	CE3,5	CE1,2,3,4,5,7	CE9	CE8
1	NARRATIU Mites i llegendes	Lectura, comprensió i relat d'una llegenda o mite				Verb. Temps gramaticals Conjugacions	Connectors Temporals	Signes de puntuació	Diccionaris i recursos web	Elements: narrador, personatges, espai i temps	Lectura trimestral relacionada amb la tipologia
2	ARGUMENTATIU	Representació d'una situació de queixa o suggeriment				Determinants: tipus	Connectors del discurs: textos administratiu	Accentuació diacrítica	Elements de la comunicació	Llenguatge o registre formal/infor	

	U: Instància			s	Diftong Hiats		mal	
3	INFORMATIU Reportatge	Lectura, visualització i explicació de la informació del reportatge	Substantiu Determinants Article def/ind Possessius Numerals	Camp semàntic: Ampliació vocabulari	Accentuació		Sentit estètic i creatiu	

CONCRECIÓ CURRICULAR: VALENCIÀ I CASTELLÀ				
Competència específica		Criteris d'avaluació		
		6é	4t	2n
CE 1. Reconèixer la diversitat lingüística i cultural de la Comunitat Valenciana, d'Espanya i del món, a través del contacte amb les llengües de l'alumnat i de l'entorn; evitar prejudicis lingüístics, i valorar aquesta diversitat com una riquesa cultural.		1.1. Identificar i valorar les varietats lingüístiques de la Comunitat Valenciana, de l'Estat espanyol i del món.	1.1. Identificar les varietats lingüístiques de l'entorn.	2CLL1.1 Identificar les varietats lingüístiques de l'entorn de l'aula
		1.2. Mostrar interès per l'ús del valencià en les diferents situacions comunicatives dels àmbits personal, social i educatiu.	1.2. Mostrar interès per l'ús del valencià en situacions comunicatives habituals.	2CLL1.2 Mostrar interès per l'ús del valencià en situacions comunicatives de l'aula.
		1.3. Mostrar interès i respecte per les varietats lingüístiques del seu entorn, i identificar-ne les característiques bàsiques.	1.3. Mostrar interès i respecte per les varietats lingüístiques del seu entorn immediat, i identificar algunes expressions d'ús habitual.	2CLL1.3 Mostrar interès i respecte per les varietats lingüístiques del seu entorn immediat, i identificar algunes paraules del vocabulari bàsic.
		1.4. Detectar en contextos pròxims, de manera guiada, prejudicis i estereotips lingüístics freqüents, i valorar la pluralitat lingüística del món com una font de riquesa cultural.	1.4. Identificar en contextos senzills, amb ajuda del docent, prejudicis i estereotips lingüístics freqüents, i reconèixer la pluralitat lingüística del seu entorn com una font de riquesa cultural.	2CLL1.4 Reconèixer, de manera acompanyada i en contextos pròxims, alguns prejudicis i estereotips lingüístics i culturals molt freqüents.
OGE: 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 10.	CC: CCL, CP, CD,	1.5. Reflexionar i buscar exemples, de manera guiada, sobre aspectes del funcionament de la	1.5. Amb l'ajuda del docent, reflexionar sobre aspectes bàsics del funcionament de la	2CLL1.5 Identificar, amb l'ajuda del docent, aspectes bàsics del funcionament de la

11. 12. 13. 14. 15. 16. 17.	CPSAA, CC, CCEC	llengua, a partir de l'observació, la comparació i la manipulació de paraules, oracions i textos, de diferents llengües.	llengua, a partir de l'observació i la comparació de paraules i oracions de diferents llengües pròximes a l'alumnat.	llengua, a partir de l'observació de paraules de diferents llengües de l'entorn de l'alumnat.
CE 2. Comprendre, interpretar i valorar, de manera guiada, textos orals i multimodals propis dels àmbits personal, social i educatiu, a través de l'escolta activa, l'aplicació d'estratègies de comprensió oral i la reflexió sobre el contingut i la forma.		2.1. Escoltar de manera activa, interpretar i valorar, de manera guiada, textos orals senzills dels àmbits personal, social i educatiu.	2.1. Escoltar de manera activa i interpretar, amb l'ajuda del docent, textos orals senzills dels àmbits personal, social i educatiu.	2CLL2.1 Utilitzar estratègies per a l'escolta de manera activa, amb l'ajuda del docent, de textos orals senzills dels àmbits personal, social i educatiu
		2.2. Interpretar el sentit global i les idees principals i secundàries de textos orals senzills de coneixements diversos, extraure informació explícita i implícita en el text, fer deduccions, valorar el contingut i els elements no verbals elementals i, de manera guiada, alguns elements formals elementals, i donar una opinió raonada sobre el que ha escoltat.	2.2. Interpretar el sentit global i les idees principals de textos orals senzills sobre coneixements pròxims a l'alumnat, reconèixer la informació explícita i algunes informacions implícites senzilles, i progressar, de manera guiada, en la valoració crítica del contingut i dels elements no verbals elementals.	2CLL2.2 Interpretar el sentit global i les idees principals de textos orals senzills sobre situacions pròximes a l'alumnat, reconèixer la informació explícita, i progressar, de manera guiada, en la identificació del contingut i dels elements no verbals elementals.
		2.3. Escoltar de manera activa, interpretar i valorar diferents textos multimodals senzills en mitjans digitals, de manera guiada, dels àmbits personal, social i educatiu.	2.3. Escoltar de manera activa i interpretar, amb l'ajuda del docent, textos multimodals senzills en mitjans digitals, dels àmbits personal, social i educatiu.	2CLL2.3 Utilitzar estratègies per a l'escolta de manera activa, amb l'ajuda del docent, textos multimodals senzills en mitjans digitals, dels àmbits personal, social i educatiu.
OGE: 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17	CC: CCL, CP, STEM1, CD, CPSAA, CC	2.4. Interpretar el sentit global i les idees principals i secundàries de textos multimodals senzills de coneixements diversos, extraure informació explícita i implícita en el text, fer deduccions, valorar el contingut i els elements no verbals elementals i, de manera guiada, alguns aspectes formals elementals, i donar una opinió raonada.	2.4. Interpretar el sentit global i les idees principals de textos multimodals senzills sobre coneixements pròxims a l'alumnat, reconèixer la informació explícita i algunes informacions implícites senzilles, i progressar, de manera guiada, en la valoració crítica del contingut i dels elements no verbals elementals.	2CLL 2.4. Interpretar el sentit global i les idees principals de textos multimodals senzills sobre situacions pròximes a l'alumnat, reconèixer la informació explícita, i progressar, de manera guiada, en la identificació del contingut i dels elements no verbals elementals
CE 3. Comprendre, interpretar i valorar, de manera guiada, textos escrits i multimodals propis dels àmbits personal, social i educatiu, a través de la lectura de textos, l'aplicació d'estratègies de comprensió lectora i la reflexió sobre el contingut i la forma.		3.1. Llegir amb bona fluïdesa, de manera silenciosa i en veu alta, interpretar i valorar, de manera guiada, textos escrits i multimodals senzills dels àmbits personal, social i educatiu.	3.1. Llegir amb bona fluïdesa, de manera silenciosa i en veu alta, i interpretar, amb ajuda del docent, textos escrits i multimodals senzills dels àmbits personal, social i educatiu.	2CLL3.1 Llegir, de manera silenciosa i en veu alta, i comprendre, amb ajuda del docent, textos escrits i multimodals senzills dels àmbits personal, social i educatiu.
		3.2. Aplicar, de manera guiada, tot tipus d'estratègies per a comprendre el sentit global i la informació específica, distingir les idees principals de les secundàries, inferir significats no explícits i fer algunes valoracions personals argumentades de diferents textos sobre coneixements diversos.	3.2. Aplicar, de manera guiada, diferents estratègies per a comprendre el sentit global i la informació específica, distingir les idees principals de les secundàries, inferir significats no explícits i fer algunes valoracions personals de textos escrits sobre coneixements pròxims a l'alumnat.	2CLL3.2 Aplicar, de manera guiada, algunes estratègies bàsiques per a comprendre el sentit global i la informació específica, distingir les idees principals de les secundàries de textos escrits sobre coneixements pròxims a l'alumnat.
		3.3. Identificar el tipus i l'estructura dels textos i	3.3. Identificar el tipus de text i l'estructura	2CLL3.3 Identificar el tipus de text i l'estructura

		valorar, de manera guiada, el contingut i els aspectes formals i no verbals elementals dels textos escrits i multimodals, avaluar-ne la qualitat, la fiabilitat, la idoneïtat en funció de l'objectiu de la lectura, així com algunes de les característiques lingüístiques específiques de cada tipus de text.	principal dels textos, i valorar, de manera guiada, el contingut i els aspectes formals i no verbals elementals dels textos escrits i multimodals, i iniciar-se en l'avaluació de la seua fiabilitat.	principal dels textos, i comprendre de manera guiada, el contingut i els aspectes formals elementals dels textos escrits i multimodals
		3.4. Localitzar, seleccionar i contrastar informació senzilla procedent de dues o més fonts, dels àmbits personal, social i educatiu, i avaluar-ne la utilitat en funció dels objectius de lectura en diferents textos multimodals en mitjans digitals, de manera guiada.	3.4. Localitzar, seleccionar i contrastar informació senzilla procedent d'una o dues fonts, dels àmbits personal, social i educatiu, i avaluar-ne la utilitat en funció dels objectius de lectura en diferents textos multimodals senzills en mitjans digitals, amb l'ajuda del docent.	2CLL3.4Localitzar i seleccionar informació senzilla procedent d'una font, dels àmbits personal, social i educatiu, i avaluar la seua utilitat en funció dels objectius de lectura en textos multimodals senzills en mitjans digitals, amb la guia del docent.
OGE: 1.2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 12. 14. 15. 17	CC: CCL, CP, STEM, CD, CPSAA	3.5. Aplicar, de manera guiada, tot tipus d'estratègies per a la cerca, la selecció i la gestió de la informació, en diferents textos multimodals, per a ampliar coneixements de manera responsable, contrastar la informació i utilitzar-la citant les referències bibliogràfiques.	3.5. Aplicar, amb ajuda del docent, diferents estratègies per a la cerca, la selecció i la gestió de la informació en diferents textos multimodals, per a ampliar coneixements de manera responsable i reconèixer que pot no ser fiable, iniciar-se en el contrast de la informació i utilitzar-la citant les referències bibliogràfiques.	2CLL 3.5Aplicar, amb ajuda del docent, diferents estratègies per a la cerca, selecció de la informació en diferents textos multimodals, per a ampliar coneixements de manera responsable, i iniciar-se en el contrast de la informació.
CE 4. Produir, de manera guiada, missatges orals senzills amb coherència, cohesió i adequació a través de situacions de comunicació dels àmbits familiar, social i educatiu.		4.1. Produir, de manera guiada, discursos orals estructurats, sobre coneixements diversos, ajustats a la situació comunicativa i als gèneres discursius dels àmbits personal, social i educatiu, utilitzant connectors bàsics.	4.1. Produir, amb ajuda del docent, discursos orals senzills, amb sentit, sobre coneixements pròxims a l'alumne, de tipologia diversa i ajustats a situacions comunicatives habituals.	2CLL4.1Produir, guiat pel docent, discursos orals senzills, amb sentit, sobre coneixements d'ús quotidià de l'alumne, ajustats a situacions comunicatives habituals
		4.2. Produir discursos orals amb una pronunciació clara, i amb un ritme i entonació adequats, i incorporar recursos no verbals bàsics que reforcen el discurs i fent ús de suports audiovisuals.	4.2. Produir discursos orals amb una pronunciació clara, un volum adequat i una postura corporal correcta, i iniciar-se en l'ús de suports audiovisuals.	2CLL4.2Produir discursos orals amb una pronunciació clara i un volum adequat, i iniciar-se en l'ús de suports audiovisuals.
		4.3. Realitzar produccions orals utilitzant un llenguatge no discriminatori, adaptat a la situació de comunicació i a l'interlocutor, amb un vocabulari adequat, sense expressions col·loquials, i amb varietat d'estructures morfosintàctiques, amb	4.3. Realitzar produccions orals utilitzant un llenguatge no discriminatori, adaptat a la situació de comunicació i a l'interlocutor, amb un vocabulari bàsic i unes estructures morfosintàctiques senzilles.	2CLL4.3Realitzar produccions orals utilitzant un llenguatge respectuós, adaptat a la situació de comunicació, amb un vocabulari bàsic i unes estructures morfosintàctiques senzilles.

		una reflexió progressiva en l'ús de la llengua.		
OGE: 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 12. 14. 15. 17	CC: CCL, CP, STEM, CD, CPSAA	4.4. Localitzar, seleccionar i contrastar informació en dues o més fonts, analògiques i digitals, de manera guiada, i compartir oralment els resultats adoptant un punt de vista personal i citant-ne les fonts.	4.4. Localitzar i seleccionar informació en una o dues fonts, de manera acompanyada, i compartir oralment els resultats citant-ne les fonts.	2CLL4.4Localitzar informació en una font, de manera guiada, i compartir oralment els resultats.
CE 5. Produir, de manera guiada, textos escrits i multimodals adequats i coherents amb un vocabulari apropiat, utilitzant estratègies bàsiques de planificació, textualització, revisió i edició.		5.1. Produir, a partir d'exemples i de manera guiada, textos escrits i multimodals de gèneres discursius dels àmbits personal, social i educatiu adequats i coherents, amb vocabulari no discriminatori apropiat i estratègies bàsiques de cohesió.	5.1. Produir, a partir d'exemples bàsics i amb ajuda del professorat, textos escrits i multimodals senzills que responguen a les característiques plantejades, amb una estructura coherent i utilitzant vocabulari no discriminatori bàsic d'ús freqüent.	2CLL5.1Produir, a partir d'exemples bàsics i amb la guia del professorat, textos escrits i multimodals senzills que responguen a les característiques plantejades, amb una estructura i utilitzant vocabulari no discriminatori bàsic d'ús freqüent
		5.2. Utilitzar, de manera acompanyada puntualment i amb reflexió progressiva, els coneixements lingüístics i discursius bàsics necessaris en la situació d'aprenentatge i la terminologia elemental corresponent.	5.2. Utilitzar, amb suport i ajuda del professorat, els coneixements elementals d'ortografia i gramàtica necessaris en la situació d'aprenentatge.	2CLL5.2Utilitzar, amb la guia del professorat, els coneixements elementals d'ortografia i gramàtica necessaris en la situació d'aprenentatge.
		5.3. Planificar, textualitzar, revisar i editar, de manera guiada, mitjançant instruments i estratègies bàsiques, com a part explícita del procés d'escriptura.	5.3. Planificar i revisar, de manera dialogada i acompanyada pel professorat, mitjançant instruments i estratègies elementals, com a part explícita del procés d'escriptura.	2CLL5.3Planificar, de manera dialogada i acompanyada pel professorat, mitjançant instruments i estratègies elementals, com a part explícita del procés d'escriptura.
OGE: 1.2. 3. 4. 5. 8. 9. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17	CC: CCL,STEM, CD,CPSAA, CC	5.4. Localitzar, seleccionar, gestionar i integrar en el text, de manera puntualment acompanyada, la informació de dues o més fonts i incloure les seues referències en compartir-la.	5.4. Localitzar, seleccionar i gestionar, de manera acompanyada, la informació d'una o dues fonts i incloure les seues referències en compartir-la.	2CLL5.4Localitzar i seleccionar, de manera guiada, la informació d'una fonts i incloure les seues referències en compartir-la.
CE 6. Interactuar de manera oral, escrita i multimodal, a través de textos senzills dels àmbits personal, social i educatiu, utilitzant un llenguatge respectuós i estratègies bàsiques de comprensió, expressió i resolució dialogada de conflictes, de manera síncrona i asíncrona.		6.1. Interactuar oralment, de manera pautada, sobre coneixements que s'ajusten a la situació comunicativa, a través de diferents suports, utilitzant un vocabulari apropiat i ètic i recursos com la cortesia lingüística, l'etiqueta digital, l'entonació, el ritme pausat, o el llenguatge no verbal, emprant estratègies d'escolta activa per a la construcció d'un discurs comú.	6.1. Interactuar oralment, amb l'acompanyament del docent, en situacions comunicatives habituals, utilitzant un vocabulari bàsic i no discriminatori, un ritme pausat i el llenguatge no verbal, emprant estratègies d'escolta amb la finalitat de mantindre el tema i respectar les convencions establides.	2CLL6.1Interactuar oralment, amb la guia del docent, en situacions comunicatives habituals, utilitzant un vocabulari bàsic i no discriminatori i un ritme pausat, emprant estratègies d'escolta amb la finalitat de mantindre el tema.
		6.2. Utilitzar, amb l'ajuda de pautes, estratègies bàsiques per a la deliberació argumentada, el consens i la gestió dialogada de conflictes.	6.2. Utilitzar, de manera acompanyada, estratègies bàsiques per a la comunicació assertiva per a progressar en la gestió dialogada de conflictes.	2CLL6.2Utilitzar, de manera guiada, estratègies bàsiques per a dialogue per a progressar en la gestió de conflictes.
		6.3. Identificar i rebutjar, de manera progressivament autònoma, els usos lingüístics	6.3. Identificar i rebutjar, de manera acompanyada, els usos lingüístics	2CLL6.3Identificar i rebutjar, de manera guiada, els usos lingüístics discriminatoris a

		discriminatoris a través de la reflexió conjunta. 6.4. Interactuar en textos escrits, de manera asíncrona i síncrona amb ajuda, mostrant empatia i respecte per les diferents necessitats, idees i motivacions dels interlocutors, utilitzant estratègies per a expressar missatges adequats amb un vocabulari apropiat i ètic.	discriminatoris a través de la reflexió conjunta. 6.4. Interactuar en textos escrits i multimodals, de manera asíncrona i guiada, mostrant empatia i respecte, utilitzant estratègies per a expressar missatges senzills estructurats amb un vocabulari bàsic d'ús freqüent i no discriminatori.	través de la reflexió conjunta. 2CLL6.4Interactuar en textos escrits i multimodals, de manera guiada, mostrant respecte, utilitzant estratègies per a expressar missatges senzills estructurats amb un vocabulari bàsic d'ús freqüent
OGE: 1.2. 3. 4. 5. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17	CC: CCL, CD, CPSAA, CC, CE	6.5. Interactuar en textos multimodals, de manera asíncrona i guiada, mostrant empatia i respecte per les diferents necessitats, idees i motivacions dels interlocutors.		
CE 7. Mediar entre interlocutors utilitzant estratègies d'adaptació i de simplificació del llenguatge per a processar i transmetre informació bàsica i senzilla, en situacions comunicatives predictibles dels àmbits personal, social i educatiu.		7.1. Mostrar interès per participar en la solució de problemes de comprensió recíproca entre parlants de llengües o varietats lingüístiques diferents, en situacions habituals dels àmbits personal, social i educatiu.	7.1. Mostrar interès per participar en la solució de problemes de comprensió recíproca entre parlants de llengües o varietats lingüístiques diferents sobre assumptes quotidians.	2CLL7.1Mostrar interès en la solució de problemes de comprensió recíproca entre parlants de llengües o varietats lingüístiques diferents de l'entorn més pròxim a l'alumne
		7.2. Comprendre un missatge breu i senzill, i comunicar-ne la informació o explicar-ne els conceptes, de manera oral o escrita entre llengües del seu repertori (L1-L1, L2-L1, L1-L2); tot això en textos sobre assumptes diversos que incloguen vocabulari freqüent.	7.2. Interpretar un missatge breu i senzill en L2 (valencià o castellà) i transmetre la informació bàsica o explicar conceptes en la seua L1 (valencià o castellà o una altra llengua), oralment, de manera guiada, per a facilitar la comprensió entre interlocutors sobre assumptes quotidians en el seu entorn més pròxim.	2CLL7.2Interpretar un missatge breu i senzill en L2 (valencià o castellà) i transmetre la informació bàsica en la seua L1 (valencià o castellà o una altra llengua), oralment, de manera guiada, per a facilitar la comprensió entre interlocutors sobre assumptes quotidians en el seu entorn més pròxim.
OGE: 1. 2. 3. 4. 5. 10. 11. 12. 14. 15. 17	CC: CCL, CD, CPSAA, CCEC	7.3. Seleccionar i utilitzar, de manera guiada, estratègies que faciliten la comprensió i l'expressió orals i escrites d'informació en diferents llengües del seu repertori (L1-L1, L2-L1, L1-L2), com ara l'ús del llenguatge no verbal, o simplificar o adaptar el missatge.	7.3. Identificar i utilitzar, de manera acompanyada i molt bàsica, estratègies que faciliten la comprensió i l'expressió orals d'informació en diferents llengües del seu repertori (L1-L1, L2-L1), com ara l'ús del llenguatge no verbal, o simplificar o adaptar el missatge.	2CLL7.3Identificar, de manera acompanyada i molt bàsica, estratègies que faciliten la comprensió i l'expressió orals d'informació en diferents llengües del seu repertori (L1-L2), com per exemple l'ús del llenguatge no verbal, o simplificar o adaptar el missatge

CE 8. Llegir de manera autònoma obres i textos de caràcter divers, seleccionats atenent els seus gustos i interessos i compartir les experiències de lectura.		8.1. Llegir de manera autònoma obres diverses adequades a la seua edat i textos escrits i multimodals dels àmbits personal, social i educatiu ser conscient dels seus gustos i seleccionar les lectures amb criteri propi i amb autonomia progressiva.	8.1. Llegir de manera autònoma o guiada obres diverses adequades a la seua edat i textos escrits i multimodals dels àmbits personal, social i educatiu seleccionar amb autonomia creixent els que millor s'ajusten als seus gustos i interessos i iniciar-se, així, en la construcció de la seua identitat lectora.	2CLL8.1Llegir de manera guiada obres diverses adequades a la seua edat i textos escrits i multimodals dels àmbits personal, social i educatiu; seleccionar amb autonomia creixent els que millor s'ajusten als seus gustos i interessos i iniciar-se, així, en la construcció de la seua identitat lectora.
OGE: 3. 4. 5. 10. 11. 14.	CC: CCL, CCEC	8.2. Compartir les experiències de lectura, en suports diversos, participant en comunitats lectores en els àmbits educatiu i social.	8.2. Compartir les experiències de lectura, en suports diversos, participant en comunitats lectores en l'àmbit educatiu.	2CLL8.2Compartir les experiències de lectura, en suports diversos, participant en diàlegs sobre la lectura en el context de la seua aula.
CE 9. Llegir i produir textos amb intenció literària, senzills, amb llenguatge pròxim a l'alumne, contextualitzats en la cultura i la tradició, com a font de plaer i de coneixement.		9.1. Llegir i escoltar fragments literaris senzills i obres completes, pròxims als interessos de l'alumne, i de manera guiada.	9.1. Llegir i escoltar textos literaris senzills, propis de la tradició literària, adequats a l'edat i amb ajuda del docent.	2CLL9.1Llegir i escoltar textos literaris senzills, adequats a l'edat i amb ajuda del docent.
		9.2. Interpretar i relacionar textos literaris senzills de la literatura popular i d'autoria coneguda, en el marc de la tradició literària i del context sociocultural pròxim.	9.2. Interpretar textos senzills de la tradició popular oral, literària, dins d'un context sociocultural pròxim.	2CLL9.2Comprendre textos senzills de la tradició popular oral, literària, dins d'un context sociocultural pròxim
		9.3. Expressar opinió sobre textos i obres literàries, utilitzant alguns recursos retòrics bàsics dels gèneres, de manera guiada.	9.3. Expressar l'opinió sobre textos de tradició literària, amb paraules pròpies de l'alumne i amb ajuda del docent.	2CLL9.3Expressar l'opinió sobre textos de tradició literària, amb paraules pròpies de l'alumne i amb la guia del docent.
		9.4. Crear versions de textos literaris senzills (contes, poemes, cançons, dramatitzacions), individualment i col·lectiva.	9.4. Crear versions de textos literaris senzills i breus (contes, poemes, cançons, dramatitzacions), individualment i col·lectiva.	2CLL9.4Crear versions de fragments literaris senzills i breus (contes, poemes, cançons, dramatitzacions), individual i col·lectivament.

OGE: 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 12. 14. 15. 17	CC: CCL, CP, STEM, CPSAA	9.5. Participar en manifestacions literàries, recitals, representacions teatrals, partint de models i de manera guiada.	9.5. Participar en manifestacions literàries, recitals, representacions teatrals, partint de models i amb ajuda del docent.	2CLL9.5Participar en manifestacions literàries, recitals, representacions teatrals, partint de models i amb ajuda del docent.
---	---------------------------------------	---	---	---